

PH U THU T C T U NANG VÙNG C

Mã s : XII-10

I. I C NG

Kh i u nang vùng c c phân nhóm theo v trí. Bao g m kh i u vùng c gi a và kh i u vùng c bên.

* Kh i u vùng c gi a bao g m:

- U nang giáp móng (nang, ng giáp l i) hay g p nh t.

- U nang bi u bì: Th ng n m vùng d i c m không di ng ph u thu t d dàng, r ch m l y nang.

- U nang tuy n c: ít g p h n.

* Kh i u nang vùng c bên:

Ch y u là nang khe mang nh ng hay g p nh t d t t xu t phát t khe mang th 2 sau ó là khe mang th 3. Nang khe mang th 4 c ng ã c ph ng oán nh ng ch a c ch ng minh v ph ng di n lâm sàng.

V trí nang khe mang th 2 n m d c t 1/3 phía trên xu ng gi a c c òn ch m, nang khe mang th 3 n m d c t gi a xu ng 1/3 d i c c òn ch m. T i nh ng v trí này m t ng d n t i xoang ho c ng dò có l bên ngoài.

* Trong bài vi t này chúng tôi xin trình bày ph u thu t c t u nang khe mang th 2 và th 3 .

II. CH NH

Ph u thu t c t b nang khe mang khi nang không b nhi m trùng.

N u nang b nhi m trùng thì dùng kháng sinh cho ng i b nh và trì hoãn quá trình ph u thu t cho n khi nang tr l i bình th ng.

N u nhi m trùng, áp xe hóa thì r ch d n l u tr c ch m sóc n khi lành. Siêu âm l i, theo dõi n u tái phát s m l y tr n.

III. CH NG CH NH

Ng i b nh già y u, suy tim, suy th n n ng không có kh n ng ch u ng c ph u thu t.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

Ph u thu t viên chuyên khoa u c , có ki n th c v ng vàng v gi i ph u sinh lý ch c n ng vùng c . C n m t ph u thu t viên và m t ph m có kinh nghi m.

2. Ph ng ti n

- B d ng c ph u thu t ph n m m
- Ph ng ti n v c m: Mê n i khí qu n

V. CÁC B C TI NHÀNH

1. Vô c m: Gây mê n i khí qu n.

2. T th ng i b nh: Ng i b nh c t t th n m ng a, m t nghiêng v bên lành, n m t g i m ng vùng vai c bên b b nh b c l toàn b vùng c bên b b nh. Ph u thu t viên ng phía bên m . Ph m ng bên i di n.

3. K thu t

Thì m t: ng r ch da

Th ng r ch nang và nh h ng v t r ch theo m t n p nh n t nhiên da. ng r ch dài hay ng n ph thu c vào v trí, kích th c kh i u. N u c n r ch m t l bên ngoài thì nên ti n hành v i m t hình elíp n m ngang.

ng r ch qua da, t ch c d i da.

Thì hai: Bóc tách v t da

Bóc tách v t da phía trên và d i. N u u to thì có th tách r ng lên trên và xu ng phía d i. Banh r ng tr ng m b ng khâu s i ch kéo lên trên và xu ng phía d i ho c b ng banh t ng.

C n l m t kho ng l n t o i u ki n cho vi c xác nh và b o v các c u trúc m ch và th n kinh quan tr ng.

Thì ba: Ph u thu t l y u

Th ng kh i u tròn hay b u d c, ranh gi i rõ , m t c ng và àn h i n m d i cân c gi a, d c theo b tr c c c òn ch m, tr c bó m ch c nh, th ng hay dính vào t nh m ch c nh trong. B t u, nang c chuy n t mép tr c và m t gi a c a c c òn ch m. C n h t s c chú ý tránh gây t n th ng cho các nhánh dây th n kinh gai s ng. gi a nang c chuy n trong khu v c bao m ch c nh. Ph u tích l y g n u tránh làm rách v bao kh i u. N u có ng dò thì ph i c t ng dò.

Thì b n: Ph u thu t c t ng dò

Ph i xác nh ng dò, c t thêm v phía trên khu v c phân nhánh m ch c nh. Xác nh và b o v dây th n kinh h thi t và quai dây th n kinh c . Có m t s t nh m ch khu v c dây th n kinh h thi t, chúng ph i c ki m soát m t cách chính xác. t o thu n l i cho vi c c t t i khu v c này, hãy di chuy n b ng sau c a c nh thân và kéo nó lên phía trên.

Sau khi ng dò c di chuy n t i khu v c chia nhánh m ch c nh, có th l n theo nó t i h ng. M t ng dò khe th 2 i qua gi a các ng m ch

Khoa Ung B u

c nh trong và c nh ngoài. Trên th n kinh h thi t và thi t h u. M t ng dò khe th 3 n m sau bên ng m ch c nh trong. Nó n m phía tr c dây th n kinh ph v và trên dây th n kinh h thi t. Sau ó ng dò n m gi a h th ng ng m ch c nh do nó kéo dài v phía bên xoang lê. Quá trình c t t m cho phép xác nh và b o v các c u trúc này khi di chuy n ng dò.

Cu i cùng trong quá trình c t là tách ng dò kh i phía bên c a h u. Có th c n ph i c t m t ph n niêm m c nh trong h c Ami an (khe th 2) ho c xoang lê (khe th 3). c bi t n u c n r ch m t l bên trong.

Thi n m: C m máu và khâu v t m

C m máu k , r a s ch v t m , t l sonde d n l u v trí sâu so v i c da c . óng v t m theo các l p gi i ph u (ch t tiêu), khâu da m i r i.

Ch m sóc d n l u. Rút d n l u khi không còn d ch ch y ra, thông th ng rút sau 72 gi .

VI. THEO DÕI TAI BI N VÀ X TRÍ

- Ch y máu: Do c m máu không k .

X trí: M l i c m máu.

- Nhi m trùng v t m .

X trí: Dùng kháng sinh theo kháng sinh , ch m sóc v t m hàng ngày.

**** Ghi chú:***

C t b hoàn toàn nang và ng dò là vi c r t c n thi t ng n vi c chúng tái phát.

- Tránh ph u thu t trên nang ang b nhi m trùng.

- Nên tránh r ch và hút d ch.

**PH U THU T C T TOÀN B TUY N MANG TAI
B O T N DÂY TH N KINH VII**

Mã s : XII-13

I. I C NG

Ph u thu t c t toàn b tuy n mang tai b o t n dây VII là ch nh ph u thu t hay g p trong i u tr ph u thu t tuy n mang tai và òi h i ph u thu t viên ph i làm ch v k thu t tránh t n th ng không h i ph c dây VII, l i đi ch ng cho ng i b nh.

II. CH NH

- Các kh i u lành tính (th ng là u tuy n a hình) có kích th c l n h n 3 cm ho c u n m thùy sâu c a tuy n.

- Các kh i u ác tính tuy n mang tai.

III. CH NG CH NH

- Kh i u lan r ng không có kh n ng c t b r ng rãi ho c không có kh n ng vết h ch c tri t ho c có di c n xa.

- Ng i b nh già y u, suy dinh d ng, m c b nh toàn thân (tim m ch, ti u ng, hô h p... ch a i u tr n nh) không có ch nh gây mê n i khí qu n ho c nguy c v t m không li n.

III. CHU N B

1. Ng i b nh

- Ng i b nh c làm y xét nghi m c b n: huy t h c, sinh hóa. Xquang, siêu âm..., v sinh cá nhân t ngày hôm tr c.

- Ng i b nh c thông báo v m c ích ph u thu t c ng nh các tai bi n có th x y ra c bi t là t n th ng dây VII.

- T th ng i b nh n m ng a trên bàn ph u thu t, u c c nh nghiêng sang bên lành

- Bác s ph u thu t ng bên b nh, ng i ph ng i đi n bác s m chính

2. Vô c m

Gây mê toàn thân cùng v i t ng n i khí qu n qua ng m i. Giãn c ch dùng khi th t c n thi t tránh nh h ng cho th th n kinh b ng bút th .

3. D ng c : b d ng c hàm m t, bút th th n kinh.

4. H s b nh án: theo quy nh c a B Y t

IV. CÁC B C TI N HÀNH

Thì 1: R ch da và b c l dâ y VII

ng r ch c i n là r ch da theo ng Redon hình l i lê b t u t trên n p tai l cm, theo rãnh tr c tai sau ó ch y xu ng d i dái tai n ch y theo b tr c c c òn ch m l cm sau b t do c a nó xu ng d i ti p n i v i m t ph ng c a x ng móng. che b t s o làm t ng tính th m m , có th s d ng ng r ch da trong ph u thu t c ng da m t (lifting).

ng r ch i qua da, t ch c d i da và c c m máu. Bó m ch thái d ng nông c tìm và th t v trí cao nh t có th . Không nên bóc tách quá nhi u vì dâ y VII, c bi t là nhánh môi d i th ng i ra nông r t s m. Dùng dao i n ho c kéo bóc tách cân và ph n dính vào tuy n nh ng tai s n, b tr c c c òn ch m.

B c l dâ y VII: gi i phóng m t sau c a tuy n ra kh i b tr c c a c c òn ch m, b c l c nh thân. Dâ y VII xu t hi n b trên và trong c a c theo h ng ng phân giác c a góc ch m - nh . Bút th th n kinh s giúp ph u thu t viên xác nh chính xác dâ y VII và t â y dâ y VII c b c l theo m t ngoài t sau ra tr c n t n ch chia ôi.

Thì 2: C t thùy nông

Dùng kéo i theo m t ph ng c a th n kinh và ch y gi a m t ph ng này v i m t ph ng nông, men theo các nhánh c a dâ y VII bóc tách toàn b thùy nông c a tuy n trong khi b o t n c dâ y VII. Quá trình bóc tách này th ng xuyên b c n tr b i s ch y máu c n t i c m máu b ng dao i n l ng c c.

ng m ch ngang m t c ng nh các t nh m ch m t sau, t nh m ch sau hàm, t nh m ch n i c n c th t.

Thì 3: C t thùy sâu

Bóc tách thùy sâu ra kh i m t ph ng th n kinh và nâng nh các s i th n kinh nh ng không quá c ng. Trong tr ng h p c n thi t, vì c th t ch ng m ch c nh ngoài c th c hi n nh m m c ích tránh không c m c máu khi ng m ch hàm trong b t n th ng và chui vào khuy t Juvara. Toàn b thùy sâu c l y ra kh i vùng tuy n. Ki m tra c m máu và ho t ng c a th n kinh tr c khi óng.

Thì 4: óng v t m theo 2 l p, có t d n l u áp l c âm. B ng ép nh .

VI. THEO DÕI

- Ch y máu
- Nhi m trùng

VII. X TRÍ TAI BI N

1. Li t m t

- Li t m t t m th i: li t m t m t ph n hay toàn b xu t hi n ngay l p t c sau khi c t tuy n mang tai cho dù dâ y th n kinh v n c b o t n. Thông

Khoa Ung B ư

th ờng, lo i li t m t này s t ờ bi n m t sau vài tu n ho c vài tháng. Th ờng x y ra nhánh môi đ i bên ả c ph u thu t. Nguyên nhân là sang ch n th n kinh VII do s ờ ép, s ờ co l i hay b ờ khô trong quá trình ph u thu t ho c do thi u máu, th ờng x y ra khi dây th n kinh g n l ờ trâm ch m, n i có nhánh c a ờng m ch trâm ch m nuôi đ ờng nó ho c do các thao tác v i dây th n kinh quá m nh.

- Li t m t v nh vi n: x y ra khi dây th n kinh m t b ư phá h y ho c do vi c hy sinh dây VII vô tình ho c có ch ý c a ph u thu t viên. N u dây th n kinh b t n th ờng có ch ý thì c n ph i s a ch a ho c gi m thi u h u qu c a li t m t b ờng cách m ờ ghép th n kinh ho c ghép th n kinh ho c n i ghép th n kinh h ờ thi t cùng bên v i nhánh th n kinh VII.

2. H i ch ờng Frey

- Xu t hi n sau ph u thu t kho ờng vài tháng, th m chí vài n m sau v i bi u hi n ờ, c m giác nóng, ti t m hôi ờ vùng mang tai khi có m t kích thích nào ó làm bài ti t n c b t nh ờn, u ờng...

- Nguyên nhân do t n th ờng dây th n kinh tai - thái đ ờng trong quá trình ph u thu t tuy n mang tai. Khi dây th n kinh này t ờ ph c h i, m t vài s i giao c m áng l ph i i vào nhu mô tuy n thì l i i sai ờng, phân nhánh vào các tuy n m hôi c a da và các ti u ờng m ch đ i da.

- Có th h n ch h i ch ờng này b ờng cách:

+ C t b ờ hoàn toàn dây th n kinh tai-thái đ ờng trong quá trình ph u thu t

+ Dùng phenol và alcohol ờ ch n th n kinh

+ C t b ờ th n kinh giao c m.

Nói chung h i ch ờng này th ờng nh ờ và ờng i b nh ít ch ý nhi u nên ít ph i can thi p i u tr ờ.

3. Rò tuy n n c b t: hi m g p. Có th kh c ph c b ờng cách b ờng ép. Ho c x tr v i li u thích h p kho ờng 2000 rads s ờ làm gi m t m th i ho t ờng c a ph n tuy n n c b t còn l i dài ờng rò b l p l i. N u không có tác đ ờng, có th ph u thu t làm s ch ho c th m chí c t b r i óng v t m theo t ờng l p.

PH U THU T C T TOÀN B U TUY N N C B T D I HÀM

Mã s : XII-16

I. I C NG

- Các kh i u tuy n n c b t chi m t l 3 n 4 trong t ng s các kh i u vùng u c .

- Kho ng m t n a s kh i u vùng d i hàm là kh i u ác tính.

II. CH NH

- Các kh i u ác tính c a tuy n d i hàm.

- Các kh i u lành tính tuy n d i hàm có nhi u hoc kích th c l n.

- Viêm tuy n d i hàm m n tính, x hóa ã i u tr n i khoa không áp ng.

III. CH NG CH NH

- Kh i u lan r ng không có kh n ng c t b r ng rãi hoc không có kh n ng vết h ch c tri t hoc có di c n xa.

- Ng i b nh già y u, suy dinh d ng, m c b nh toàn thân (tim m ch, tí u ng, hô h p... ch a i u tr n nh) không có ch nh gây mê n i khí qu n hoc nguy c v t m không li n.

IV. CHU N B

1. Ng i b nh

- Ng i b nh c làm y xét nghi m c b n: huy t h c, sinh hóa. Xquang, siêu âm... c th t tháo và v sinh cá nhân t ngày hôm tr c.

- Ng i b nh c thông báo v m c ích ph u thu t c ng nh các tai bi n có th x y ra

- T th ng i b nh n m ng a trên bàn ph u thu t, u c c nh nghiêng sang bên lành, kê g i vai

- Bác s ph u thu t ng bên b nh, ng i ph ng i di n bác s m chính

2. Vô c m

Gây mê toàn thân cùng v i t ng n i khí qu n qua ng m i

3. D ng c : b d ng c ph u thu t hàm m t

H s b nh án: theo quy nh c a B Y t

V. CÁC B C TI NHÀNH

1. Các kh i u lành tính và viêm tụy n d i hàm m n tính

Thì 1: R ch da và bóc tách v t

- R ch da theo ng ngang phía d i và song song v i b d i c a x ng hàm. tránh gây t n th ng nhánh b hàm d i c a dây th n kinh m t, nên r ch da cách rãnh hàm-m t kho ng 1-2 cm.

- Bóc tách v t m c d i c bám da lên phía trên ngang m c x ng hàm d i, xu ng phía d i ngang m c x ng móng.

Thì 2: C t tụy n d i hàm

- xác nh nhánh b hàm d i c a dây th n kinh m t, tìm và th t ng m ch và t nh m ch m t b ng 2 m i ch Vicryl 3.0 (n m phía d i nhánh th n kinh) r i c t ôi. Các h ch n m phía tr c và phía sau dây th n kinh nên c l y i cùng v i b nh ph m ph u thu t trong tr ng h p kh i u nghi ng ác tính.

- Ph u tích d c theo b d i c a tụy n, ph n ti p xúc v i b ng tr c và b ng sau c a c nh thân. Sau khi c hàm móng c b c l , có th nhìn th y dây th n kinh l i khi vén c này lên trên v phía cung r ng và kéo tụy n d i hàm xu ng d i. S liên h gi a các h ch d i hàm và các nhánh c a dây th n kinh l i là sau khi c c t b các nhánh này s cho phép vén dây th n kinh này lên phía trên vào d i x ng hàm m t cách an toàn.

- Ti p t c gi i phóng ph n tụy n d i hàm phía tr c n m sâu trong c hàm móng, ph n ti p xúc v i c c sau c a tụy n d i l i. a s các tr ng h p không nhìn th y rõ dây th n kinh d i l i (dây XII) trong quá trình ph u tích và không nên ng ch m n.

- K p và c t ng tụy n d i hàm càng g n vùng sàn mi ng tr c càng t t. Vào lúc này, tụy n d i hàm ch còn c g n v i ng m ch m t. K p và c t ng m ch m t hoàn thành vi c c t b tụy n d i hàm cùng v i m t o n ng m ch m t.

Thì 3: óng v t m

- t l d n l u t i h m .

- Khâu óng v t m theo 2 l p: c bám da và da.

2. Các kh i u ác tính

- Khi kh i u xâm l n ho c phá v v tụy n, c n th c hi n ph u thu t n o vét vùng d i hàm thành m t kh i theo nguyên t c ung th phù h p. N u c n thi t có th ph i hy sinh các c và dây th n kinh lân c n nh nhánh b hàm d i c a dây th n kinh m t, c nh thân, c vai móng ho c các c d i móng.

- Ch nh vét h ch c t n g c trong nh ng tr ng h p xác nh có h ch dĩ c n trên lâm sàng. N u h ch xâm l n t i thi u, ch c n vét h ch c bi n i b o t n dây th n kinh IX. Trong tr ng h p không s th y h ch trên lâm sàng, ch nh vét h ch c ch n l c n u kh i u kích th c l n và có mô h c cao.

Khoa Ung B u

- i v i ng i b nh ung th bi u mô tuy n d i hàm giai o n mu n, kh i u có th xâm l n x ng hàm ho c sần mĩ ng, khó có th phân bi t c kh i u ác tính xu t phát t sần mĩ ng hay tuy n d i l i trên lâm sàng. Trong nh ng tr ng h p này, th ng ph i c t b tuy n d i hàm cùng v i m t o n x ng hàm d i và t o hình b ng m t v t da-c -x ng m ch máu.

VI. THEO DÕI

- Ch y máu
- Nhi m trùng

VII. TAI BI N VÀ X TRÍ

- Ch y máu do không ki m soát c ng m ch m t: ng m ch m t là nguyên nhân chính gây nên ch y máu s l ng nhi u trong ph u thu t c t toàn b tuy n d i hàm. Vì v y, vi c ki m soát ng m ch này là r t quan tr ng, c bi t là ph n ng m ch g n ch tách ra kh i ng m ch c nh ngoài do áp l c ng m ch ây m nh.

- Li t nhánh th n kinh b hàm d i c a dây VII: n u là li t t m th i do viêm, có th dùng kháng sinh, ch ng viêm ph c h i d n. Trong tr ng h p dây th n kinh b t hoàn toàn, có th ph u thu t ghép th n kinh t thân.

- Rò t khoang mĩ ng ra da: hi m g p. Th ng ch g p trong tr ng h p ung th tuy n d i hàm giai o n mu n xâm l n lên sần mĩ ng, khi ph u thu t c t b tuy n d i hàm cùng v i m t o n x ng hàm. C n ch m sóc t i ch và dùng thu c kháng sinh, ch ng viêm. N u ng rò không li n, ph i ph u thu t c t ng rò.

- Ho i t v t da-c -x ng: c t l c t ch c ho i t , ch m sóc t i ch , dùng kháng sinh, ch ng viêm. Khi v t m s ch, t ch c h t m c t t, có th xét ph u thu t t o hình l i b ng m t v t khác.

PH U THU T C T U VÀ RÒ C A NANG GIÁP MÓNG

(ph u thu t SISTRUNK)

Mã s : XII-12

I. I C NG

- U nang giáp móng là nh ng kh i u b m sinh c a ng giáp l i. Thông th ng, ng giáp l i teo i thành m t d i x sau khi sinh, nh ng do s phát tri n không bình th ng ng giáp l i phát tri n thành nang, trong ch a d ch nh y vàng nh t có váng m hay màu tr ng c.

- Các kh i u này n m lâu không có bi u hi n gì nh ng c ng có th viêm nhi m làm xu t hi n m t vùng s ng, nóng, , au gi a, d i x ng móng. Có th ti n tri n tr l i bình th ng sau khi i u tr b ng kháng sinh, nh ng có nh ng t tái phát, ti p theo ó là rò và ch y m . M h t r i l i có, b rò i rò l i, gi a các giai o n l rò có v khô. Khám lâm sàng hay ch p Xquang có b m thu c c n quang có th th y kh i u ho c ng rò d i và trên x ng móng. N u rò thì cho que th m có th n c d dàng. Có khi dùng g ng nh có th nhìn th y c l rò nông ngang m c V l i.

II. CH NH

- Theo nghiên c u c a Trufe: ch có ph u thu t c t b m i cho k t qu kh i v nh vi n, ph i c t b c toàn b , n u không s b tái phát.

- Các bi n pháp khác nh ch c hút, b m thu c, dùng thu c u không kh i.

III. CH NG CH NH

Th ng không có ch ng ch nh tuy t i

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n: bác s ph u thu t u - c

2. Ph ng ti n: phòng ph u thu t, gây mê h i s c, d ng c ph u thu t.

3. Ng i b nh: c ki m tra toàn thân, xét nghi m c b n. N u ang tình tr ng viêm c p nên dùng kháng sinh tr c ph u thu t.

4. H s b nh án: theo quy nh c a B Y t

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. Vô c m: gây mê n i khí qu n, không nên gây tê vì không và au

2. T th ng i b nh: n m ng a, u ng a ra phía sau, c du i n t i a b ng cách lót 1 cái g i vào phía 2 vai và ph n d i c a c .

3. ng vào - ng r ch: r ch ngang phía tr c u, n u có rò r ch vòng quanh l rò và r ng h n l rò.

4. K thu t

- R ch t da, t ch c m d i da, c b m da c . Bóc tách t m m nh da quanh u hay vi n da quanh l r , sau khi tách xong c p n b ng l cái k p. Dùng que th m a vào trong ng r , giúp ta ki m tra b ng ngón tay trong quá trình bóc tách sau khi ã c t d c cân. Dùng kéo nh , c t và tách v phía trên theo h ng x ng móng, u giáp móng hay ng d d n d n c bóc tách và kéo ra kh i các th c d i móng. Ti p t c bóc tách cho n x ng móng và ch m vào x ng móng, bóc tách vòng quanh x ng ó.

- R ch theo ng th ng ng các cân và c dài 1cm trên và d i x ng. Bóc s ch x ng, i vào ng giáp l i, c t x ng b ng kéo to, bên ph i ho c bên trái ng r , banh 2 m nh x ng tách ng giáp l i ra kh i x ng, ti p t c bóc tách vai milimét n a.

- Dùng k p gi x ng r i l y kéo to c t l o n x ng (thân x ng móng) dài 1 cm. Lúc ó là ng giáp l i c gi i phóng. Ti p t c ph u tích, v a làm v a ki m tra b ng que th m, càng sâu càng t t trong áy l i, trong lúc ng i ph banh v t m b ng nh ng banh nh hai bên có m nh x ng và các c , cân dính vào x ng.

- Ph u thu t viên (ho c ng i ph 2) thò ngón tay vào trong mi ng, n vào nh V c a l i. Ph i bóc tách c toàn b nang hay ng r

- N u th y ã cùng ng c a ng giáp l i, lu n m t s i ch lin áy và c t cu ng, toàn b ph n ã bóc tách c l y ra.

- C m máu, kéo khít 2 m nh x ng móng, b ng cách lu n sát 2 vòng Catgut, hay ch Safil (1.0) xuyên vào các th c . t l ng d n l u nh vào ch tr ng c a ng giáp l i.

- Khâu cân theo ng th ng ng, khâu l p nông theo chi u ngang. Khâu da, c nh d n l u.

VI. THEO D I

- Theo dõi m ch, huy t áp cho t i khi t nh rút ng n i khí qu n
- Theo dõi sau ph u thu t: n u nhi m trùng, cho dùng kháng sinh

VII. TAI BI N VÀ X TRÍ

- Nhi m trùng
- Tái phát

- Ch y máu sau m là tai bi n n ng n vì gây khó th nhanh vì máu t chèn vào áy l i gây chèn ép, khó th c n khai khí o t n i khí qu n gây mê c m máu l i

PH U THU T TOÀN B TUY N GIÁP TRONG I U TR UNG TH

Mã s : XII-15

I. I C NG

Trong i u tr ung th tuy n giáp, ph u thu t óng vai trò then ch t. Tùy vào t ng tr ng h p c th mà có ch nh ph u thu t thích h p ho c kèm theo i u tr b tr b ng I 131 ho c tia x ngoài

Ph u thu t c t toàn b tuy n giáp là ch nh ph bi n trong i u tr ung th tuy n giáp th bi t hoá và t t c các th gi i ph u b nh khác.

II. CH NH

Ch nh ph u thu t c t b tuy n giáp toàn b theo các y u t tiên l ng x u:

- Tuổi > 40.
- Có ti n s ti p xúc v i phóng x
- Kích th c kh i u > 4 cm
- B nh lý gi i ph u: Ung th bi u mô bi t hóa, không bi t hoá
- S xâm l n: nhi u ung th trong tuy n giáp
- Di c n h ch c
- Di c n xa (ph i, x ng...)

Ng i b nh ch c n có m t trong nh ng y u t trên thì có ch nh ph u thu t c t toàn b tuy n giáp.

III. CH NG CH NH

Ng i b nh quá già y u, u to xâm l n vào th c qu n, khí qu n, không còn kh n ng c t toàn b tuy n giáp.

Ng i b nh suy tim, suy th n n ng không có kh n ng ch u c các ph u thu t l n.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n: ph u thu t viên t ng quát ho c chuyên khoa, n m v ng v gi i ph u sinh lý tuy n giáp và các b ph n liên quan nh tuy n c n giáp, dây th n kinh qu t ng c... ng th i ph i có th i gian th c hành.

2. Ph ng ti n

- B d ng c ph u thu t tuy n giáp ho c d ng c ph u thu t ph n m m
- Ph ng ti n gây mê n i khí qu n.

3. H s b nh án: theo quy nh c a B Y t (chú ý các xét nghi m v n i ti t c a tuy n giáp)

V.CÁC B C TI N HÀNH

1. T th ng i b nh

N m ng a, c ng a n t i a b ng cách lót g i vào d i 2 vai và ph n d i c a c .

2. Vô c m: gây mê n i khí qu n.

3. ng r ch: hình ch U, áy quay xu ng d i, cách phía trên hõm c 2 cm, có th kéo dài lên 2 bên 5-6 cm theo b ngoài c c òn ch m ho c r ch theo n p l n c . ng r ch qua da, t ch c d i da và cân c c nông, c m máu b ng dao i n l ng c c.

4. Bóc tách v t đa n b d i s n giáp. Th t các t nh m ch c nh tr c, banh r ng tr ng m b ng cách khâu s i ch kéo lên trên ho c dùng banh t ng.

5. B c l tuy n giáp

M d c chính gi a theo các th c c a c c òn móng, ti p theo là c c giáp. Th ng c c giáp dính vào bao tuy n giáp, n u u quá to có th c t ngang qua th c này.

B c l tuy n giáp sau các c d i móng b ng banh Farabeuf. Bu c c m máu các t nh m ch c tr c. Toàn b tuy n giáp c b c l và có th ánh giá t n th ng b ng tay.

6. C t toàn b thùy tuy n giáp

C n chú ý 2 thành ph n: dây th n kinh qu t ng c và tuy n c n giáp. 2 thành ph n này u có liên quan n ng m ch giáp d i.

Thì 1: bóc tách gi i phóng c c d i c a tuy n giáp. Kéo nh nhàng c c d i b ng m t s i ch khâu ho c b ng banh Farabeuf. Bóc tách c c d i c a thùy tuy n giáp t i khi nhìn th y dây th n kinh qu t ng c i vào d i, trên ho c gi a c a các nhánh chia ng m ch giáp d i. Bu c các t nh m ch giáp d i và nh ng ng m ch nuôi d ng nhu mô tuy n giáp. C ng t i v trí này ph i chú tr ng t i tuy n c n giáp d i ngay b c c d i c a tuy n giáp và bóc tách chúng ra kh i tuy n giáp. Dây th n kinh qu t ng c c th y r t rõ, d ng l i ó bóc tách, gi i phóng c c trên tuy n giáp.

Thì 2: bóc tách c c trên tuy n giáp. Bu c riêng t ng nhánh chia c a ng m ch giáp trên và các t nh m ch ti p xúc v i nhu mô tuy n giáp. ây là bi n pháp t t nh t tránh c t vào th n kinh thanh qu n trên. B t u bu c t các m ch máu phía tr c trong, sau ó là các m ch máu nông có th gi i phóng c c c trên tuy n giáp. N u có th , b o t n nhánh chia xu ng d i c a ng m ch giáp trên vì nhánh này có th chia nhánh nuôi tuy n c n giáp trên. Tuy

Khoa Ung B u

nhiên, các t n th ng lan r ng không th bóc tách phân chia các nhánh c a ng m ch giáp trên thì b t bu c ph i bu c c ng m ch giáp trên. Sau ó g t thùy tuy n giáp vào trong, lúc ó s cho phép nhìn rõ và bóc tách th n kinh qu t ng c và tuy n c n giáp.

Thì 3: ph u tích th n kinh qu t ng c.

Thì này r t quan tr ng vì nó i cùng v i s ph u tích b o t n tuy n c n giáp và các mach máu nuôi d ng chúng.

Khi nhìn th y dây th n kinh qu t ng c thì ph u tích th n tr ng. Bóc tách th n kinh qu t ng c b ng g c t t h n là b ng d ng c . Dùng banh Farabeuf kéo nh các thành ph n c a máng c nh và t nh m ch c nh trong ra phía ngoài.

* bên ph i, ng i c a dây th n kinh qu t ng c i chéo t ngoài vào trong và t th p lên cao, i sát vào khí qu n khi nó ngang m c v i ng m ch giáp d i.

* bên trái, th n kinh qu t ng c trong rãnh khí-th c qu n, nông khi nó v trí gi a các nhánh chia c a ng m ch giáp d i.

Ph u tích dây th n kinh qu t ng c cho t i khi u trên c a nó i vào thanh qu n. Ph u tích b ng l pince u nh và tù u, tách th n kinh qu t ng c ra kh i các t ch c phía trên (ch i vào thanh qu n) thì không nên dùng pince mà dùng m i dao, tách nh ph n nhu mô tuy n giáp d nh vào th n kinh và s n giáp. V i cách này sang ch n th n kinh qu t ng c r t ít.

Ph u tích toàn b th n kinh qu t ng c ôi khi r t khó kh n, c bi t là ph n cao, tr c khi th n kinh qu t ng c i vào thanh qu n, ó là n i t i p giáp gi a bao tuy n giáp và dây ch ng Gruber.

Khi ph u tích, c m máu b ng dao i n l ng c c ho c b ng ch 5.0, khi ã nhìn rõ dây th n kinh qu t ng c. Tr c tiên c n ph i ánh d u v trí các tuy n c n giáp, c bi t phía trên khi ph u tích dây th n kinh qu t ng c, bu c t t c các m ch máu th t sát nhu mô tuy n giáp. Thích h p nh t là bu c các m ch máu ã chia nhánh c a ng m ch giáp d i b ng ch 5.0 không tiêu ho c b ng dao i n l ng c c tránh nguy c ch y máu sau m .

Ti p theo là bóc tách eo tuy n giáp ra kh i khí qu n, chú ý c t h t c thùy tháp c a tuy n giáp, c m máu mao m ch phía tr c khí qu n b ng dao i n l ng c c.

V. THEO D I TAI BI N VÀ X TRÍ

1. Li t dây thanh âm

- Li t dây thanh âm t m th i: ng i b nh b khan t i ng nh , gi ng thay i nh ng v n nói c t t. Các tri u ch ng gi m d n và h t. Khám: soi thanh qu n gián ti p và tr c ti p, th y dây thanh âm bên li t đi d ng h n ch .

Khoa Ung B ư

- Li t dây thanh âm v nh vi n: do c t t dây th n kinh qu t ng c. Ng i b nh nói khàn n ng ho c m t ti ng ho c có th khó th sau rút ng n i khí qu n. Không ph c h i gi ng nói tr v bình th ng.

- X trí tai bi n do t dây th n kinh qu t ng c khi ph u tích, do u to xâm l n ph i tìm 2 u n i l i, dùng ch nh 6-0, khâu 2 u v bao th n kinh l i v i nhau.

2. Suy tụy n c n giáp sau m

- Ngay ngày h u ph u u tiên có th xu t hi n c n Tetani do suy tụy n c n giáp. X trí i u tr c n tetani b ng Canxi Clorua 1g tiêm t nh m ch. Sau ó nên s d ng ngay Vitamin D3, thông th ng s d ng Rocaltrol dùng v i li u 0,25 mg. N u c n Tetani không gi m s t ng li u lên 0,5-0,75 mg. Các tri u ch ng s gi m đ n, c n th a đ n và s h t. Ph i h p Rocaltrol v i Canxi ng u ng 1000 mg/ngày s tác đ ng nhanh h n.

- L u ý trong khi ph u thu t, khi không gi c các cu ng m ch nuôi tụy n c n giáp nên c y tụy n c n giáp.

* K thu t: khi tách r i tụy n c n giáp, ngâm ngay vào dung d ch n c mu i sinh lý ho c t t nh t là dung d ch Waymouth trong 30 phút. C t chúng ra làm 4 ho c 5 m nh, sau ó c y các m nh tụy n c n giáp vào c ng a dài cánh tay, c c òn ch m ho c c ng c l n. Tách các th c theo chi u đ c và a các m nh tụy n c n giáp vào và khâu l i b ng ch không tiêu.

3. Các tai bi n khác: ch y máu, khó th

- Ch y máu: M l i c m máu

- Khó th : Do x p khí qu n hay t dây th n kinh qu t ng c ph i m khí qu n.

- X p khí qu n: do u to chèn ép lâu ngày. N u l u ng n i khí qu n 2-3 ngày. Rút và theo dõi sau ó

PH U THU T C T M T THÙY GIÁP TR NG

Mã s : XII-11

I. I C NG

- Tuy n giáp là m t tuy n n i ti t, n m ph n khí qu n c , có 2 thu ph i và trái, n i v i nhau b i m t eo tuy t giáp, có m t ph n tuy n giáp hình tam giác lên trên g i là thu tháp.

- ng m ch có 2 ng m ch chính nuôi tuy n giáp.

+ ng m ch giáp trên: Xu t phát t ng m ch c nh ngoài.

+ ng m ch giáp d i xu t phát t ng m ch thân giáp c .

Ngoài ra có th có ng m ch giáp gi a t thân ng m ch tay u hay cung ng m ch ch i lên phía tr c khí qu n vào eo giáp tr ng.

- T nh m ch tuy n giáp t o nên ám r i m t tr c m i thu , t ó xu t phát các t nh m ch giáp trên và t nh m ch giáp gi a vào t nh m ch c nh trong

II. CH NH

- B ư nhân kích th c l n chi m g n h t thu giáp tr ng ho c b ư a nhân trong thu giáp.

- Kh i u nang kích th c $> 4\text{cm}$ ho c b ư a nang trong thu giáp.

- Ung th giáp tr ng phát hi n s m, kích th c nh , nh ng ng i tiên l ng t t.

III. CH NG CH NH

- Ng i b nh có u giáp tr ng ang có d u hi u c ng giáp, suy giáp.

- Ng i b nh quá già y u, ng i b nh suy tim, suy th n n ng không có kh n ng ch u ng c ph u thu t l n.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n: Ph u thu t viên chuyên khoa u c , có ki n th c v ng vàng v gi i ph u sinh lý ch c n ng tuy n giáp. C n m t ph u thu t viên và hai ph m có kinh nghi m.

2. Ph ng ti n

- B d ng c ph u thu t ph n m m.

- Ph ng ti n vô c m, n i khí qu n.

3. H s b nh án

- Theo quy nh c a B Y t

- Chú ý mô t kh i u, kích th c, các b nh toàn thân khác ph i h p n u có (b nh tim m ch, ti u ng...).

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. Vô c m: N i khí qu n.

2. T th ng i b nh

Ng i b nh n m ng a, u ng a ra sau, ng i d i vai n c , u cao, chân th p, m t nhìn th ng lên tr n ng r ch i úng gi a c , b c tóc trong m .

3. ng r ch da

- ng r ch hình ch U, ho c theo n p l n c , áy quay xu ng d i, cách phía trên h m c 2cm. Hai u ng r ch sang t i 2 c c òn ch m kéo dài lên 2 bên 3-4 cm.

- ng r ch qua da, t ch c d i da và cân c c nông.

4. Bóc tách v t da

Bóc tách v t da n b trên s n giáp và xu ng t i h m c. N u U to thì có th tách r ng lên cao. Bánh r ng tr ng m b ng khâu s i ch kéo lên trên ho c b ng bánh t ng.

5. B c l tuy n giáp

M d c chính gi a theo các th c a c c òn móng, ti p theo là c c giáp (th ng c c giáp dính vào bao tuy n giáp). N u u quá to có th c t ngang các th c này. Th ng c t ngang c d i móng 1/3 trên kh i làm th ng t n th n kinh các c này. B c l tuy n giáp d i các c d i móng b ng bánh Farabeuf. Bu c c m máu các t nh m ch c tr c. Toàn b tuy n giáp c b c l và có th ánh giá t n th ng b ng tay.

6. C t toàn b thu tuy n giáp

B t k m t ph u thu t viên nào khi c t toàn b thu tuy n giáp u ph i chú ý t i hai thành ph n: dây th n kinh qu t ng c và tuy n c n giáp. Hai thành ph n trên u có liên quan t i ng m ch giáp d i. Thông th ng c t thu tuy n giáp chia làm 3 thì.

Thì m t: Bóc tách gi i phóng c c d i tuy n giáp. Kéo nh nhàng c c d i b ng m t s i ch khâu ho c b ng 2 bánh Farabeuf. Bóc tách c c d i thu tuy n giáp t i khi nhìn th y dây qu t ng c i vào d i, trên ho c gi a các nhánh c a ng m ch chia c a ng m ch giáp d i. Bu c các t nh m ch giáp d i và nh ng ng m ch nuôi d ng nhu mô tuy n giáp. C ng t i v trí này ph i chú tr ng t i tuy n c n giáp d i ngay b c c d i c a tuy n giáp và bóc tách chúng ra kh i tuy n giáp. Dây th n kinh qu t ng c th y r t rõ , d ng l i ó bóc tách gi i phóng c c trên tuy n giáp.

Thì hai: Bóc tách c c trên tuy n giáp. Bu c riêng t ng các nhánh chia c a ng m ch giáp trên và nh ng t nh m ch ti p xúc v i nhu mô tuy n giáp. ây bi n pháp t t nh t tránh c t ph i th n kinh thanh qu n trên. B t u bu c t các m ch m ch máu phía tr c trong, sau ó là các m ng máu nông có th gi i phóng c c c trên tuy n giáp. N u có th , b o t n nhánh chia xu ng d i c a ng m ch giáp trên b i vì nhánh này có th chia nhánh nuôi tuy n giáp trên. Tuy nhiên, các t n th ng lan r ng không th bóc tách phân chia các nhánh c a ng m ch giáp trên, lúc này b t bu c ph i bu c c ng m ch giáp

Khoa Ung B u

trên. Sau ó g t thu tụy n giáp vào trong, lúc ó s cho phép nhìn rõ bóc tách th n kinh qu t ng c và tụy n giáp c n giáp.

Thì ba: Ph u tích dây th n kinh qu t ng c. Thì này là r t quan tr ng vì nó i cùng v i s ph u tích b o t n tụy n c n giáp và các m ch máu nuôi d ng chúng. Khi nhìn th y dây th n kinh qu t ng c thì ph u tích th n tr ng, nh ng thông th ng là khá d dàng. Bóc tách th n kinh qu t ng c b ng g c t t h n là b ng d ng c . Dùng banh Farabeuf kéo nh các thành ph n c a máng c nh và t nh m ch c nh trong ra phía ngoài. bên ph i, ng i c a dây th n kinh qu t ng c i chéo t ngoài vào trong và t th p lên cao, i sát vào khí qu n khi nó ngang m c v i ng m ch giáp d i. bên trái, th n kinh qu t ng c trong khe khí - th c qu n, nông khi nó v trí gi a các nhánh chia c a ng m ch giáp d i. Ph n tích dây th n kinh qu t ng c cho t i khi u trên c a nó i vào thanh qu n. Ph u tích v i m t pince nh và tù u, tách th n kinh qu t ng c ra kh i các t ch c phía trên (ch i vào thanh qu n) thì không nên dùng pince mà nên dùng m i dao, tách nh ph n nhu mô tụy n giáp dính vào th n kinh và s n giáp, v i cách này sang ch n v i th n kinh qu t ng c là r t ít. Ph u tích toàn b dây th n kinh qu t ng c ôi khi r t khó kh n, c bi t là ph n cao, tr c khi th n kinh qu t ng c i vào thanh qu n, ó là n i ti p giáp v i dây ch ng Gruber. Trong ph u thu t, khi ã nhìn rõ dây th n kinh qu t ng c nên c m máu b ng dao i n l ng c c ho c ch 5-0. Tr c tiên c n ph i ánh d u v trí các tụy n c n giáp, c bi t phía trên khi ph u tích dây th n kinh qu t ng c. Bu c t t c các m ch máu ã chia nhánh c a ng m ch giáp d i b ng ch 5-0 không tiêu ho c b ng dao i n l ng c c tránh các nguy c ch y máu sau m . Ti p theo là bóc tách eo c a tụy n giáp ra kh i khí qu n, chú ý c t h t c thu tháp c a tụy n giáp, c m máu mao m ch phía tr c khí qu n b ng dao i n l ng c c.

- C m máu k :

t l Sonde d n l u, óng v t m theo các l p gi i ph u. Rút d n l u sau khi d ch không còn ch y ra qua d n l u, thông th ng rút d n l u sau 72gi .

VI. THEO DÕI TAI BI N VÀ X TRÍ

1. Ch y máu: Có th ch y t ng m ch ho c t nh m ch do khi m bu c c m máu không t t. Th ng xu t hi n sau m trong vòng 4 - 6gi , v t m n c ng ra d n, d n l u ra máu t i, máu th m t m b ng. N u ch y máu nhi u chèn ép gây khó th c p tính.

X trí: C t ngay ch khâu, l y kh i máu t r i a ngay vào phòng m , ng c t ng n i khí qu n vì lúc này khí qu n b y l ch và có th x p do kh i máu t , m l i c m máu.

2. T n th ng dây th n kinh qu t ng c: B ng cách xem gi ng nói có thay i không.

X trí: N u t dây th n kinh qu t ng c thì m l i n i dây th n kinh.

**PH U THU T C T
U TUY N N C B T D I HÀM**

Mã s : XII-86

I. I C NG

- Các kh i u tuy n n c b t chi m t l 3 n 4 trong t ng s các kh i u vùng u c .

- Kho ng m t n a s kh i u vùng d i hàm là kh i u ác tính.

II. CH NH

- Các kh i u ác tính c a tuy n d i hàm.

- Các kh i u lành tính tuy n d i hàm có nhi u ho c kích th c l n.

- Viêm tuy n d i hàm m n tính, x hóa ã i u tr n i khoa không áp ng.

III. CH NG CH NH

- Kh i u lan r ng không có kh n ng c t b r ng rãi ho c không có kh n ng vét h ch c tri t ho c có di c n xa.

- Ng i b nh già y u, suy dinh d ng, m c b nh toàn thân (tim m ch, ti u ng, hô h p... ch a i u tr n nh) không có ch nh gây mê n i khí qu n ho c nguy c v t m không li n.

IV. CHU N B

1. Ng i b nh

- Ng i b nh c làm y xét nghi m c b n: huy t h c, sinh hóa. Xquang, siêu âm... c th t tháo và v sinh cá nhân t ngày hôm tr c.

- Ng i b nh c thông báo v m c ích ph u thu t c ng nh các tai bi n có th x y ra

- T th ng i b nh n m ng a trên bàn ph u thu t, u c c nh nghiêng sang bên lành, kê g i vai

- Bác s ph u thu t ng bên b nh, ng i ph ng i di n bác s m chính

2. Vô c m

- Gây mê toàn thân cùng v i t ng n i khí qu n qua ng m i

3. D ng c : b d ng c ph u thu t hàm m t

H s b nh án: theo quy nh c a B Y t

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. Các kh i u lành tính và viêm tụy n d i hàm m n tính

Thì 1: R ch da và bóc tách v t

- R ch da theo ng ngang phía d i và song song v i b d i c a x ng hàm. tránh gây t n th ng nhánh b hàm d i c a dây th n kinh m t, nên r ch da cách rãnh hàm-m t kho ng 1-2 cm.

- Bóc tách v t m c d i c bám da lên phía trên ngang m c x ng hàm d i, xu ng phía d i ngang m c x ng móng.

Thì 2: C t tụy n d i hàm

- xác nh nhánh b hàm d i c a dây th n kinh m t, tìm và th t ng m ch và t nh m ch m t b ng 2 m i ch Vicryl 3.0 (n m phía d i nhánh th n kinh) r i c t ôi. Các h ch n m phía tr c và phía sau dây th n kinh nên c l y i cùng v i b nh ph m ph u thu t trong tr ng h p kh i u nghi ng ác tính.

- Ph u tích d c theo b d i c a tụy n, ph n ti p xúc v i b ng tr c và b ng sau c a c nh thân. Sau khi c hàm móng c b c l , có th nhìn th y dây th n kinh l i khi vén c này lên trên v phía cung r ng và kéo tụy n d i hàm xu ng d i. S liên h gi a các h ch d i hàm và các nhánh c a dây th n kinh l i là sau khi c c t b các nhánh này s cho phép vén dây th n kinh này lên phía trên vào d i x ng hàm m t cách an toàn.

- Ti p t c gi i phóng ph n tụy n d i hàm phía tr c n m sâu trong c hàm móng, ph n ti p xúc v i c c sau c a tụy n d i l i. a s các tr ng h p không nhìn th y rõ dây th n kinh d i l i (dây XII) trong quá trình ph u tích và không nên ng ch m n.

- K p và c t ng tụy n d i hàm càng g n vùng sàn mi ng tr c càng t t. Vào lúc này, tụy n d i hàm ch còn c g n v i ng m ch m t. K p và c t ng m ch m t hoàn thành vi c c t b tụy n d i hàm cùng v i m t o n ng m ch m t.

Thì 3: óng v t m

- t l d n l u t i h m .

- Khâu óng v t m theo 2 l p: c bám da và da.

2. Các kh i u ác tính

- Khi kh i u xâm l n ho c phá v v tụy n, c n th c hi n ph u thu t n o vét vùng d i hàm thành m t kh i theo nguyên t c ung th phù h p. N u c n thi t có th ph i hy sinh các c và dây th n kinh lân c n nh nhánh b hàm d i c a dây th n kinh m t, c nh thân, c vai móng ho c các c d i móng.

- Ch nh vét h ch c t ng c trong nh ng tr ng h p xác nh có h ch dĩ c n trên lâm sàng. N u h ch xâm l n t i thi u, ch c n vét h ch c bi n i b o t n dây th n kinh IX. Trong tr ng h p không s th y h ch trên lâm sàng, ch nh vét h ch c ch n l c n u kh i u kích th c l n và có mô h c cao.

Khoa Ung B u

- i v i ng i b nh ung th bi u mô tuy n d i hàm giai o n mu n, kh i u có th xâm l n x ng hàm ho c sần mĩ ng, khó có th phân bi t c kh i u ác tính xu t phát t sần mĩ ng hay tuy n d i l i trên lâm sàng. Trong nh ng tr ng h p này, th ng ph i c t b tuy n d i hàm cùng v i m t o n x ng hàm d i và t o hình b ng m t v t da-c -x ng m ch máu.

VI. THEO D I

- Ch y máu
- Nhi m trùng

VII. TAI BI N VÀ X TRÍ

- Ch y máu do không ki m soát c ng m ch m t: ng m ch m t là nguyên nhân chính gây nên ch y máu s l ng nhi u trong ph u thu t c t toàn b tuy n d i hàm. Vì v y, vi c ki m soát ng m ch này là r t quan tr ng, c bi t là ph n ng m ch g n ch tách ra kh i ng m ch c nh ngoài do áp l c ng m ch ây m nh.

- Li t nhánh th n kinh b hàm d i c a dây VII: n u là li t t m th i do viêm, có th dùng kháng sinh, ch ng viêm ph c h i d n. Trong tr ng h p dây th n kinh b t hoàn toàn, có th ph u thu t ghép th n kinh t thân.

- Rò t khoang mĩ ng ra da: hi m g p. Th ng ch g p trong tr ng h p ung th tuy n d i hàm giai o n mu n xâm l n lên sần mĩ ng, khi ph u thu t c t b tuy n d i hàm cùng v i m t o n x ng hàm. C n ch m sóc t i ch và dùng thu c kháng sinh, ch ng viêm. N u ng rò không li n, ph i ph u thu t c t ng rò.

- Ho i t v t da-c -x ng: c t l c t ch c ho i t , ch m sóc t i ch , dùng kháng sinh, ch ng viêm. Khi v t m s ch, t ch c h t m c t t, có th xét ph u thu t t o hình l i b ng m t v t khác.

PH Ụ THỤ T VẾT H CH C B O T N

Mã s : XII-93

I. I C NG

- S xâm l n h ch c là m t y u t quan tr ng ánh giá quá trình t i n tri n c a ung th vùng u m t c nh : ung th bì u mô khoang mi ng, ung th h h ng thanh qu n, ung th tụy n giáp, ung th da, ung th tụy n n c b t... Vì c i u tr ph ụ thụ t kh i u nguyên phát vùng u m t c ph i i song song v i vi c n o vết h ch vùng c m i mang l i k t qu t t.

- Có 6 vùng h ch c phân nh sau:

+ Nhóm I: nhóm d i hàm, d i c m

+ Nhóm II: nhóm c nh cao (bao g m nhóm c nh thân và nhóm h ch gai trên) chia thêm nhóm nh là II bis và nhóm c nh gai

+ Nhóm III: nhóm c nh gi a

+ Nhóm IV: nhóm c nh d i

+ Nhóm V: nhóm c nh d i (bao g m nhóm gai gi a và d i, ph n sau c a nhóm h ch c ngang)

+ Nhóm VI: nhóm tr c c

II. CH NH

- Vết h ch c ch n l c: áp d ng i v i tr ng h p h ch nh , ch a xâm l n, h ch <3 cm (ch a phá v v).

- Có th vết h ch c c hai bên.

III. CH NG CH NH

- Ng i b nh già y u, ho c m c các b nh suy tim, suy th n không có kh n ng ch u c ph ụ thụ t l n.

- H ch ã c nh hoàn toàn vào m t bên c , dính vào bó c nh.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n: bác s khoa ph ụ thụ t ung th khoa u m t c và có kinh nghi m.

2. Ph ng ti n: b ph ụ thụ t i ph ụ cho ph ụ thụ t ph n m m có d tr có thêm l b d ng c ph ụ thụ t m ch máu, th n kinh.

3. Ng i b nh: c gi i thích k v tình tr ng b nh t t, khám toàn thân, khám t i ch , ánh giá TNM quy t nh vết h ch c ch n l c.

4. H s b nh án: theo quy nh c a B Y t

V. CÁC B C TI NHÀNH

1. Vô c m: gây mê n i khí qu n.

2. T th ng i b nh: ng i b nh n m ng a, u nghiêng v phía lành, c du i n a ch ng, lót g i d i vai và l ph n d i c .

3. ng r ch: t ng ng v i các v trí nhóm h ch c n vét.

4. K thu t vét h ch c ch n l c:

- R ch da, t ch c d i da, r ch t các th c a c bám da c nông và bao x c c òn ch m, bóc tách v t da c .

- Tu t ng v trí h ch mà có th c t b các thành ph n nh tuy n d i hàm, ng m ch m t, t ch c bao x c a c c òn ch m - bao c nh (n u ph u thu t vét h ch ch n l c nhóm I, II). Nhóm III, nhóm IV có th l y toàn b h th ng h ch nhóm c nh gi a, c nh d i.

- Nhóm V, nhóm VI trong các tr ng h p h ch di c n ung th giáp tr ng, lao h ch l y toàn b h th ng h ch nhóm gai gi a và d i, ph n sau c a nhóm h ch c ngang và nhóm h ch tr c khí qu n.

- B o t n t t c các c quan còn l i: m ch máu, th n kinh...nh ng n u b h ch xâm l n v n có th c t b n u không gây h u qu nghiêm tr ng

VI. THEO D I VÀ X TRÍ TAI BI N

1. Ch y máu: Do c m máu không k .

- X trí: M l i c m máu

2. Ch y d ch b ch huy t do rách ng ng c: D ch d n l u c nh n c vo g o.

- X trí: N u d ch c d i 100ml/ 24h theo d i, n u d ch càng ngày càng nhi u lên - nên m l i tìm v t rách c a ng ng c khâu l i.

3. T c d n l u: Ph i thay n l u khác phòng d ch vùng c .

4. Khó th : Ít g p

PH Ụ TH Ụ T C Ụ T Ụ N G TH Ụ L Ụ I V Ậ T O H Ì N H T Ụ I C H

Mã s : XII-136

I. I C Ụ N G

- Ung th ụ l ụ i là ung th ụ th ụ ng g p nh t trong các ung th ụ vùng khoang mi ng, phát sinh t ụ s bi n ụ i ác tính bi ụ mô ph ụ l ụ i ho c các mô liên k t c ụ trúc l ụ i.

- h ụ h t các tr ụ ng h p ung th ụ l ụ i không tìm ụ c nguyên nhân b nh sinh, tuy nhiên ng ụ i ta th y r ng có m t s y u t nguy c liên quan n b nh bao g m: hút thu c lá, u ng r ụ, nhai tr ụ, tình tr ng v sinh r ng mi ng, nhi m vi sinh v t...

- Gi ụ ph ụ: L ụ i n m trong ụ mi ng g m có hai m t (trên và d ụ i), hai b (ph ụ i, trái), m t ụ nh n phía tr ụ c và m t áy ụ phía sau t ng ụ i c nh.

Ph n l ụ i di ng ụ c gi ụ h n phía sau b ụ i các tr ụ tr ụ c c a Amygdal và vùng V l ụ i, ụ phía bên và phía tr ụ c b ụ i sàn mi ng mà nó ụ c tách bi t ra b ụ i rãnh l ụ i.

- B ch huy t: Tu n hoàn b ch huy t c a l ụ i r t phong phú, có nhi ụ vòng n ụ gi a m ng l ụ i d ụ i niêm m c v i m ng l ụ i trong c và hai bên l ụ i. C ng vì v y mà ung th ụ l ụ i có kh n ng di c n h ch ụ i bên

II. CH Ụ NH

- i ụ tr ung th ụ bi ụ mô t bào v y c a l ụ i (T1,T2,T3).

- T1: c t m t ph n l ụ i ho c c t $\frac{1}{2}$ m b o di n c t cách r ụ a >1 cm. N ụ có i ụ ki n làm sinh thi t t c thì di n c t + n o h ch c ch n l c.

- T2, T3: ph ụ thu t c t l ụ i bán ph n + vét h ch c ch n l c ho c t n g c.

III. CH Ụ N G CH Ụ NH

Ng ụ i b nh quá già y u, m c các b nh m n tính nh lao ph ụ i, suy tim, suy th n...

B ụ xâm nhi m t i ch ng gi a

IV. CH Ụ N B

1. Ng ụ i th c hi n

Ph ụ thu t viên chuyên khoa ung th ụ ụ c , có kinh nghi m, ki n th c v gi ụ ph ụ vùng ụ c .

C n 2 ph m có kinh nghi m.

2. Ph ng ti n

- Ph ng ti n vô c m: b n i khí qu n.
- B m mi ng, máy hút, farabeuf, k p hình tim, k p ph u tích có m u và không m u, kéo ph u thu t, dao m , dao i n, kìm mang kim, ch tiêu, pince ph u thu t, meche va g c ph u thu t.

3. Chu n b tr c m

- Ký gi y m , gi i thích v b nh, tiên l ng b nh, các bi n ch ng có th x y ra.
- ánh giá c n lâm sàng.
- N i soi tai m i h ng lo i tr các kh i u ng tiêu hóa, hô h p trên.
- V sinh r ng mi ng.

V. CÁC C TI N HÀNH

1. Vô c m: b ng gây mê n i khí qu n ng m i.

2. T th ng i b nh

- Ng i b nh n m ng a, u t v ng trên g i.
- t sonde d dày.

3. K thu t

- Ph u thu t viên chính ng phía bên m u l i, ph m s 1 ng bên i di n, ph m s 2 ng phía trên u.
- Sát trùng s ch khoang mi ng b ng Betadine, sát trùng quanh mi ng và vùng c vết h ch (n u có vết h ch).
- M mi ng ng i b nh b ng b m mi ng.
- Làm s ch khoang mi ng b ng máy hút.
- Dùng k p m m ho c khâu ch l a 2.0 vào u l i bên lành, kéo l i ra phía ngoài.
- t 1 meche vùng h ng tránh d ch và máu trong lúc ph u thu t ch y vào vùng h u h ng.
- Dùng Farabeuf kéo mép và niêm m c má bên u b c l rõ kh i u.
- Sau khi quan sát y t n th ng Ph u thu t viên chính r ch ng c t xung quanh t n th ng. R i niêm m c nên t c ít nh t là 1 cm. Có th c t b ng dao i n, dao c t l nh, v t c t kéo xu ng qua niêm m c và c l i, ng c t t ph n u l i xu ng ph n V l i (theo h ng tr c - sau), c t m t trên l i tr c, m t d i sau, (chú ý không c t h m l i). i u quan tr ng là c t b t n th ng thành m t kh i.

Khoa Ung B u

- Ph m s 1 dùng k p ph u tích h tr ph u thu t viên c t l i và c m máu, ph m s 2 m t tay kéo Farabeuf, tay còn l i c m u hút h tr làm s ch ng m . L u ý trong thì này tránh đ ng c ph u thu t ch m vào kh i u, ây là 1 nguyên t c trong ph u thu t ung th , m b o di n c t r ng, không còn t ch c ung th .

- Ph u thu t viên c m máu k b ng dao i n ho c bu c b ng ch n u c n thì t.

- Tháo b k p hình tim u l i

- Khâu di n c t l i b ng ch tiêu (th ãng dùng ch Vicryl 3.0 ho c 2.0 tùy theo ph u thu t viên). Chú ý m i khâu ph i m b o l y h t ph n áy c a di n c t tránh ng d ch và tránh ch y máu sau m , m i khâu m b o hai ph n niêm m c khép kín l i thì v t m s t t h n. Có th khâu theo các l p, v i các l p sâu c khâu b ng ch vicryl 3.0 và l p niêm m c l i c khâu b ng ch vicryl 4.0.

- R a s ch l i khoang mi ng b ng dung d ch NaCl 0,9 pha v i dung d ch Betadine.

- Ki m tra l i khoang mi ng n u có r ng b m , h ãng thì nh i.

- Rút b meche t vùng h ãng, dùng máy hút làm s ch l i khoang mi ng.

- t l i l meche vào v trí c t l i, rút meche khi ãng i b nh t nh.

- C ãnh l i sonde d dày. Ng ãi b nh n qua sonde kho ãng 2 ãn 7 ngày sau m thì rút b sonde.

4. H u ph u

Sau m ãng ãi b nh i u tr thu c kháng sinh, thu c ch ãng viêm và gi m au.

VI. THEO D I TAI BI N VÀ X TRÍ

1. Bi n ch ãng ch y máu

X trí: tùy theo tình tr ãng ch y máu và s l ãng ch y nhi u hay ít, có th t meche t i ch ho c m l i c m máu.

2. Bi n ch ãng khó th : Do ch y máu, phù n vùng l i sau m .

X trí: tr ãng h p khó th do phù n nhi u do t máu cân nh c nên m khí qu n tr c sau ó m l i c m máu.

3. Bi n ch ãng nhi m trùng

X trí: v sinh t i ch t t b ãng dung d ch sát khu n khoang mi ng, ãi u tr kháng sinh, ch ãng viêm toàn thân theo kháng sinh .

**PH U THU T C T TOÀN B TUY N MANG TAI
B O T N DÂY TH N KINH VII**

Mã s : XII-153

I. I C NG

Ph u thu t c t toàn b tuy n mang tai b o t n dây VII là ch nh ph u thu t hay g p trong i u tr ph u thu t tuy n mang tai và òi h i ph u thu t viên ph i làm ch v k thu t tránh t n th ng không h i ph c dây VII, l i di ch ng cho ng i b nh.

II. CH NH

- Các kh i u lành tính (th ng là u tuy n a hình) có kích th c l n h n 3 cm ho c u n m thù sâu c a tuy n.

- Các kh i u ác tính tuy n mang tai.

III. CH NG CH NH

- Kh i u lan r ng không có kh n ng c t b r ng rãi ho c không có kh n ng vết h ch c tri t ho c có di c n xa.

- Ng i b nh già y u, suy dinh d ng, m c b nh toàn thân (tim m ch, ti u ng, hô h p... ch a i u tr n nh) không có ch nh gây mê n i khí qu n ho c nguy c v t m không li n.

III. CHU N B

1. Ng i b nh

- Ng i b nh c làm y xét nghi m c b n: huy t h c, sinh hóa. Xquang, siêu âm..., v sinh cá nhân t ngày hôm tr c.

- Ng i b nh c thông báo v m c ích ph u thu t c ng nh các tai bi n có th x y ra c bi t là t n th ng dây VII.

- T th ng i b nh n m ng a trên bàn ph u thu t, u c c nh nghiêng sang bên lành

- Bác s ph u thu t ng bên b nh, ng i ph ng i di n bác s m chính

2. Vô c m

- Gây mê toàn thân cùng v i t ng n i khí qu n qua ng m i. Giãn c ch dùng khi th t c n thi t tránh nh h ng cho th th n kinh b ng bút th .

3. D ng c : b d ng c hàm m t, bút th th n kinh.

4. H s b nh án: theo quy nh c a B Y t

IV. CÁC B C TI NHÀNH

Thì 1: R ch da và b c l dâ VII

ng r ch c i n là r ch da theo ng Redon hình l i lê b t u t trên n p tai l cm, theo rãnh tr c tai sau ó ch y xu ng d i dái tai n ch y theo b tr c c c òn ch m l cm sau b t do c a nó xu ng d i ti p n i v i m t ph ng c a x ng móng. che b t s o làm t ng tính th m m , có th s d ng ng r ch da trong ph u thu t c ng da m t (lifting).

ng r ch i qua da, t ch c d i da và c c m máu. Bó m ch thái d ng nông c tìm và th t v trí cao nh t có th . Không nên bóc tách quá nhi u vì dâ VII, c bi t là nhánh môi d i th ng i ra nông r t s m. Dùng dao i n ho c kéo bóc tách cân và ph n dính vào tuy n nh ng tai s n, b tr c c c òn ch m.

B c l dâ VII: gi i phóng m t sau c a tuy n ra kh i b tr c c a c c òn ch m, b c l c nh thân. Dâ VII xu t hi n b trên và trong c a c theo h ng ng phân giác c a góc ch m - nh . Bút th th n kinh s giúp ph u thu t viên xác nh chính xác dâ VII và t ây dâ VII c b c l theo m t ngoài t sau ra tr c n t n ch chia ôi.

Thì 2: C t thùy nông

Dùng kéo i theo m t ph ng c a th n kinh và ch y gi a m t ph ng này v i m t ph ng nông, men theo các nhánh c a dâ VII bóc tách toàn b thùy nông c a tuy n trong khi b o t n c dâ VII. Quá trình bóc tách này th ng xuyên b c n tr b i s ch y máu c n t i c m máu b ng dao i n l ng c c. ng m ch ngang m t c ng nh các t nh m ch m t sau, t nh m ch sau hàm, t nh m ch n i c n c th t.

Thì 3: C t thùy sâu

Bóc tách thùy sâu ra kh i m t ph ng th n kinh và nâng nh các s i th n kinh nh ng không quá c ng. Trong tr ng h p c n thi t, vi c th t ch ng m ch c nh ngoài c th c hi n nh m m c ích tránh không c m c máu khi ng m ch hàm trong b t n th ng và chui vào khuy t Juvara. Toàn b thùy sâu c l y ra kh i vùng tuy n. Ki m tra c m máu và ho t ng c a th n kinh tr c khi óng.

Thì 4: óng v t m theo 2 l p, có t d n l u áp l c âm. B ng ép nh .

VI. THEO D I

- Ch y máu
- Nhi m trùng

VII. X TRÍ TAI BI N

1. Li t m t

Khoa Ung B ư

- Li t m t t m th i: li t m t m t ph n hay toàn b ư xu t hi n ngay l p t c sau khi c t tụy n mang tai cho dù đây th n kinh v n c b o t n. Thông th ng, lo i li t m t này s t bi n m t sau vài tu n ho c vài tháng. Th ng x y ra nhánh môi d i bên ã c ph u thu t. Nguyên nhân là sang ch n th n kinh VII do s ề ép, s co l i hay b khô trong quá trình ph u thu t ho c do thi u máu, th ng x y ra khi đây th n kinh g n l trâm ch m, n i có nhánh c a ng m ch trâm ch m nuôi d ng nó ho c do các thao tác v i đây th n kinh quá m nh.

- Li t m t v nh vi n: x y ra khi đây th n kinh m t b ư phá h y ho c do vi c hy sinh đây VII vô tình ho c có ch ý c a ph u thu t viên. N u đây th n kinh b t n th ng có ch ý thì c n ph i s a ch a ho c gi m thi u h u qu c a li t m t b ng cách m ghép th n kinh ho c ghép th n kinh ho c n i ghép th n kinh h thi t cùng bên v i nhánh th n kinh VII.

2. H i ch ng Frey

- Xu t hi n sau ph u thu t kho ng vài tháng, th m chí vài n m sau v i bi u hi n , c m giác nóng, ti t m hôi vùng mang tai khi có m t kích thích nào ó làm bài ti t n c b t nh n, u ng...

- Nguyên nhân do t n th ng đây th n kinh tai - thái d ng trong quá trình ph u thu t tụy n mang tai. Khi đây th n kinh này t ph c h i, m t vài s i giao c m áng l ph i i vào nhu mô tụy n thì l i i sai ng, phân nhánh vào các tụy n m hôi c a da và các ti u ng m ch d i da.

- Có th h n ch h i ch ng này b ng cách:

+ C t b hoàn toàn đây th n kinh tai-thái d ng trong quá trình ph u thu t

+ Dùng phenol và alcohol ch n th n kinh

+ C t b th n kinh giao c m.

Nói chung h i ch ng này th ng nh và ng i b nh ít ch ý nhi u nên ít ph i can thi p i u tr .

3. Rò tụy n n c b t: hi m g p. Có th kh c ph c b ng cách b ng ép. Ho c x tr v i li u thích h p kho ng 2000 rads s làm gi m t m th i ho t ng c a ph n tụy n n c b t còn l i dài ng rò b l p l i. N u không có tác d ng, có th ph u thu t làm s ch ho c th m chí c t b r i óng v t m theo t ng l p.

C T BÁN PH N D DÀY C C D I DO UNG TH VÀ VẾT H CH H TH NG D2

Mã s : XII-200

I. I C NG

C t bán ph n d dày c c d i bao g m các thu t ng : c t 3/4 d dày; c t 4/5 d dày; c t g n toàn b d dày c c d i kèm m c n i l n, m c n i nh ; vết các nhóm h ch b ph i tâm v (nhóm 1); h ch b cong nh (nhóm 3), h ch b cong l n (nhóm 4), h ch trên và d i môn v (nhóm 5, 6); h ch d c ng m ch vành v (nhóm 7); h ch d c ng m ch gan chung và ng m ch thân t ng (nhóm 8, 9); h ch ng m ch lách (nhóm 11); h ch vùng r n gan dây ch ng gan tá tràng tr c t nh m ch c a (nhóm 12). L p l i l u thông tiêu hóa b ng mi ng n i gi a ph n d dày còn l i và quai u tiên c a h ng tràng ho c tr c ti p m m c t d dày v i tá tràng (Pean).

II. CH NH

Ung th d dày c c d i vùng hang môn v

III. CH NG CH NH

- Ung th ph n ng b cong nh lan lên trên; ph n thân v ; ph n tâm phình v

- Ung th di c n xa: gan, ph i, phúc mach, não

- Th tr ng chung suy y u

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n: ph u thu t viên chuyên khoa tiêu hóa

2. Ph ng ti n: trang thi t b gây mê h i s c t t, b d ng c i ph u

3. Ng i b nh

- B i ph n c i n gi i, protein máu, h ng c u

- Chu n b i tràng b ng th t tháo ho c thu c

- Kháng sinh d phòng

- t sonde ti u tr c khi a lên nhà m

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. Vô c m: gây mê n i khí qu n

2. K thu t:

- T th ng i b nh: n m ng a

- ng r ch b ng: tr ng gi a trên r n kéo dài xu ng d i r n

Khoa Ung B u

- Th m dò ánh giá toàn b b ng: t n th ng d dày, tình tr ng các nhóm h ch, phúc m c, m c n i l n, các t ng trong b ng

- Thì 1: c t m c n i l n dây ch ng v i tràng và m t trên m c treo i tràng ngang, bao tu t ph i sang trái t i r n lách cùng h ch nhóm 4 (b cong l n)

- Thì 2 th t m ch v m c n i ph i: kéo d dày m t sau hang v lên phía gan ph u tích b c l cu ng m ch v m c n i ph i th t t i g c ch tách t ng m ch v tá tràng, n o vét h ch nhóm 6 (b d i môn v)

- Thì 3 th t m ch môn v : dùng van vén gan trái m m c n i nh sát b gan vào r n gan vét h ch nhóm 3 (b cong nh), ph u tích ng m ch gan riêng t i ch chia c a ng m ch môn v , th t ng m ch môn v t n g c vét h ch nhóm 5 (b trên môn v); vét h ch d c ng m ch gan chung n ngã 3 ng m ch thân t ng (nhóm 8, 9, 11) vét h ch nhóm 12

- Thì 4 c t tá tràng: c t tá tràng óng m m tá tràng b ng máy GIA ho c k thu t khâu vùi thông th ng.

- Thì 5 th t m ch v trái: l t d dày lên trên ti p c n g c bó m ch v trái, ph u tích tách th t riêng ng m ch và t nh m ch t n g c m c b trên t y n o vét h ch nhóm 7(d c ng m c vành v); ti p t c ph u tích lên trên b c l vùng th c qu n b ng, th t các m ch ng n vùng b cong nh tâm v vét h ch nhóm 1(b ph i tâm v)

- Thì 6 C t d dày: sau khi ã gi i phóng toàn b c c d i d dày di n c t d dày cách b kh i u t i thi u 5 cm b ng máy GIA ho c ph ng pháp thông th ng

- Thì l p l i l u thông tiêu hóa có 2 ph ng pháp n i m m d dày v i quai h ng tràng theo Billroth II ho c tr c ti p v i tá tràng (Billroth I)

- Ki m tra l i mi ng n i, lau r a b ng, x p l i ru t, n u c n t l d n l u d i gan ph i c nh m m tá tràng. óng b ng 2 l p phúc m c, cân c b ng ch tiêu ch m hay perlon; da ch nylon ho c lanh

- B nh ph m d dày và các nhóm h ch n o vét ph i c ghi chú chi ti t g i gi i ph u b nh

VI. THEO D I VÀ X TRÍ BI N CH NG

1. Trong ph u thu t

- Ch y máu: khâu hay bu c ch c m máu

- T n th ng lách: khâu c m máu n u không k t qu thì ph i c t lách

- T n th ng ng m t: khâu ng m t hay d n l u Kerh

- T n th ng t nh m ch c a: khâu ch m ch máu 6.0

2. Sau ph u thu t

Khoa Ung B u

- 48 giờ: theo dõi sát mạch, huyết áp, nhiệt độ, ngưng đ n l u hàng giờ.

- Ch y máu th phát qua ngưng đ n l u: ph u thu t l i c m máu

- Viêm phúc m c: ph u thu t l i lau r a b ng n u rò mi ng n i ph i đ n l u t t, rò m m tá tràng thì đ n l u m m tá tràng, m thông h ng tràng nuôi đ ng. H i s c toàn thân tích c c

- Áp xe t n đ : ch c hút hay đ n l u đ i h ng đ n siêu âm, k t h p kháng sinh theo kháng sinh

- T c ru t s m sau m i u tr n i khoa tích c c hút, nhìn n, truy n đ ch nuôi đ ng t nh m ch n u không k t qu ph u thu t l i.

C T TOÀN B D DÀY DO UNG TH VÀ VẾT H CH H TH NG D2

Mã s : XII-201

I. I C NG

C t toàn b d dày, m c n i l n, m c n i nh và vết các nhóm h ch b ph i trái tâm v (nhóm 1, nhóm 2), h ch b cong nh (nhóm 3), h ch b cong l n (nhóm 4), h ch trên và d i môn v (nhóm 5, 6), h ch d c ng m ch vành v (nhóm 7), h ch d c ng m ch gan chung và ng m ch thân t ng (nhóm 8, 9), h ch r n lách và d c ng m ch lách (nhóm 10,11) và h ch vùng r n gan dây ch ng gan tá tràng tr c t nh m ch c a (nhóm 12).

II. CH NH

Ung th d dày c c trên vùng thân, tâm phình v

III. CH NG CH NH

Ung th di c n xa: gan, ph i, phúc m c, não

Th tr ng chung suy y u

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n: ph u thu t viên chuyên khoa tiêu hóa

2. Ph ng ti n: trang thi t b gây mê h i s c t t, b d ng c i ph u

3. Ng i b nh

- B i ph n c i n gi i, protein máu, h ng c u

- Chu n b i tràng b ng th t tháo ho c thu c

- Kháng sinh d phòng

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. Vô c m: gây mê n i khí qu n

2. K thu t

- T th ng i b nh: n m ng a, kê g i l ng ngang m c m i c b c l t i u vùng tâm v th c qu n

- ng r ch b ng: tr ng gi a trên r n kéo dài xu ng d i r n

- Th m dò ánh giá toàn b b ng: t n th ng d dày, tình tr ng các nhóm h ch, phúc m c, m c n i l n, các t ng trong b ng

- Thì 1: c t m c n i l n kh i thành i tràng i t ph i sang trái t i r n lách th t các m ch máu ng n t i b trái tâm v cùng h ch nhóm 4

Khoa Ung B u

- Thì 2 th t m ch v m c n i ph i: kéo d dày m t sau hang v lên phía gan ph u tích b c l cu ng m ch v m c n i ph i th t t i g c ch tách t ng m ch v tá tràng, n o vét h ch nhóm 6

- Thì 3 th t m ch môn v : dùng van vén gan trái m m c n i nh sát b gan vào r n gan vét h ch nhóm 3 (b cong nh), ph u tích ng m ch gan riêng t i ch chia c a ng m ch môn v , th t ng m ch môn v t n g c vét h ch nhóm 5 (b trên môn v)

- Thì 4 c t tá tràng: c t tá tràng óng m m tá tràng b ng máy GIA ho c k thu t khâu vùi thông th ng.

- Thì 5 th t m ch v trái: l t d dày lên trên ti p c n g c bó m ch v trái, ph u tích tách th t riêng ng m ch và t nh m ch t n g c m c b trên t y n o vét h ch nhóm 7 (d c ng m ch vành v)

- C t tâm v th c qu n: ph u tích m c n i nh t i chân tr ph i c a c hoành, c t dây ch ng tam giác c a gan trái t i b trái c a t nh m ch trên gan trái, gi i phóng b ph i th c qu n vét h ch nhóm 1, b trái th c qu n vét h ch nhóm 2, c t 2 dây th n kinh X tr c và sau. Khâu 2 m i ch m c vào b ph i và trái th c qu n b ng tr c khi c t tránh t t th c qu n lên trên ng c; làm sinh thi t t c thì di n c t th c qu n.

- K t thúc thì n o vét h ch các nhóm 8 (ng m ch gan chung), 9 (ng m ch thân t ng), 12 (dây ch ng gan tá tràng tr c t nh m ch c a) và nhóm 9 (ng m ch lách), nhóm 10 (r n lách). N u nhóm 9 và 10 có di c n h ch thì ch nh c t toàn b d dày m r ng kèm uôi t y, lách.

- Thì l p l i l u thông tiêu hóa có 2 ph ng pháp n i th c qu n v i quai h ng tràng theo Roux en Y ho c Omega:

+ Roux en Y: mi ng n i th c qu n h ng tràng t n - bên b ng máy CDH 24 ho c b ng tay ch tiêu ch m PDS 4.0 m i r i hay v t. Mi ng n i chân ch Y t n - bên d i m c treo i tràng ngang cách mi ng n i th c qu n 70 cm

+ Omega: (ngày nay ít c s d ng) mi ng n i th c qu n h ng tràng t n - bên b ng tay ch tiêu ch m PDS 4.0 m i r i hay v t. Mi ng n i chân quai omega bên - bên d i m c treo i tràng ngang cách mi ng n i th c qu n 70 cm

- K i m tra l i mi ng n i, treo mi ng n i lên l hoành b ng 4-5 m i ch lạnh r i, lau r a b ng, x p l i ru t, t l d n l u d i gan ph i c nh mi ng n i th c qu n. óng b ng 2 l p phúc m c, cân c b ng ch tiêu ch m hay perlon; da ch nylon ho c lạnh

B nh ph m d dày và các nhóm h ch n o vét ph i c ghi chú chi ti t g i gi i ph u b nh

VI. THEO DÕI VÀ X TRÍ BI N CH NG

1. Trong ph u thu t

Khoa Ung B ư

- Ch y máu: khô hay bu c ch c m máu
- T n th ng lách: khô c m máu n u không k t qu thì ph i c t lách
- T n th ng ng m t: khô ng m t hay d n l u Kerh
- T n th ng t nh m ch c a: khô ch m ch máu 6.0

2. Sau ph u thu t

- 48 gi u: theo dõi sát m ch, huy t áp, n c ti u, ng d n l u hàng gi .
- Kháng sinh ph r ng k t h p v i Metronidazol
- Nuôi d ng t nh m ch 5-7 ngày □2000/cal/ngày
- Ch y máu th phát qua ng d n l u: ph u thu t l i c m máu
- Viêm phúc m c: ph u thu t l i lau r a b ng n u rò mi ng n i ph i d n l u t t, rò m m tá tràng thì d n l u m m tá tràng, m thông h ng tràng nuôi d ng. H i s c toàn thân tích c c
- Áp xe t n d : ch c hút hay d n l u d i h ng d n siêu âm, k t h p kháng sinh theo kháng sinh
- T c ru t s m sau m : i u tr n i khoa tích c c hút, nh n n, truy n d ch nuôi d ng t nh m ch n u không k t qu ph u thu t l i.

C T D DÀY DO UNG TH

Mã s : XII-199

I. NH NGH A

C t toàn b d dày bao g m t tâm v n môn v và m c n i l n. i v i ung th kèm theo vết h ch sau ó n i th c qu n v i h ng tràng l p l i l u thông tiêu hoá

II. CH NH

- Ung th vùng tâm phình v , ung th toàn b d dày
- Ung th vùng hang v lan lên thân v d dày

III. CH NG CH NH

- Ung th n lan lên th c qu n kèm đi c n xa: gan, ph i.
- Ng i b nh y u, suy ki t,

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n: ph u thu t viên tiêu hoá tuy n t nh ho c trung ng.
2. Ph ng ti n: b d ng c i ph u.
3. Ng i b nh: c bù m, máu, i n gi i tr c ph u thu t.

Th t tháo s ch, kháng sinh d phòng.

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. T th : Ng i b nh n m ng a, t g i nh l ng, ngang D 11 và D 12.
2. Vô c m : gây mê n i khí qu n có dẫn c .
3. K thu t
 - R ch da theo ng gi a trên r n vòng qua r n.
 - ánh giá t n th ng d dày, gan, cu ng gan, lách, tu , phúc m c, t cung, bu ng tr ng, ti u tràng, i tràng, m c treo ru t.
 - Tách m c n i l n kh i i tràng ngang.
 - K p c t th t bó m ch v m c n i ph I sát g c, vết h ch d i môn v .
 - K p c t th t bó m ch môn v sát g c, vết h ch trên môn v .
 - C t tá tràng d i môn v t i thi u 2 cm b ng tay ho c máy GIA
 - óng m m tá l ho c 2 l p khâu v t vùi túi.
 - V t h ch cu ng gan, d c ng m ch gan chung, d c ng m ch lách theo b trên tu .sau tá tu .

Khoa Ung B u

- K p c t th t bó m ch vành v sát g c, vét h ch thân t ng
- C t m c n i v tì, vét h ch r n lách.
- Gi I phóng góc His - th c qu n b ng, m c treo d dày - hoành, khe hoành.
- Vét h ch b ph i và trái tâm v .
- Ph u tích t do th c qu n b ng.
- C t th c qu n.
- L p l i l u thông tiêu hoá theo roux en y.
- t sonde qua mi ng n i th c qu n- ru t và mi ng n i ru t - ru t.
- C m máu k và lau s ch b ng.
- t d n l u d i gan.
- óng b ng theo l p.
- Tu kinh nghi m ph u thu t viên và ph ng ti n có th c t toàn b d dày m r ng, c t gan, c t lách, c t uôi tu thành l kh i, c t o n i tràng.

VI. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

1. Theo dõi: toàn tr ng, m ch, huy t áp, nh p th , d n l u b ng, n c ti u.

2. X trí tại bi n

- Ch y máu lách: khâu b o t n ho c c t lách.
- T n th ng ng m t: khâu, d n l u Kehr.
- Rách t nh m ch c a: khâu ph c h i.
- Ch y máu trong: m l i c m máu.
- Viêm phúc m c: m l i lau s ch bong, d n l u, hút liên t c. Viêm phúc m c do b c m m tá: d n l u tá tràng, m thông h ng tràng cho n. Viêm phúc m c do b c mi ng n i: khâu l i mi ng n i trên ông Kehr, m thông h ng tràng nuôi d ng.
- Rò m m tá tràng: hút liên t c, nâng cao th tr ng tích c c, s n sóc t i ch .
- Áp xe d i hoành: ch c hút ho c d n l u áp xe, kháng sinh toàn thân theo kháng sinh .
- T c ru t: i u tr n i b ng hút và ruy n dịch, không hi u qu ph i m l i.
- Hóa tr li u b tr tùy theo th tr ng ng i b nh và m c d tri t c n c a ph u thu t và giai o n b nh.

C T TOÀN B D DÀY DO UNG TH CÓ T O HÌNH B NG RU T NON

Mã s : XII-202

I. NH NGH A

C t toàn b d dày bao g m t tâm v n môn v và m c n i l n. i v i ung th kèm theo vết h ch sau ó n i th c qu n v i h ng tràng l p l i l u thông tiêu hoá

II. CH NH

- Ung th vùng tâm phình v
- Ung th vùng hang v lan lên thân v d dày

III. CH NG CH NH

- Ung th n lan lên th c qu n kèm đi c n xa: gan, ph i.
- Ng i b nh y u, suy ki t,

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n: ph u thu t viên tiêu hoá tuy n t nh ho c trung ng.
2. Ph ng ti n: b d ng c i ph u.
3. Ng i b nh: c bù m, máu, i n gi i tr c ph u thu t.
Th t tháo s ch, kháng sinh d phòng.

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. T th : Ng i b nh n m ng a, t g i nh l ng, ngang D 11 và D 12.
2. Vô c m: gây mê n i khí qu n có dẫn c .
3. K thu t
 - R ch da theo ng gi a trên r n vòng qua r n.
 - ánh giá t n th ng d dày, gan, cu ng gan, lách, tu , phúc m c, t cung, bu ng tr ng, tí u tràng, i tràng, m c treo ru t.
 - Tách m c n i l n kh i i tràng ngang.
 - K p c t th t bó m ch v m c n i ph i sát g c, vết h ch d i môn v .
 - K p c t th t bó m ch môn v sát g c, vết h ch trên môn v .
 - V t h ch cu ng gan, d c ng m ch gan chung, d c ng m ch lách theo b trên tu sau tá tu .
 - K p c t th t bó m ch vành v sát g c, vết h ch thân t ng

Khoa Ung B u

- C t m c n i v òi, vét h ch r n lách.
- Gi I phóng góc His - th c qu n b ng, m c treo d dày - hoành, khe hoành.
- Vét h ch b ph i và trái tâm v .
- Ph u tích t do th c qu n b ng.
- C t th c qu n.
- Ch n o n ru t non cách góc Treitz trên 40 cm t i máu t t
- a ru t non n i th c qu n l ho c 2 l p. u d i n i v i tá tràng o n l ho c 2 l p, mi ng n i m b o kín, không c ng, t i máu t t.
- t sonde qua mi ng n i th c qu n - ru t
- C m máu k và lau s ch b ng.
- t d n l u d i gan.
- óng b ng theo l p.
- Tu kinh nghi m ph u thu t viên và ph ng ti n có th c t toàn b d dày m r ng, c t gan, c t lách, c t uôi tu thành l kh i, c t o n i tràng.

VI. THEO D I VÀ X TRÍ TẠI B I N

1. Theo d i: toàn tr ng, m ch, huy t áp, nh p th , d n l u b ng, n c ti u.

2. X trí tại bi n

- Ch y máu lách: khâu b o t n ho c c t lách.
- T n th ng ng m t: khâu, d n l u Kehr.
- Rách t nh m ch c a: khâu ph c h i.
- Ch y máu trong: m l i c m máu.
- Viêm phúc m c: m l i lau s ch b ng, d n l u, hút liên t c. Viêm phúc m c do b c mi ng n i: khâu l i mi ng n i trên ông Kehr, m thông h ng tràng nuôi d ng.
- Áp xe d i hoành: ch c hút ho c d n l u áp xe, kháng sinh toàn thân theo kháng sinh .
- T c ru t: i u tr n i b ng hút và ruy n dich, không hi u qu ph i m l i.
- Hóa ch t b tr tùy thu c giai o n b nh, m c trí t c n c a ph u thu t và th tr ng ng i b nh.

M THÔNG D DÀY RA DA DO UNG TH

Mã số : XII-203

I. I C NG

M thông d dày là ph u thu t t o ra m t l m tr c ti p vào d dày hút d dày ho c nuôi d ng ng i b nh t m th i hay v nh vi n.

II. CH NH

- Nuôi d ng trong: ung th th c qu n, h u h ng, không có kh n ng ph u thu t.

- Nuôi d ng t m th i: h p th c qu n do b ng, viêm và sau ph u thu t l n b ng c n c nuôi d ng b sung.

- Hút d ch d dày - ru t gi m áp l c ng tiêu hóa trong m t th i gian.

III. CHU N B

1. Ng i th c hi n: ph u thu t viên ngo i chung

2. Ph ng ti n

- B d ng c ph u thu t

- ng thông: ch n m t trong các lo i Malecot, Pezzer, Nelaton, c 22- 24

3. Ng i b nh

- Các xét nghi m c b n

- Gi i thích cho ng i b nh và gia ình ng i b nh hi u c ng cách ch m sóc v sau.

IV. CÁC B C TI N HÀNH

1. T th : ng i b nh n m ng a, u h i cao.

2. Vô c m: Có th gây mê n i khí qu n, t nh m ch ho c gây tê t i ch .

3. K thu t

- Yêu c u k thu t:

+ t d n l u vào lòng d dày càng cao càng t t (phình v)

+ C nh d n l u lâu ngày. Không c tu t ít nh t 10 ngày.

- Ti n hành:

+ M b ng: ng tr ng gi a trên r n hay b ngoài c th ng to bên trái.

Khoa Ung B u

+ Vào b ng, tìm phình v , c l qua thành d dày. t ng d n l u vào, c nh b ng 2 - 3 m i khâu túi. Theo ph ng pháp Witzel: khâu ép d n l u trên d c thành d dày dài 8 - 10 cm. Khâu ính ng h m vào thành b ng.

a d n l u ra ngoài b ng l i chi u trên thành d dày. C nh ng d n l u vào thành b ng. Khâu l i thành b ng và da.

V. THEO D I

- Thay b ng hàng ngày

- B t u b m cho n qua ng thông 24 gi : th c n l ng, s a, dung d ch nuôi d ng. Ng i b nh c n n m cao u, sau n r a ng thông b ng 20 ml n c ngu i hay n c mu i ng tr ng tránh t c. T ngày th 10 sau ph u thu t có th thay ng thông m i (n u c n).

VI. X TRÍ TAI BI N

- R i ng d n l u quá s m, ng h m ch a hình thành: ph u thu t t l i

- H p ng h m

Viêm phúc m c do dò d ch d dày th c n vào b ng: ph u thu t l i

**C T O N T R C TRÀNG DO UNG TH , C T TOÀN B
M C TREO TR C TRÀNG (TME)**

Mã s : XII-205

I. I C NG

C t o n t r c tr àng là m t ph u thu t i u t r ung th t r c tr àng cao và t r c tr àng gi a, nh m l y b o n t r c tr àng có ch a kh i ung th c ùng toàn b m c treo có ch a các h ch b ch huy t chi ph i.

II. CH NH

Ung th t r c tr àng cao, ung th t r c tr àng gi a.

III. CH NG CH NH

- Các b nh toàn thân n ng
- Ch ng ch nh t ng i khi ung th ã di c n xa n các t ng.
- Ung th gây các bi n ch ng nh th ng ru t viêm phúc m c.
- T c ru t.

IV. CHU N B

1. Ph ng tí n

- Nh v i ph u thu t tiêu hóa thông th ng
- C n có các van sâu b c l vùng ti u khung khi làm th thu t c t b toàn b m c treo t r c tr àng.
- Nên dùng ch PDS 3/0 ho c 4/0 khâu n i n u làm mi ng n i b ng tay.
- Có th làm mi ng n i b ng máy khâu n i ru t: S d ng 1 máy c t óng u d i kh i u t r c tr àng b ng máy Contourc a h ãng Johnson & Johnson. Làm mi ng n i gi a i tr àng sigmoid v i t r c tr àng còn l i b ng máy khâu tròn c a JJ ho c Tyco s 29-31.
- Làm th thu t TME th ng ph i có dao i n.

2. Ng i b nh

- Gi i thích cho ng i b nh v tình tr ng b nh, ph ng pháp i u t r ph u thu t, nh ng phi n ph c c a cu c ph u thu t c ng nh các r i ro có th g p ph i khi tí n hành cu c m . Cùng ng i b nh và ng i nhà ký cam k t m .
- Làm s ch ru t là công vi c quan tr ng nh t.
- V i nh ng ng i b nh có d u hi u bán t c ru t, không c th t tháo ho c cho u ng thu c t y ru t.

Khoa Ung B u

- Nh ng ng i b nh không t c ru t, cho u ng thu c t y ru t Fortrans 3 gói vào chi u hôm tr c m . M i gói pha trong 1000 ml n c ngu i, uông h t trong vòng 1 gi vào lúc 15 gi , 17 gi và 19 gi .

- U ng thu c an th n êm tr c m , sáng hôm m nh n n u ng hoàn toàn, thay qu n áo, v sinh vùng m .

3. H s b nh án

Các xét nghi m th ng quy, ông máu, sinh hóa, i n tim. V i nh ng ng i tu i cao c n thi t có th ph i ánh giá ch c n ng tim ho c ch c n ng hô h p tr c m .

V. CÁC B C TI NHÀNH

- Vô c m: gây mê toàn thân

- T th ng i b nh: n m ng a, gác đ ng 2 chân lên hai giá t th s n khoa.

- Ph u thu t viên ng bên trái ng i b nh, ph 1 ng i di n ph u thu t viên, ph 2 ng gi a 2 chân ng i b nh. D ng c viên ng cùng bên ph u thu t viên.

- ng m : ng tr ng gi a đ i r n, có th kéo dài vòng qua ph i lên trên r n. u đ i v t m sát x ng mu, chú ý không làm t n th ng áy bằng quang.

- Th m khám toàn b các c quan trong b ng: quan sát, s gan, lách, t y và toàn phúc m c nh m phát hi n các kh i di c n t i các t ng ho c tình tr ng di c n lan tràn phúc m c c a ung th .

- B c l th ng t n: gói toàn b ru t non b ng g c m l n có th m t, y lên trên. V i n gi i c n khâu treo t cùng và 2 ph n ph lên thành b ng.

+ ánh giá t n th ng: v trí kh i u so v i túi cùng Douglas

+ Kích th c: so v i chu vi kh i u

+ Xâm l n: thanh m c ngoài u, xâm l n t ng lân c n, xâm l n h ch m c treo

+ H ch vùng: tình tr ng h ch v kích th c, m t , màu s c.

- Ph u tích cu ng m ch, làm th thu t TME: X đ c m c treo i tràng sigmoid theo 2 ng ch y đ c theo ranh gi i m c treo. Phía trên: b c l cu ng g c bó m ch sigma- tr c tràng. Th t bó m ch này t n g c, l y toàn b h ch đ c theo bó m ch này. Phía sau là cân tr c x ng cùng, tránh làm t n th ng các t nh m ch tr c x ng cùng. Phía bên: m b o th y rõ dây th n kinh h v , tránh làm t n th ng dây này, có th gây li t bang quang sau m . Phía tr c v i ph n là thành sau âm o, nam gi i là 2 túi tinh. Phía đ i là cân Denonville. Khi ph u tích tôn tr ng các m c gi i ph u trên, th thu t c t toàn b m c treo

Khoa Ung B ư

tr c tràng (TME) ã hoàn t t. Sau khi ph u tích l y toàn b m c treo tr c tràng v t qua c c d i u t i thi u 2 cm, dùng k p ch L có r ng c p kín u d i u tr c tràng. C t u d i tr c tràng b ng dao i n (ch coagulation) v i kho ng cách t i thi u 2 cm. u trên c t xa c c trên u ít nh t 5 cm.

Th c hi n l p l i l u thông tiêu hóa b ng làm mi ng n i gi a o n i tràng sigma v i m m tr c tràng còn l i. Có th làm mi ng n i b ng khâu tay ho c b ng d ng c khâu n i c a JJ ho c Tyco.

Có th làm h u môn nhân t o t i h i tràng b o v mi ng n i tr c tràng. H u môn nhân t o này s c óng l i sau 2 tu n.

X p l i ru t, d n l u Douglas. óng b ng 2 l p.

VI. X TRÍ TẠI BỊ N

Ch y máu tr c x ng cùng: ây là tai bị n n ng n , r t khó c m máu và ng i b nh có th ch t do bị n ch ng này. Khi t nh m ch tr c x ng cùng b rách s gây ch y máu d d i. Khâu t nh m ch này r t khó kh n vì thành m ng và không àn h i vì l i t nh m ch này bám ch t vào màng x ng m t tr c x ng cùng. X trí: có th t i n trên m t m u mô è lên trên, m t m nh m c n i l n. Có th khâu ép m m t m nh mô r i l y n i khác. Tr ng h p khâu, t không k t qu có th th t ng m ch ch u trong c m máu.

C t ph i ni u qu n: do u xâm l n ho c è y ni u qu n. Khi phát hi n t n th ng ni u qu n c n khâu n i l i, sau ó t ng d n l u ni u qu n b ng sond JJ ho c sond th ng s nh . Rút ông sond sau 3 tu n.

T n th ng dây th n kinh h v khi u xâm l n. Sau m c n t p vân ng t p ph c h i ch c n ng bàng quang s m.

**C T O N I TR NG NGANG DO UNG TH
V TH CH H TH NG**

Mã s : XII-208

I. I C NG

Là ph u thu t c t o n i tr ng ngang và ph n m c treo t ng ng có th
l p l i l u thông tiêu hóa l thì ho c làm h u môn nhân t o t m th i

II. CH NH

- Ung th o n i tr ng ngang
- Ch nh t ng i: U xâm l n r ng ho c di c n xa nh di c n phúc m c,
di c n gan a

III. CH NG CH NH

Có b nh ph i h p n ng ho c tình tr ng già y u, toàn thân suy ki t

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n: Ph u thu t viên tiêu hóa

2. Ph ng ti n: B d ng c i ph u thu t, i u ki n c s cho phép

3. Ng i b nh

- T v n và gi i thích cho ng i b nh s c n thi t ph i ph u thu t.
- Làm các xét nghi m c b n máu và n c ti u, siêu âm b ng, ch p ph i,
i n tim , ch p ho c soi i tr ng, soi d dày, ch p h ti t ni u có c n quang
t nh m ch khi nghi ng xâm l n c quan lân c n
- Bù d ch, m, máu
- Chu n b i tr ng 3-5 ngày tr c ph u thu t:
 - + Ch n không ch t bã: s a, n c cháo
 - + Kháng sinh ng ru t: Flagyl trong 3 ngày
 - + Th t thảo hàng ngày sang, chi u
 - + U ng thu c t y ngày hôm tr c trong 2- 4 gi 3 gói Fortrans: không
dung cho b nh Tr ng h p ng i b nh có h i ch ng bán t c ru t:

Tr c ph u thu t 3 ngày: nh n n, truy n t nh m ch, th t tháo ngày 2 l n.
Có th dung thu c t y ru t nh ng ph i cân nh c và theo dõi k ng i b nh

4. H s b nh án

- Ki m tra th t c hành chính
- Ki m tra ch inh

Khoa Ung B u

- H i ch n tiêu b n, thông qua m
- Các xét nghi m c b n
- Các xét nghi m chuyên sâu

V. CÁC B C TI NHÀNH

1. Vô c m: Mê n i khí qu n (theo quy trình k thu t gây mê)

2. K thu t

- R ch da theo ng gi a d i r n vòng lên trên qua r n
- Th m dò v trí, kích th c, di ng u, xâm l m t ng lân c n, di c n phức m c, di c n t ng.
- C t i tràng b t u b ng vi c bu c th t 2 u c ô l p u , ph i c t cách xa u t i thi u 5 cm
- K p, c t các nhánh m ch i tràng xích-ma 1,2 sát g c. Các m ch c bu c k 2 l n.
- C t b i tràng ngang cùng m c treo t ng ng và các h ch i kèm
- Các h ch c ánh d u theo ch ng và g i xét nghi m gi i ph u b nh
- L p l i l u thông tiêu hóa kiêu t n - t n ho c bên - bên, ph i m b o 2 u mi ng n i s ch, nuôi d ng t t, không c ng
- Khâu n i l l p ho c 2 l p b ng tay ho c n i máy
- Ph c h i m c treo
- C m máu k
- t d n l u b ng d i gan ho c d i lách
- Ki m tra b ng
- óng thành b ng sau khi ki m tra g c, merco và d ng c ph u thu t

VI. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BỊ N

- M ch, huy t áp, nh p th l gi / l n trong 24 h u
- Hút sonde đ dày, theo dõi đ ch d n l u
- Truy n d ch, m , máu, dung kháng sinh t 5 - 7 ngày ph i h p 2 kháng sinh
- Cho n khi có trung ti n, l ng sau c d n
- Ng i d y, i l i s m 24 h sau ph u thu t.

Theo dõi bị n ch ng: t c ru t s m do dính, ngh t ru t i u tr n i không k t qu ph i m l i, viêm phúc m c do b c mi ng n i ph i m l i a 2 u ru t ra ngoài làm h u môn nhân t o, ch y máu trong b ng ph i m l i c m máu.

Theo dõi nh k sau ph u thu t: siêu âm, ch p ph i, CEA, soi i tràng

**C T O N I TR NG SIGMA DO UNG TH
V T H C H H T H NG**

Mã s : XII-208

I. I C NG

Là ph u thu t c t o n i tr ng sigma và ph n m c treo t ng ng, l p l i ngay l u thông tiêu hóa ho c làm h u môn nhân t o t m th i.

II. CH NH

- Ung th o n i tr ng sigma ho c ph n ti p n i gi a i tr ng sigma và tr c tr ng

- Ch nh t ng i: U xâm l n r ng ho c di c n xa nhi u di c n phức m c, di c n gan a

III. CH NG CH NH

- U xâm l n quá r ng vào m ch máu l n, ti u khung thành sau

- Có b nh ph i h p n ng ho c tình tr ng già y u, toàn thân suy ki t

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n: Ph u thu t viên tiêu hóa

2. Ph ng ti n: B d ng c i ph u thu t, i u ki n c s cho phép

3. Ng i b nh

- T v n và gi i thích cho ng i b nh s c n thi t ph i ph u thu t

- Làm các xét nghi m c b n máu và n c ti u, siêu âm b ng, ch p ph i, i n tim , ch p ho c soi i tr ng, soi d dày, ch p h ti t ni u có c n quang t nh m ch khi nghi ng xâm l n c quan lân c n

- Bù d ch, m, máu

- Chu n b i tr ng 3-5 ngày tr c ph u thu t:

+ Ch n không ch t bã: s a, n c cháo

+ Kháng sinh ng ru t: Flagyl trong 3 ngày

+ Th t thảo hàng ngày sang, chi u

+ U ng thu c t y ngày hôm tr c trong 2- 4 gi 3 gói Fortrans: không dung cho ng i b nh có bi u hi n bán t c, t c ru t

Tr ng h p ng i b nh có h i ch ng bán t c ru t:

Tr c ph u thu t 3 ngày: nh n n, truy n t nh m ch, th t tháo ngày 2 l n. Có th dung thu c t y ru t nh ng ph i cân nh c và theo dõi k ng i b nh

4. H s b nh án

- Kiểm tra th t c hành chính
- Kiểm tra ch nh
- H ii ch n tiêu b n, thông qua m
- Các xét nghi m c b n
- Các xét nghi m chuyên sâu

V. CÁC B C TI N HÀNH

1.Vô c m: Mê n i khí qu n (theo quy trình gây mê)

2. K thu t

- R ch da theo ng gi a đ i r n vòng lên trên qua r n
- Th m dò v trí, kích th c, di ng u, xâm l m t ng lân c n, di c n phức m c, di c n t ng.
- C t i tràng b t u b ng vi c bu c th t 2 u c ô l p u
- Bóc m c treo i tràng sigma b c l ni u qu n trái, di ng i tràng sigma
- K p, c t các nhánh m ch i tràng sigma. Các m ch c bu c k 2 l n.
- C t b i tràng xích ma cùng m c treo t ng ng và các h ch i kèm
- Các h ch c ánh d u theo ch ng và g i xét nghi m gi i ph u b nh
- L p la l u thông tiêu hóa kiêu t n- t n ho c t n - bên, ph i m b o 2 u mi ng n i s ch, nuôi d ng t t, không c ng; trong tr ng h p bán t c tr c m có th làm h u môn nhân t o t m th i.
- Khâu n i l l p ho c 2 l p b ng tay ho c n i máy
- Kiểm tra mi ng n i l u thông t t
- Ph c h i l i m c treo ã c t
- C m máu k .
- t d n l u h ch u trái.
- Kiểm tra g c, mercs và d ng c ph u thu t
- óng thành b ng

VI. THEO D I VÀ X TRÍ TAI BI N

- M ch, huy t áp, nh p th l gi /l n trong 24gi u
- Hút sonde d dày, theo dõi d ch d n l u
- Truy n d ch, m, máu, dung kháng sinh t 5 - 7 ngày ph i h p 2 kháng sinh

Khoa Ung B ư

- Cho n khi có trung tỉ n, l ng sau c d n

- Ng i d y, i l i s m 24 gi sau ph u thu t

Theo dõi bi n ch ng: t c ru t s m do dính, ngh t ru t i u tr n i không k t qu ph i m l i, viêm phúc m c do b c mi ng n i ph i m l i a 2 u ru t ra ngoài làm h u môn nhân t o, ch y máu trong b ng ph i m l i c m máu.

Theo dõi nh k sau ph u thu t: siêu âm, ch p ph i, CEA, soi i tràng 306

C T N A I TRÀNG PH I DO UNG TH KÈM VẾT H CH H TH NG

Mã s : XII-209

I. I C NG

Là ph u thu t c t b 1 o n cm h i tràng, manh tràng, i tràng lên, i tràng góc gan và ½ ph i i tràng ngang và m c treo t ng ng.

II. CH NH

Ung th i tràng ph i t góc h i manh tràng n i tràng góc gan có ho c ch a xâm l n r ng, ch a di c n nhi u v trí.

III. CH NG CH NH

- Xâm l n tá tràng thân P, u tu
- Di c n xa nhi u + xâm l n r ng
- Tình tr ng toàn thân không cho phép.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n: Ph u thu t viên tiêu hóa

2. Ph ng ti n: B d ng c i ph u thu t, i u ki n c s cho phép

3. Ng i b nh

- T v n và gi i thích cho ng i b nh s c n thi t ph i can thi p ph u thu t

- Làm các xét nghi m c b n máu và n c ti u, siêu âm b ng, ch p ph i, i n tâm , ch p ho c soi i tràng, soi d dày, ch p h ti t ni u có c n quang t nh m ch khi nghi ng xâm l n c quan lân c n

- Bù d ch, m, máu
- Chu n b i tràng 3-5 ngày tr c ph u thu t:
 - + Ch n không ch t bã: s a, n c cháo
 - + Kháng sinh ng ru t: Flagyl trong 3 ngày
 - + Th t tháo hàng ngày sáng, chi u

+ U ng thu c t y ngày hôm tr c trong 2- 4 gi 3 gói Fortrans: không dùng cho ng i b nh có bi u hi n bán t c ho c t c ru t

- + t sonde ti u tr c khi gây mê

4. H s b nh án

- Ki m tra th t c hành chính

Khoa Ung B u

- Kiểm tra chẩn hình
- Hình ảnh tiêu bản, thông qua m
- Các xét nghiệm cấy
- Các xét nghiệm chuyên sâu

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. T th : Ng i bị nh n m ng a

2. Vô c m: Mê n i khí qu n (theo quy trình gây mê)

3. K thu t

- Rửa da theo ng gi a trên d i r n
- Th m dò v trí, kích th c, di ng u, xâm l m t ng lân c n, di c n phức m c, di c n t ng.
- C t i trùng b t u b ng vi c bu c th t 2 u c l p u
- Bóc m c Told ph i t manh trùng n góc gan, c t dây ch ng gan- i trùng, di ng toàn b i trùng ph i
- Ph u tích các nhóm h ch theo t ng bó m ch nuôi i trùng ph i và h i trùng vết h t h ch t i sát g c m ch
- K p, c t các nhánh m ch h i-manh trùng, i trùng ph i trên và i trùng gi a. Các m ch c bu c k 2 l n và sát g c.
- C t b i trùng ph i và l o n h i trùng cùng m c treo t ng ng và các h ch i kèm
- Các h ch c ánh d u theo ch ng và g i xét nghiệm gi i ph u b nh
- Ph i b c l r òn i u qu n ph i và o n 3 tá trùng khi ph u tích
- L p l i l u thông tiêu hóa b ng mi ng n i t n t n ho c t n bên ho c bên bên b ng ch tiêu ch m ho c không tiêu ho c n i máy l hay 2 l p
- Khâu ph c h i phức m c, c m máu k
- Lau b ng, t d n l u bên ph i b ng d i gan
- X p l i ru t
- óng b ng 2 l p sau khi kiểm tra mercs, g c và d ng c ph u thu t

VI. THEO D I VÀ X TRÍ TẠI B N

- M ch, huy t áp, nh p th lgi /l n trong 24 h u
- Hút sonde d dày, theo dõi d ch d n l u
- Truy n d ch, m, máu, dùng kháng sinh t 5 - 7 ngày có Metronidazol
- Cho n khi có trung t i n, l ng sau c d n

Khoa Ung B ư

- Ng ỉ d ỷ, ỉ l ỉ s m 24 h sau ph ư thu t

Theo dõi bi ỉ n ch ỉ ng: t c ru t s m ỉ u tr ỉ ỉ không k t qu ph ỉ m l ỉ, vi ỉ m ph ỉ c m c do b c m ỉ ng n ỉ ph ỉ m l ỉ a 2 ư ru t ra ngo ỉ i làm h ư m ỉ n nh ỉ n t o, ch ỷ máu trong b ỉ ng ph ỉ m l ỉ c m máu

Theo dõi nh k ỉ sau ph ư thu t: si ỉ u ỉ m, ch p ph ỉ, CEA, soi ỉ i tr ỉ ng

UNG TH I TRÀNG TRÁI - I TRÀNG SIGMA

Mã s : XII-209

I. CH NH

Ph u thu t n i soi c t i tr àng trái - i tr àng sigma c ch nh cho nh ng t n th ng ung th i tr àng thu c o n này

II. CH NG CH NH

- Ung th lan r ng t i ch : xâm l n lan r ng (T4)
- Kích th cs kh i u l n > 8 cm
- Có bi n ch ng: áp xe quanh u, th ng, t c ru t
- Ung th di c n xa: gan, ph i, não
- Th tr ng suy y u, b nh ph i h p n ng: hen ph qu n, á i ng, cao huy t áp, r i lo n ông máu.
- Có ch ng ch nh chung v i ph u thu t n i soi b ng

III. CHU N B

1. Ng i th c hi n: Ph u thu t viên chuyên khoa tiêu hóa có kinh nghi m, có k n ng v ph u thu t n i soi b ng

2. Ng i b nh: m b o th tr ng t t, dinh d ng ng i b nh t 2000 calo/ngày tr lên, bù n c, i n gi i, máu, các y u t ông máu.

Th t tháo tr c m , chu n b i tr àng b ng thu c t y, kháng sinh d phòng

3. Ph ng tỉ n: b d ng c ph u thu t n i soi b ng, máy c t n i tiêu hóa và dao siêu âm, trang thi t b gây mê h i s c t t

IV. CÁC B C TI NHÀNH

1. Vô c m: gây mê n i khí qu n

2. K thu t

- T th ng i b nh: n m ng a, 2 chân d ng
- Ph u thu t viên ng bên ph i ng i b nh, ph 1 ng gi a 2 chân ng i b nh, ph 2 ng bên ph i ng i b nh, màn hình i di n v i ph u thu t viên
- V trí 6 trocar: Trocart 10mm gi a r n cho camera, trocar 5mm ng gi a òn ph i m c d i s n, trocar 5mm ng gi a òn ph i m c ngang r n, trocar 12mm h ch u ph i, trocar 5mm trên x ng mu, trocar 5mm ng gi a òn trái m c ngang r n

Khoa Ung B u

- Thì ánh giá t n th ng: ng i b nh t th u th p nghiên ph i y toàn b i tràng ngang m c n i l n lên trên, b c l t i a vùng m là i tràng sigma. ánh giá toàn b b ng, gan, phúc m c, v trí kích th c, xâm l n kh i u. N u là n có th treo t cung lên thành b ng

Gi i phóng i tràng và th t m ch máu có th th c hi n theo 2 ph ng pháp t trong ra ngoài và t ngoài vào trong. Chúng tôi trình bày k thu t t trong ra ngoài.

- M phúc m c ph n th p c a m c treo i tràng sigma: b t u nhô, i d c theo b ph i c a ng m ch ch lên t i dây ch ng treitz. Ph u tích t ch c m xác nh bó m ch m c treo tràng d i c p clips c t. Chú ý th n kinh giao c m c nh ng m ch ch .

- Gi i phóng i tràng sigma và i tràng trái: ph u tích m c treo, t nh m ch m c treo tràng d i, m ch i tràng sigma c ng nh tr c tràng trên, c t m c Told trái i lên trên c t dây ch ng lách i tràng m b o i tràng góc lách c gi i phóng hoàn toàn

- Gi i phóng ph n tr c tràng cao chú ý ám r i th n kinh h v thành ch u, ph n m c treo tr c tràng ph i c t m ng m c d nh c t tr c tràng

- C t tr c tràng: ph u tích tr c tràng m b o di n c t d i u t i thi u là 5cm b ng Stapler

- R ch da trên x ng mu 5 cm, b o v v t m thành b ng a o n i tràng sigma ra ngoài thành b ng, c t o n theo nguyên t c ung th , t u c a máy n i tiêu hóa tròn vào lòng i tràng, óng kín l i b ng m i khâu hình túi a tr l i b ng, khâu l i v t m , b m l i CO2.

- Ti n hành n i m m tr c tràng và i tràng xu ng b ng máy n i tròn a qua h u môn. Ki m tra mi ng n i kín b ng cach b m khí qua h u môn sau khi ã c p u trên i tràng b ng grasper

- Khâu l i m c treo, 01 d n l u d i ti u khung.

- N u kh i u o n i tràng trái: sau khi ã gi i phóng toàn b i tràng trái và i tràng sigma, ti n hành m b ng t i thi u d i s n trái ho c h ch u trái a o n i tràng trái có u ra ngoài c t o n và n i l i i tràng ngang - i tràng sigma b ng tay hay stapler

- G i b nh ph m xét nghi m ánh giá giai o n ung th TNM sau m .

V. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI B I N

1. Trong ph u thu t

- Ch y máu: xác nh v trí c p clips hay khâu c m máu

- T n th ng các t ng khác trong quá trình ph u tích: ru t non, tá tràng, ni u qu n trái... Chuy n m b ng x trí t n th ng.

2. Sau ph u thu t

- 48 gi u: theo dõi m ch, huy t áp, nh p th , ng d n l u, n c ti u hàng gi

- Ch y máu b ng th phát: m l i c m máu

- Viêm phúc m c: ph u thu t l i n u rò mi ng n i ph i lau r a b ng, t d n l u b ng, làm h u môn nhân t o.

- Áp xe t n d : có th ch c hút n l u d i siêu âm, kháng sinh k t h p theo kháng sinh n u không k t qu ph i ph u thu t l i

- T c ru t: i u tr n i khoa tích c c nh n n, truy n d ch, sonde d dày n u không ti n tri n t t ph u thu t l i

- Hóa ch t b tr sau m tùy thu c vào giai o n b nh (t giai o n II có các y u t nguy c , giai o n III, IV) tính ch t tri t c n c a ph u thu t và th tr ng ng i b nh.

C T L I I TRÀNG DO UNG TH

Mã s : XII-206

I. NH NGH A

C t l i i tr àng do ung th là m t ph u thu t th ng c áp d ng cho i u tr ung th i tr àng tái phát ho c ung th i tr àng m i xu t hi n trên ng i b nh ã c t i tr àng do ung th tr c ó, nh m l y b o n i tr àng có u tái phát ho c o n i tr àng còn l i ch a m t kh i ung th m i, cùng toàn b m c treo có ch a các h ch b ch huy t chi ph i, l p l i l u thông tiêu hóa.

II. CH NH

- Ung th i tr àng tái phát,
- Ung th i tr àng m i, xu t hi n m t ng i b nh ã m ung th i tr àng.

III. CH NG CH NH

- Các b nh toàn thân n ng, ch ng ch nh t ng i khi ung th ã di c n xa n các t ng.
- Ung th gây các bi n ch ng nh th ng ru t viêm phúc m c.
- T c ru t.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n: Ph u thu t viên tiêu hóa

2. Ph ng ti n

- Nh v i ph u thu t tiêu hóa thông th ng
- Nên dùng ch PDS 3/0 ho c 4/0 khâu n i n u làm mi ng n i b ng tay.
- Có th làm mi ng n i b ng máy khâu n i ru t:
- S d ng m t c t n i th ng, làm mi ng n i gi a các o n ru t thu c i tr àng ngang, i tr àng xu ng và i tr àng sigma,
- V i o n i tr àng sigma ti p n i tr c tr àng, s d ng 1 máy c t óng u d i kh i u b ng máy Contourc a h ãng Johnson & Johnson; làm mi ng n i gi a i tr àng sigmoid v i tr c tr àng còn l i b ng máy khâu n i tròn c a JJ ho c Tyco s 29-31.

3. Ng i b nh

- Gi i thích cho ng i b nh v tình tr ng b nh, ph ng pháp i u tr ph u thu t, nh ng phi n ph c c a cu c ph u thu t c ng nh các r i ro có th g p ph i khi ti n hành cu c m . Cùng ng i b nh và ng i nhà ký cam k t m .
- Làm s ch ru t là công vi c quan tr ng nh t.

Khoa Ung B u

- V i nh ng ng i b nh có d u hi u bán t c ru t, không c th t tháo ho c cho u ng thu c t y ru t.

- Nh ng ng i b nh không t c ru t, cho u ng thu c t y ru t Fortrans 3 gói vào chi u hôm tr c m . M i gói pha trong 1000 ml n c ngu i, u ng h t trong vòng 1 gi vào lúc 15 gi , 17 gi và 19 gi .

- U ng thu c an th n êm tr c m , sáng hôm m nh n n u ng hoàn toàn, thay qu n áo, v sinh, b ng vô khu n vùng m .

4. H s b nh án

Các xét nghi m th ng quy, ông máu, sinh hóa, i n tim. V i nh ng ng i tu i cao c n thi t có th ph i ánh giá ch c n ng tim ho c ch c n ng hô h p tr c m .

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. Vô c m: gây mê toàn thân

2. T th ng i b nh: n m ng a, ph u thu t viên ng bên trái ho c bên ph i ng i b nh tùy v trí kh i u, ph m ng i di n ph u thu t viên. D ng c viên ng cùng bên ph u thu t viên.

3. K thu t

- ng m : ng tr ng gi a đ i r n, ho c các ng tr ng bên.

- Th m khám toàn b các c quan trong b ng: quan sát, s gan, lách, t y và toàn phúc m c nh m phát hi n các kh i di c n t i các t ng ho c tình tr ng di c n lan tràn phúc m c c a ung th .

- B c l th ng t n: dung g c chèn ru t b c l vùng m .

- ánh giá t n th ng: v trí t i mi ng n i c , hay vùng m c hay m t kh i u hoàn toàn m i xu t hi n vùng khác so v i v trí u l n m tr c.

- Kích th c: so v i chu vi ru t,

- Xâm l n: thanh m c ngoài u, xâm l n t ng lân c n, xâm l n h ch m c treo

- H ch vùng: tình tr ng h ch v kích th c, m t , màu s c.

- Các tình hu ng c t l i i tràng có th g p:

+ C t i tràng ph i/ ng i b nh ã c t i tràng trái;

+ C t i tràng trái/ ng i b nh ã c t i tràng ph i;

+ C t toàn b ph n i tràng còn l i, b o t n c tr c tràng/ ng i b nh ã c t i tràng tr c ó;

+ C t toàn b i - tr c tràng, c t b c c tròn/ ng i b nh ã c t i tràng tr c ó.

Khoa Ung B u

- Làm di ng o n i tr àng ch a kh i u: ph u tích các m c treo và dây ch ng, ph u tích các i m xâm l n c a kh i u, b c l r c các bó m ch chi ph i o àn i tr àng ch a u. C t và th t các cu ng m ch.

- C t o n i tr àng ch a kh i u v i kho ng cách an toàn theo nguyên t c di n c t t i thi u cách mép u 5 cm v phía trên và d i.

- L p l i l u thông tiêu hóa: làm mi ng n i ru t gi a u xa và u g n. Có th khâu tay ho c làm mi ng n i b ng d ng c khâu n i t ng, m b o nguyên t c: mi ng n i kín v m t c h c, t i máu t t, không c ng, không xo n v n. Trong m t s tr ng h p, mi ng n i có nguy c khó li n, có th làm h u môn trên dòng b o v mi ng n i, h u môn nhân t o này s c óng vào m t thì m khác.

- Trong tr ng h p kh i u t i ch t i p giáp i tr àng v i tr c tr àng, th c hi n l p l i l u thông tiêu hóa b ng làm mi ng n i gi a o n i tr àng sigma v i m m tr c tr àng còn l i. Có th làm mi ng n i b ng khâu tay ho c b ng d ng c khâu n i c a JJ ho c Tyco.

- Tr ng h p không b o t n c c trong h u môn, l u thông tiêu hóa c th c hi n b ng h u môn nhân t o v nh vi n.

- X p l i ru t, d n l u khoang ph u thu t. óng b ng 2 l p.

V. TAI BI N VÀ BI N CH NG

1. Tai bi n trong m và x trí

- Ch y máu vùng m : b c l r v trí ch y máu, c p, bu c ho c khâu vùng ch y máu.

- C t ph i ni u qu n: do u xâm l n ho c è y ni u qu n. Khi phát hi n t n th ng ni u qu n c n khâu n i l i, sau ó t ng d n l u ni u qu n b ng sond JJ ho c sond th ng s nh . Rút ông sond sau 3 tu n.

- T n th ng các t ng khác: x trí theo nguyên t c.

2. Bi n ch ng sau m và x trí

- D mi ng n i: là bi n ch ng n ng n , có th gây t vong, t l g p t 1-5% tùy các nghi n c u khác nhau. C n m l i, lau r a d n l u b ng, làm h u môn nhân t o trên dòng.

- Áp xe t n d : ngày nay bi n ch ng này ít g p, c n m l i d n l u áp xe. N u áp xe to, áp xe 5cm có th ch c hút d i h ng d n c a siêu âm.

- Nhi m trùng v t m : thay b ng t t, tránh ng d ch, dùng kháng sinh theo kháng sinh .

- Bi n ch ng toàn thân nh viêm ph i, t c m ch... c n i u tr n i khoa tích c c.

- Sau m 3-4 tu n c n h i ch n i u tr hóa ch t b tr

C T C T TR C TRÀNG NG B NG T NG SINH MÔN

Mã s : XII-212

I. I C NG

C t c t tr c tr ờng ng b ng t ng sinh môn là m t ph u thu t tri t c n i u tr ung th tr c tr ờng th p, nh m l y b toàn b tr c tr ờng - h u môn có ch a kh i ung th cùng toàn b m c treo có ch a các h ch b ch huy t chi ph i.

II. CH NH

Ung th tr c tr ờng th p, không còn ch nh b o t n co th t h u môn, ung th ng h u môn.

III. CH NG CH NH

- Các b nh toàn thân n ng
- Ch ng ch nh t ng i khi ung th ã đi c n xa n các t ng.
- Ung th gây các bi n ch ng nh th ng ru t viêm phúc m c.
- T c ru t.

IV. CHU N B

1. Ph ng ti n

- Nh v i ph u thu t tiêu hóa thông th ng
- C n có các van sâu b c l vùng ti u khung khi làm th thu t c t b toàn b m c treo tr c tr ờng.
- Làm th thu t c t toàn b m c treo tr c tr ờng th ng ph i có dao i n.

2. Ng i b nh

- Gi i thích cho ng i b nh v tình tr ng b nh, ph ng pháp i u tr ph u thu t, nh ng phi n ph c c a cu c ph u thu t c ng nh các r i ro có th g p ph i khi ti n hành cu c m . Cùng ng i b nh và ng i nhà ký cam k t m .
- Làm s ch ru t là công vi c quan tr ng nh t.
- V i nh ng ng i b nh có d u hi u bán t c ru t, không c th t tháo ho c cho u ng thu c t y ru t.
- Nh ng ng i b nh không t c ru t, cho u ng thu c t y ru t Fortrans 3 gói vào chi u hôm tr c m . M i gói pha trong 1000 ml n c ngu i, u ng h t trong vòng 1 gi vào lúc 15 gi , 17 gi và 19 gi .
- U ng thu c an th n êm tr c m , sáng hôm nh n n u ng hoàn toàn, thay qu n áo, v sinh vùng m .

3. H s b nh án

Khoa Ung B u

Các xét nghi m th ng quy, ông máu, sinh hóa, i n tim. V i nh ng ng i tu i cao c n thi t có th ph i ánh giá ch c n ng tim ho c ch c n ng hô h p tr c m .

V. CÁC B C TI NHÀNH

Vô c m: gây mê toàn thân

T th ng i b nh: n m ng a, d ng chân theo t th s n khoa.

Ph u thu t viên ng bên trái ng i b nh, ph 1 ng i di n ph u thu t viên, ph 2 ng gi a 2 chân ng i b nh. D ng c viên ng cùng bên ph u thu t viên.

Khi ti n hành thì m t i t ng sinh môn thì ph u thu t viên chuy n xu ng phía d i.

Thì b ng:

ng m : ng tr ng gi a d i r n, có th kéo dài vòng qua ph i lên trên r n. u d i v t m sát x ng mu, chú ý không làm t n th ng áy bàng quang.

Th m khám toàn b các c quan trong b ng: quan sát, s gan, lách, t y và toàn phúc m c nh m phát hi n các kh i di c n t i các t ng ho c tình tr ng di c n lan tràn phúc m c c a ung th .

B c l th ng t n: gói toàn b ru t non b ng g c m l n có th m t, y lên trên. V i n gi i c n khâu treo t cùng và 2 ph n ph lên thành b ng.

ánh giá t n th ng: v trí, kích th c, xâm l n

Ph u tích cu ng m ch, làm th thu t TME: X d c m c treo i tràng sigmoid theo 2 ng ch y d c theo ranh gi i m c treo. Phía trên: b c l t i g c bó m ch sigma- tr c tràng. Th t bó m ch này t ng c, l y toàn b h ch d c theo bó m ch này. Phía sau là cân tr c x ng cùng, tránh làm t n th ng các t nh m ch tr c x ng cùng. Phía bên: m b o th y rõ dây th n kinh h v , tránh làm t n th ng dây này, có th gây li t bang quang sau m . Phía tr c v i ph n là thành sau âm o, nam gi i là 2 túi tinh. Phía d i là cân Denonville.

Ph i h p v i thì d i l y toàn b tr c tràng. u trên c t xa c c trên u ít nh t 5 cm. a u t n c a i tràng sigma làm h u môn nhân t o v nh v i n t i h ch u trái.

Thì t ng sinh môn:

ng m : khâu kín l i h u môn. R ch da cách mép h u môn t i thi u 2 cm vòng tròn quanh h u môn. Ph u tích tr c tràng trong h ng i tr c tràng theo úng m c gi i ph u vô m ch, i qua sàn ch u. Ph i h p thì trên l y toàn b tr c tràng. C m máu k , khâu l i t ng sinh môn kèm theo t d n l u kín ho c h , nhét mèche t ng sinh môn.

X p l i ru t, không d n l u Douglas. óng b ng 2 l p.

VI. X TRÍ TAI BI N

Ch y máu tr c x ng cùng: ây là tai bi n n ng n , r t khó c m máu và ng i b nh có th ch t do bi n ch ng này. Khi t nh m ch tr c x ng cùng b rách s gây ch y máu d d i. Khâu t nh m ch này r t khó kh n vì thành m ng và không àn h i vì l i t nh m ch này bám ch t vào màng x ng m t tr c x ng cùng. X trí: có th t i n trên m t m u mô è lên trên, m t m nh m c n i l n. Có th khâu ép m m t m nh mô r i l y n i khác. Tr ng h p khâu, t không k t qu có th th t ng m ch ch u trong c m máu.

C t ph i ni u qu n: do u xâm l n ho c è y ni u qu n. Khi phát hi n t n th ng ni u qu n c n khâu n i l i, sau ó t ng d n l u ni u qu n b ng sond JJ ho c sond th ng s nh . Rút ng sond sau 3 tu n.

T n th ng dây th n kinh h v khi u xâm l n. Sau m c n t p vân ng t p ph ch i ch c n ng bàng quang s m.

C T TR C TRÀNG GI L I C TRÒN

Mã s : XII-213

I. I C NG

C t tr c tràng gi l i c tròn là m t ph u thu t th ng c áp d ng a s cho i u tr ung th tr c tràng cao và tr c tràng gi a, nh m l y b o n tr c tràng có ch a kh i ung th cùng toàn b m c treo có ch a các h ch b ch huy t chi ph i, b o t n c tròn gi l i ch c n ng h u môn.

II. CH NH

Ung th tr c tràng cao, ung th tr c tràng gi a.

III. CH NG CH NH

Các b nh toàn thân n ng, Ch ng ch nh t ng i khi ung th ã di c n xa n các t ng. Ung th gây các bi n ch ng nh th ng ru t viêm phúc m c. T c ru t.

IV. CHU N B

1. Ph ng tí n

Nh v i ph u thu t tiêu hóa thông th ng

C n có các van sâu b c l vùng ti u khung khi làm th thu t c t b toàn b m c treo tr c tràng.

Nên dùng ch PDS 3/0 ho c 4/0 khâu n i n u làm miêngj n i b ng tay.

Có th làm mi ng n i b ng máy khâu n i ru t: S d ng l máy c t óng u d i kh i u tr c tràng b ng máy Contourc a hãng Johnson & johnson. Làm mi ng n i gi a i tràng sigmoid v i tr c tràng còn l i b ng máy khâu tròn c a JJ ho c Tyco s 29-31.

Làm th thu t TME th ng ph i có dao i n.

2. Ng i b nh

Gi i thích cho ng i b nh v tình tr ng b nh, ph ng pháp i u tr ph u thu t, nh ng phi n ph c c a cu c ph u thu t c ng nh các r i ro có th g p ph i khi tí n hành cu c m . Ng i b nh và ng i nhà ký cam k t m .

Làm s ch ru t là công vi c quan tr ng nh t.

V i nh ng ng i b nh có d u hi u bán t c ru t, không c th t tháo ho c cho u ng thu c t y ru t.

Nh ng ng i b nh không t c ru t, cho u ng thu c t y ru t Fortrans 3 gói vào chi u hôm tr c m . M i gói pha trong 1000 ml n c ngu i, uông h t trong vòng 1 gi vào lúc 15 gi , 17 gi và 19 gi .

Khoa Ung B u

U ng thu c an th n êm tr c m , sáng hôm m nh n n u ng hoàn toàn, thay qu n áo, v sinh vùng m .

3. H s b nh án

Các xét nghi m th ng quy, ô ng máu, sinh hóa, i n tim. V i nh ng ng i tu i cao c n thi t có th ph i ánh giá ch c n ng tim ho c ch c n ng hô h p tr c m .

V. CÁC B C TI NHÀNH

Vô c m: gây mê toàn thân

T th ng i b nh: n m ng a, gác d ng 2 chân lên hai giá t th s n khoa.

Ph u thu t viên ng bên trái ng i b nh, ph 1 ng i di n ph u thu t viên, ph 2 ng gi a 2 chân ng i b nh. D ng c viên ng cùng bên ph u thu t viên.

ng m : ng tr ng gi a d i r n, có th kéo dài vòng qua ph i lên trên r n. u d i v t m sát x ng mu, chú ý không làm t n th ng áy bàng quang.

Th m khám toàn b các c quan trong b ng: quan sát, s gan, lách, t y và toàn phúc m c nh m phát hi n các kh i di c n t i các t ng ho c tình tr ng di c n lan tràn phúc m c c a ung th .

B c l th ng t n: gói toàn b ru t non b ng g c m l n có th m t, y lên trên. V i n gi i c n khâu treo t cùng và 2 ph n ph lên thành b ng.

ánh giá t n th ng: v trí kh i u so v i túi cùng Douglas

Kích th c: so v i chu vi kh u

Xâm l n: thanh m c ngoài u, xâm l n t ng lân c n, xâm l n h ch m c treo

H ch vùng: tình tr ng h ch v kích th c, m t , màu s c.

Ph u tích cu ng m ch, làm th thu t TME: X d c m c treo i tràng sigmoid theo 2 ng ch y d c theo ranh gi i m c treo. Phía trên: b c l cu ng g c bó m ch sigma- tr c tràng. Th t bó m ch này t ng c, l y toàn b h ch d c theo bó m ch này. Phía sau là cân tr c x ng cùng, tránh làm t n th ng các t nh m ch tr c x ng cùng. Phía bên: m b o th y rõ dây th n kinh h v , tránh làm t n th ng dây này, có th gây li t bang quang sau m . Phía tr c v i ph n là thành sau âm o, nam gi i là 2 túi tinh. Phía d i là cân Denonville. Khi ph u tích tôn tr ng các m c gi i ph u trên, th thu t c t toàn b m c treo tr c tràng (TME) ã hoàn t t.

Sau khi ph u tích l y toàn b m c treo tr c tràng v t qua c c d i u t i thi u 2 cm, dùng k p ch L có r ng c p kín u d i u tr c tràng. C t u d i

Khoa Ung B ư

tr c tràng b ng dao i n (ch coagulation) v i kho ng cách t i thi u 2 cm. u trên c t xa c c trên u ít nh t 5 cm.

Th c hi n l p l i l u thông tiêu hóa b ng làm mi ng n i gi a o n i tràng sigma v i m m tr c tràng còn l i. Có th làm mi ng n i b ng khâu tay ho c b ng d ng c khâu n i c a JJ ho c Tyco.

Có th làm h u môn nhân t o t i h i tràng b o v mi ng n i tr c tràng. H u môn nhân t o này s c óng l i sau 2 tu n.

X p l i ru t, d n l u Douglas. óng b ng 2 l p.

VI. X TRÍ TAI BI N

Ch y máu tr c x ng cùng: ây là tai bi n n ng n , r t khó c m máu và ng i b nh có th ch t do bi n ch ng này. Khi t nh m ch tr c x ng cùng b rách s gâ y ch y máu d d i. Khau t nh m ch này r t khó kh n vì thành m ng và không àn h i vì l i t nh m ch này bám ch t vào màng x ng m t tr c x ng cùng. X trí: có th t i n trên m t m u mô è lên trên, m t m nh m c n i l n. Có th khâu ép m m t m nh mô r i l y n i khác. Tr ng h p khâu, t không k t qu có th th t ng m ch ch u trong c m máu.

C t ph i ni u qu n: do u xâm l n ho c è y ni u qu n. Khi phát hi n t n th ng ni u qu n c n khâu n i l i, sau ó t ng d n l u ni u qu n b ng sond JJ ho c sond th ng s nh . Rút ông sond sau 3 tu n.

T n th ng dây th n kinh h v khi u xâm l n. Sau m c n t p vân ng t p ch c n ng bàng quang s m.

C T U T R C TRÀNG NG H U MÔN NG D I

Mã s : XII-210

I. I C NG

C t u t r c tràng ng h u môn ng d i là m t ph u thu t tri t c n i u tr các u lành tính ho c ác tính t i tr c tràng th p ho c ng h u môn qua ng h u môn, không m b ng.

II. CH NH

Các polýp t i tr c tràng th p ho c ng h u môn. Các ung th trên n n m t polýp ho c các ung th t i ch , kích th c u ch a xâm l n h t $\frac{1}{4}$ chu vi, ch a xâm l n qua l p h niêm m c, ch a di c n h ch vùng và mô h c th p vùng này c ng có th m c t b qua h u môn. Nh ng ng i b nh không ch p nh n m b ng, không ch p nh n mang h u môn nhân t o v nh vì n có th m l y u qua h u môn sau ó i u tr b sung b ng x tr t i ch .

III. CH NG CH NH

Các b nh toàn thân n ng. Ch ng ch nh khi ung th xâm l n n l p c , xâm l n quá $\frac{1}{4}$ chu vi, ác tính cao, di c n h ch ho c di c n xa.

IV. CHU N B

1. Ph ng tí n

Có van m h u môn

2. Ng i b nh

Gi i thích cho ng i b nh v tình tr ng b nh, ph ng pháp i u tr ph u thu t, nh ng phi n ph c c a cu c ph u thu t c ng nh các r i ro có th g p ph i khi t i n hành cu c m . Cùng ng i b nh và ng i nhà ký cam k t m .

Làm s ch ru t là công vi c quan tr ng nh t.

Cho u ng Fortrans 3 gói vào chi u hôm tr c m . M i gói pha trong 1000 ml n c ngu i, uống h t trong vòng 1 gi vào lúc 15 gi , 17 gi và 19 gi .

U ng thu c an th n êm tr c m , sáng hôm nh n n u ng hoàn toàn, thay qu n áo, v sinh vùng m .

3. H s b nh án

Các xét nghi m th ng quy, ông máu, sinh hóa, i n tim. V i nh ng ng i tu i cao c n thi t có th ph i ánh giá ch c n ng tim ho c ch c n ng hô h p tr c m .

V. CÁC B C TI N HÀNH

Vô c m: gây mê toàn thân ho c gây tê vùng.

Khoa Ung B u

T th ng i b nh: n m ng a, gác d ng 2 chân lên hai giá t th s n khoa.

Ph u thu t viên ng i gi a 2 chân ng i b nh.

M h u môn, nong c tròn h u môn. B c l r u, kéo ra ngoài. Khâu c m máu vòng quanh chân u. C t u vòng quanh chân u v i kho ng cách an toàn. Sau khi c t u xong, khâu h i ph c l i niêm m c ru t. Chú ý không làm h p tr c tràng h u môn

VI. X TRÍ TAI BI N

Có th làm th ng ru t. Sau m ng i b nh au b ng, có d u hi u viêm phúc m c, c n m l i khâu l th ng, làm s ch phúc m c.

Có th ch y máu sau m , c n m l i khâu c m máu l i khi t y máu ch u qua h u môn nhi u.

H p lòng tr c tràng, gây t c ru t hay x y ra v i các u l n, chi m h n $\frac{1}{4}$ chu vi. Trong quá trình khâu ph c h i niêm m c có th gay h p lòng ru t th m chí t c ru t. C n ánh giá úng và m l i c t ch khâu, ph c h i l i niêm m c.

PH Ụ THU T C T CH M NANG GAN

Mã s : XII-227

I. NH NGH A

Ph ụ thu t c t ch m nang gan là ph ụ thu t c l a ch n trong i u tr nang gan l n n c. Ph ụ thu t có th th c hi n b ng ph ụ thu t n i soi ho c m m t y c s có trang thi t b và b ph ụ thu t viên n i soi hay không. Th c ch t c a ph ụ thu t c t ch m nang gan là ph ụ ch c n m c a s nang gan r ng (c a s có ng kính 2cm là)

II. CH NH

Nang gan n c có ng kính 6cm có bi u hi n lâm sàng: au t c HSF khó ch u vùng th ng v .

Có 3 nang trong ó có nang ng kính > 5 - 6 cm sát v gan.

III. CH NG CH NH

- Nhi u nang 3 nang, các nang n m sâu trong nhu mô gan
- Nang gan trên ng i b nh có ASA t 2 - 4
- Ch ng ch nh v i gây mê m n i soi (n u m n i soi)

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- Ph ụ thu t viên gan, m t tiêu hóa.
- Bác s ph 1
- Bác s gây mê h i s c
- D ng c viên

2. Ph ng ti n

- B ph ụ thu t i ph u

3. Ng i b nh

Ng i b nh c gi i thích y v l i ích và tai bi n có th (tuy r t nh) khi mô c t ch m nang gan b ng m m hay m n i soi. Ng i b nh ký vào gi y cam oan m sau khi th o lu n v i th y thu c theo quy inh

4. H s b ênh án: y theo quy nh c bi t có biên b n h i ch n.

V. CÁC B C TI N HÀNH

L n cu i ki m tra b nh án tránh nh m l n.

Khoa Ung B u

Ng i b nh n m ng a chân du i th ng tay dang ngang vuông góc v i thân. Mê n i khí qu n

*** K thu t:**

Thì 1: M b ng th m dò.

Ph u thu t viên ng bên ph i ng i b nh, ph m 1 ng i di n, ph 2 ng bên trái ph u thu t viên. D ng c viên ng bên trái ph 1, bàn đ ng c t trên 2 ùi ng i b nh.

M b ng ng tr ng gi a trên r n t m i c trên sát r n. B c v t m th m dò b ng và t n th ng. Nang gan i n hình là kh i nang l i lên m t gan. Ph n m ng nh t th ng nhìn rõ là l l p v m ng màu tr ng trong.

Thì 2: C t ch m nang gan

Dùng kim ch c dò s hút c d ch trong không màu, không mùi. Qua l kim ch c dò m r ng và hút x p nang. Dùng dao i n c t h t ph n m ng nh t l i lên m t gan c a nang (c t n ph n ranh gi i v i t ch c gan) n u nang to 10cm dùng l v t m c n i l n chèn vào nang. N u nang nh không c n th thu t này.

Thì 3: Kì m tra c m máu, b m r a b ng (l u ý vùng d i gan và Donglas trong tr ng h p nang l n) t d n l u d i gan lau s ch b ng, m g c, meche... óng b ng 2 l p.

VI. THEO DÕI VÀ X TRÍ TAI BI N

1. Theo dõi

Ngoài vi c theo dõi tim m ch, hô h p nh các cu c m khác, c n theo dõi ng d n l u. D ch qua ng d n l u không màu, trong và gi m d n. Rút ng d n l u sau 48 gi . Kháng sinh t t nh t dùng kháng sinh d phòng.

2. X trí tai bi n

Th ng có ít tai bi n, bi n ch ng hi m khi b áp xe t n d do d n l u b t c ho c d n l u không hi u qu . C n xoay ng d n l u n u không c có th ch c hút áp xe d i h ng d n c a siêu âm.

C T CH M NANG GAN B NG N I SOI

Mã s : XII-227

I. NH NGH A

Ph u thu t c t ch m nang gan là ph u thu t c l a ch n trong i u tr nang gan l n n c. Ph u thu t có th th c hi n b ng ph u thu t n i soi ho c m m t y c s có trang thi t b và b ph u thu t viên n i soi hay không. Th c ch t c a ph u thu t c t ch m nang gan là ph u ch c n m c a s nang gan r ng (c a s có ng kính 2cm là)

II. CH NH

Nang gan n c có ng kính 6cm có bi u hi n lâm sàng: au t c HSF khó ch u vùng th ng v .

Có 3 nang trong ó có nang ng kính > 5 - 6 cm sát v gan.

III. CH NG CH NH

- Nhi u nang 3 nang, các nang n m sâu trong nhu mô gan
- Nang gan trên ng i b nh có ASA t 2 - 4
- Ch ng ch nh v i gây mê m n i soi (n u m n i soi)

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- Ph u thu t viên n i soi gan m t, tiêu hóa
- Bác s ph 1 c m camera
- Bác s gây mê h i s c
- D ng c viên m n i soi

2. Ph ng tỉ n

Thi t b và d ng c m n i soi

3. Ng i b nh

Ng i b nh c gi i thích y v l i ích và tai bi n có th (tuy r t nh) khi mô c t ch m nang gan b ng m m hay m n i soi. Ng i b nh ký vào gi y cam oan m sau khi th o lu n v i th y thu c theo quy ình

4. H s b ênh án: y theo quy nh c bi t có biên b nh i ch n.

V. CÁC B C TI N HÀNH

L n cu i ki m tra b nh án tránh nh m l n.

Gây mê n i khí qu n.

Ng i b nh n m ng a 2 chân du i th ng.

Ph u thu t viên ng i di n v i bên t n th ng

* **K thu t**

Thì 1: t Troca: Th ng dùng 3 Troca

Khoa Ung B u

t Troca 10 chính gi a r n. Dùng kìm k p v i, k p vào mép chính gi a trên r n nâng thành b ng lên càng cao càng t t. Dùng dao m nh r ch d c r n theo tr c trên d i 0,8 - 1cm. Ph u thu t viên có c m giác r ch qua cân m c ngang và phúc m c chính gi a r n.

Dùng Pence c m máu u tù a qua ng r ch vào b ng, u pence có th t do xoay quanh 1800 trong b ng. t troca 10 và b m h i b ng qua troca này n áp l c nh s n 12.15cmHg. a camera vào ki m tra b ng và t n th ng. N u t n th ng gan ph i, troca th hai 5mm t sát m i c l ch ph i. D i s quan sát rõ ràng c a camera troca vào phía bên ph i c a giây ch ng. Troca th ba 5mm th ng t d i s n ng tr ng bên ph i.

Thì 2: C t ch m nang gan

Gi ng nh m m t n th ng gan c trình di n rõ ràng. Dùng móc i n m l l nh ch m nang gan, d ch trong không màu trào ra và c hút s ch. Tay trái dùng pence không ch n th ng qua troca th 3 k p gi . Ph n m ng nh t qua l m ch m nang gan tay ph i qua troca2 dùng móc i n (E.hook) c t vòng xung quanh ch m nang gan n sát v i t ch c gan lành. Có ho c không chèn m t m nh m c n i l n vào lòng nang (tùy theo thói quen c a ph u thu t viên)

V i nang gan trái ch khác thì t troca th 2 và th 3

Troca th hai 5mm t d i m i c l ch trái troca vào b ng phía trái dây ch ng tròn Troca th ba 5mm t d i s n ng tr ng bên trái.
(Các thì c t ch m nang gi ng nh trên)

Thì 3: t ng d n l u d i gan ph i ho c trái (tùy v trí nang) qua l t troca3. K t thúc cu c m , khâu ph c h i thành b ng các l troca.

VI. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

1. Theo dõi

- Bi n ch ng: ch y máu sau m ít g p n u có th ng ch y mép c t ch m nang gan, th ng ch y nh ít ph i m l i. Áp xe t n d c ng ít g p

- Kháng sinh: t t nh t dùng kháng sinh d phòng.

2. X trí tại bi n

- Ch y máu l n gây gi m HC, HST, Hematocrit thay i huy t áp (ít g p) - M l i gi i quy t nguyên nhân ch y máu.

- Áp xe t n d : ch c hút d i h ng d n c a siêu âm (95 thành công). N u áp xe l n c n m l i t d n l u (ít g p)

C T GAN TRÁI DO UNG TH

Mã s : XII-221

I. NH NGH A

C t gan trái là c t ph n gan bên trái rãnh gi a gan, bao g m các h phân thùy II, III và IV.

II. CH NH

- Kh i u thu c các h phân thùy c a gan trái
- Phân la i Child-Pugh A ho c B
- Không có huy t kh i t nh m ch c a
- Không t ng áp t nh m ch c a

III. CH NG CH NH

- X gan có suy ch c n ng gan
- Huy t kh i t nh m ch c a ho c t nh m ch ch
- Phân lo i Child-Pugh C
- B nh toàn thân n ng

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

Ph u thu t viên tiêu hóa có kinh nghi m: 3 bác s , 1 k thu t viên d ng c

2. Ph ng ti n

- Phòng m vô trùng
- u trang thi t b v t t h i s c c p c u
- D ng c ph u thu t gan, dao i n, dao siêu âm...

3. Ng i b nh

- T v n và gi i thích cho ng i b nh và gia ình ng i b nh s c n thi t b t bu c ph i ph u thu t

- Ngày hôm tr c m : ng i b nh ph i c v sinh s ch s , th t tháo và chu n b v i tr ng.

- Ngày m

+ Ng i b nh nh n n, nh n u ng sáng hôm m .

+ M c qu n áo vô trùng.

+ Không mang trang s c...

4. H s b nh án

- Ki m tra th t c hành chính
- Ki m tra ch nh
- H i ch n tiêu b n, thông qua m
- Các xét nghi m c b n
- Các xét nghi m chuyên sâu

H s b nh án y theo qui nh chung

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. Vô c m

- Ti n mê: a ng i b nh vào phòng m b ng cáng chuyên d ng.
- Gây mê, t sonde bàng quang t t th ng i b nh.

2. T th

T th ng i b nh:

- Ng i b nh c t n m ng a.
- Sát khu n vùng b ng, tr i toan vô trùng che kín ng i b nh ch h vùng m b ng.

T th ng i m :

- Ph u thu t viên ng bên ph i ng i b nh.
- Ng i ph m th nh t ng tr c m t bên trái ng i b nh.
- Ng i ph m th hai ng bên trái ph u thu t viên, bên ph i ng i b nh.

3. K thu t

ng r ch ngang hình cung t ph i qua trái song song v i b s n ph i và b s n trái.

3.1. Gi i phóng gan trái

- M dây ch ng tròn và dây ch ng li m

Ta r ch lá ph i c a dây ch ng li m v i m c ích h th p m t sau c a gan xu ng, r i r ch lá trái i theo n dây ch ng tam giác trái. C t dây ch ng tam giác trái và i sát vào t nh m ch ch d i.

- H gan trái

Sau khi c t dây ch ng li m và dây ch ng vành trái ta s d dàng h hoàn toàn gan trái xu ng và gi i phóng b sau gan trái. ây ta không c n ph i bóc tách túi m t ra kh i gi ng túi m t mà ch c n gi i phóng n a trái c a gi ng túi m t.

3.2. Chu n b cu ng gan

t m t ng thông m m nh làm dây th t xung quanh cu ng gan. K p th t cu ng gan kho ng 10 phút trong th i gian ph u tích gan trái.

3.3. C t gan

- R ch bao Glisson trên m t gan theo ng rãnh gi a t tr c ra sau.
- C p cu ng gan
- Bu c m ch máu
- M c p cu ng gan
- Ki m tra ch y máu
- D n l u: t d n l u vào m m gan c t a ra thành b ng
- óng b ng

VI. THEO D I VÀ X TRÍ TẠI BỊ N

1. Trong m

- Rách t nh m ch ch d i: khâu ch rách.
- Rách t nh m ch trên gan: khâu ch rách.
- Ng ng tim t ng t

2. Sau m

- Viêm phúc m c hay áp xe d i c hoành: i u tr ch ng viêm ho c m l i d n l u áp xe.

- Nh ng tai bi n t c m ch máu

3. Ch m sóc h u ph u

- Thay b ng, sát khu n v t m hàng ngày
- Ch m sóc d n l u
- Ch kháng sinh và nuôi d ng

N I M T - H NG TRÀNG DO UNG TH

Mã s : XII-236

I. NH NGH A

N i m t h ng tràng là ph u thu t t o l u thông m t trong tr ờ ng h p s l u thông ng m t ch - tá tràng qua bóng Vaterõb t c ngh n ho c c n tr quá m c gày vàng da m t e do nhi m c m t do r t nhi u nguyên nhân trong ó ung th là th ờ ng g p

II. CH NH

- Ung th bóng Vaterõkhông còn ch nh m
- Ung th u t y không còn c t c tri t kh i tá t y.
- ng m t ch dẫn, t c m t do h ch di c n vùng u t y và h ch sau u t y.
- Ung th ng m t ngoài gan u t y.

III. CH NG CH INH

- Toàn b ng m t ngoài gan b chèn ép do kh i ung th (h ch cu ng gan, ung th bóng Vaterõlan lên quá ngã ba ng m t, ung th u t y lan r ng vào cu ng gan).

- Ch c n ng ông máu không m b o, Prothrombin 65 .

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- Ph u thu t viên: 01 bác s
- Ph m : 1
- D ng c viên
- Bs gây mê 1, 1 k thu t ph gây mê

2. Ph ng tí n

- B i ph u thuật
- Ch li n kim 3.0 lo i tiêu ch m (Vycrin)
- Ch lin Perlon

3. Ng i b nh: c gi i thích k càng v ch nh m . T i tr c m n nh , th t tháo k tr c m .

4. H s b nh án: theo quy nh, b t bu c có biên b n h i ch n tr c m , có khám c a bác s gây mê theo qui nh.

II. CÁC B C TI N HÀNH

Ki m tra h s b nh án và ng i b nh tránh nh m l n ng i b nh khi g i vào phòng m

1. Vô c m: mê n i khí qu n, t sonde d dày, sonde ti u.

2. Ph u thu t: Ng i b nh n m ng a, 2 tay giang ngang vuông góc v i thân mình (truy n d ch, o huy t áp SPO2...), sát trùng vùng m .

- Ph u thu t viên: ng bên ph i ng i b nh, ph m ng i di n, ph 2 (n u có) ng bên tay trái ph u thu t viên.

Thì 1:

- M b ng ng tr ng gi a trên r n t m i c n trên r n.

- B c v t m

- Th m dò, ki m tra và ánh giá t n th ng: ung th có di c n gan, phức m c c bi t phức m c ti u khung, t cung ph n ph ? (ng i b nh n).

- Th m dò t i ch : ph n l n u u t y c ch n oán b ng hình nh và các bi n pháp khác ...sinh thi t ch n oán mô b nh h c là c n thi t. ôi khi có th ch sinh thi t h ch c nh kh i u. Th m dò cu ng gan, th ng th y ng m t ch và ng gan chung dẫn r ng (ng kính có th 2cm).

Thì 2: n i m t- h ng tràn (th ng o n 2 tá tràn c ng b chèn ép có th gây h p tá tràn nên trong nhi u tr ng h p ph i n i v - tràn kèm theo). Vì v y mi ng n i ki u Roux-en- Y c l a ch n, quai h ng tràn th 1 (quan tr ng là cung m ch r ng), c t ôi quai h ng tràn (l u ý m ch máu nuôi d ng hai u). Vùi m m ngo i vi m t l p kín, k ; m xuyên m c treo i tràn ngang kéo u này lên vùng cu ng gan. M phức m c tr c cu ng gan b c l ng m t ch (OMC) và kéo dài lên ng gan chung. M d c OMC kéo dài lên OGC 2cm c m máu di n m ng m t n u có ch y máu b ng t i n. N i h ng tràn ng gan (g m OMC và OGC) l l p t n-bên m t sau mi ng n i m i li n, m t tr c m i r i b ng ch Vicryl 3.0. óng kín c a s m c treo i tràn ngang. N i u trung tâm c a mi ng c t h ng tràn v i quai i mi ng n i m t ru t t o thành ch Y m t l p m i li n (có th m i r i) b ng ch Vicryl 3.0.

Ki m tra c m máu, r a k vùng m l i gan b ng n c mu i sinh lý 9%o vô trùng. t d n l u t khe Winslow qua h s n ph i theo rãnh d i gan.

III. THEO D I VÀ X TRÍ TẠI B N

1. Theo d i

- Theo d i h u ph u nh m t i ph u (hô h p, tim m ch, ch c n ng gan, th n và ch c n ng ông máu)

- Ki m tra Bilirubin máu sau m 24h, 48h n 72h. Bilirubin tr c ti p gi m theo th i gian ch ng t mi ng n i l u thông t t.

Khoa Ung B u

- Theo dõi ng d n l u d i gan, ng d n l u cho d ch gi m d n và màu sáng d n n u s m màu m t t ng lên c n theo dõi xem có dò, xì mi ng n i không. N u có dò và th ng dò nh , d n l u t t không gây ng d ch d i gan có th i u tr b o t n. N u d ch dò ngày càng t ng và m t s m màu, d n l u thông t t, ng i b nh không có h i ch ng nhi m trùng v n có th theo dõi và ng dò s nh d n và t li n.

- N u d ch ang ra nhi u mà gi m t ng t kèm theo ng i b nh có h i ch ng nhi m trùng c n l u ý xem ng sông b t c ho c không có hi u l c: c n xoay, thông ng sông. N u siêu âm th y ng d ch c n ch c hút và t li ng d n l u d i h ng d n c a siêu âm. N u h i ch ng nhi m trùng t ng lên, ph n ng HSF,...xem xét kh n ng m l i t li d n l u (luôn quan tâm n h i ch ng áp xe d i hoành).

2. X trí tai bi n

- Ch y máu sau m : vì ch c n ng ông máu các ng i b nh này d b nh h ng nên luôn cho ng i b nh Vitamin K 0.005 hàng ngày sau m 2-4 ng. N u ch y máu , có máu c c ng d n l u và huy t ông thay i c n xem xét ch y máu, c n ph i m l i.

- Dò m t sau m : th ng t li n n u không gây viêm phúc m c toàn th (ít g p) ho c áp xe d i hoành (nh ph n trên ã vi t).

Ghi chú: Trong nhi u tr ng h p ph i k th p v i n i v tràng n u u u t y, u bóng Vaterõgây h p tá tràng (c n h i b nh s v h i ch ng h p môn v tr c khi m ; ánh giá s xâm l n c a kh i u vào tá tràng quy t nh có n i v tràng không?).

**C T O N T R C TR NG DO U N G T H , C T T O N B
M C T R E O T R C TR NG (TME)**

M s : XII-211

I. I C N G

C t o n t r c tr ng l m t p h u t h u t i u t r u n g t h t r c tr ng cao v tr c tr ng gi a, nh m l y b o n t r c tr ng c ch a kh i u n g t h c ng t o n b m c t r e o c ch a c c h c h b c h h u y t c h i p h i.

II. CH N H

U n g t h t r c tr ng cao, u n g t h t r c tr ng gi a.

III. CH N G CH N H

- C c b nh t o n t h n n g
- Ch ng ch nh t ng i kh i u n g t h ẽ d i c n x n c c t ng.
- U n g t h g y c c b i n ch ng nh t h ng ru t vi m p h c m c.
- T c ru t.

IV. CHU N B

1. Ph ng t i n

- Nh v i p h u t h u t t i u h a t h ng t h ng
- C n c c c c v n s u b c l v ng t i u kh ng kh i l m t h t h u t c t b t o n b m c t r e o t r c tr ng.
- N n d ng ch PDS 3/0 ho c 4/0 kh u n i n u l m m i ng n i b ng tay.
- C th l m m i ng n i b ng m y kh u n i ru t: S d ng l m y c t ó ng u d i kh i u t r c tr ng b ng m y Contour c a h ng Johnson & johnson. L m m i ng n i gi a i t r ng sigmoid v i t r c tr ng c n l i b ng m y kh u t r n c a JJ ho c Tyco s 29-31.
- L m t h t h u t TME t h ng p h i c o d a o i n.

2. Ng i b nh

- Gi i t h c h cho ng i b nh v t i ng b nh, p h ng p h p i u t r p h u t h u t, nh ng p h i n p h c c a c u c p h u t h u t c ng nh c c r i r o c th g p p h i kh i t i n h n h c u c m . C ng ng i b nh v ng i nh a k y c m k t m .
- L m s ch ru t l c ng v i c q u n t r ng nh t.
- V i nh ng ng i b nh c o d u h i u b n t c ru t, kh ng c th t t h o ho c cho u ng t h u c t y ru t.

Khoa Ung B u

- Nh ng ng i b nh không t c ru t, cho u ng thu c t y ru t Fortrans 3 gói vào chi u hôm tr c m . M i gói pha trong 1000 ml n c ngu i, uông h t trong vòng 1 gi vào lúc 15 gi , 17 gi và 19 gi .

- U ng thu c an th n êm tr c m , sáng hôm m nh n n u ng hoàn toàn, thay qu n áo, v sinh vùng m .

3. H s b nh án

Các xét nghi m th ng quy, ông máu, sinh hóa, i n tim. V i nh ng ng i tu i cao c n thi t có th ph i ánh giá ch c n ng tim ho c ch c n ng hô h p tr c m .

V. CÁC B C TI NHÀNH

- Vô c m: gây mê toàn thân

- T th ng i b nh: n m ng a, gác đ ng 2 chân lên hai giá t th s n khoa.

- Ph u thu t viên ng bên trái ng i b nh, ph 1 ng i di n ph u thu t viên, ph 2 ng gi a 2 chân ng i b nh. D ng c viên ng cùng bên ph u thu t viên.

- ng m : ng tr ng gi a đ i r n, có th kéo dài vòng qua ph i lên trên r n. u đ i v t m sát x ng mu, chú ý không làm t n th ng áy bằng quang.

- Th m khám toàn b các c quan trong b ng: quan sát, s gan, lách, t y và toàn phúc m c nh m phát hi n các kh i di c n t i các t ng ho c tình tr ng di c n lan tràn phúc m c c a ung th .

- B c l th ng t n: gói toàn b ru t non b ng g c m l n có th m t, y lên trên. V i n gi i c n khâu treo t cùng và 2 ph n ph lên thành b ng.

+ ánh giá t n th ng: v trí kh i u so v i túi cùng Douglas

+ Kích th c: so v i chu vi kh i u

+ Xâm l n: thanh m c ngoài u, xâm l n t ng lân c n, xâm l n h ch m c treo

+ H ch vùng: tình tr ng h ch v kích th c, m t , màu s c.

- Ph u tích cu ng m ch, làm th thu t TME: X đ c m c treo i tràng sigmoid theo 2 ng ch y đ c theo ranh gi i m c treo. Phía trên: b c l cu ng g c bó m ch sigma- tr c tràng. Th t bó m ch này t n g c, l y toàn b h ch đ c theo bó m ch này. Phía sau là cân tr c x ng cùng, tránh làm t n th ng các t nh m ch tr c x ng cùng. Phía bên: m b o th y rõ dây th n kinh h v , tránh làm t n th ng dây này, có th gây li t bang quang sau m . Phía tr c v i ph n là thành sau âm o, nam gi i là 2 túi tinh. Phía đ i là cân Denonville. Khi ph u tích tôn tr ng các m c gi i ph u trên, th thu t c t toàn b m c treo

Khoa Ung B u

tr c tr ng (TME) ẽ hoàn t t. Sau khi ph u tích l y toàn b m c treo tr c tr ng v t qua c c d i u t i thi u 2 cm, dùng k p ch L có r ng c p kín u d i u tr c tr ng. C t u d i tr c tr ng b ng dao i n (ch coagulation) v i kho ng cách t i thi u 2 cm. u trên c t xa c c trên u ít nh t 5 cm.

Th c hi n l p l i l u thông tiêu hóa b ng làm mi ng n i gi a o n i tr ng sigma v i m m tr c tr ng còn l i. Có th làm mi ng n i b ng khâu tay ho c b ng d ng c khâu n i c a JJ ho c Tyco.

Có th làm h u môn nhân t o t i h i tr ng b o v mi ng n i tr c tr ng. H u môn nhân t o này s c óng l i sau 2 tu n.

X p l i ru t, d n l u Douglas. óng b ng 2 l p.

VI. X TRÍ TẠI BÌ N

Ch y máu tr c x ng cùng: ây là tai bì n n ng n , r t khó c m máu và ng i b nh có th ch t do bì n ch ng này. Khi t nh m ch tr c x ng cùng b rách s gây ch y máu d d i. Khâu t nh m ch này r t khó kh n vì thành m ng và không àn h i vì l i t nh m ch này bám ch t vào màng x ng m t tr c x ng cùng. X trí: có th t i n trên m t m u mô è lên trên, m t m nh m c n i l n. Có th khâu ép m m t m nh mô r i l y n i khác. Tr ng h p khâu, t không k t qu có th th t ng m ch ch u trong c m máu.

C t ph i ni u qu n: do u xâm l n ho c è y ni u qu n. Khi phát hi n t n th ng ni u qu n c n khâu n i l i, sau ó t ng d n l u ni u qu n b ng sond JJ ho c sond th ng s nh . Rút ông sond sau 3 tu n.

T n th ng dây th n kinh h v khi u xâm l n. Sau m c n t p vân ng t p ph c h i ch c n ng bàng quang s m.

C T PHÂN THÙY GAN

Mã s : XII-222

I. NH NGH A

C t gan ph i là c t ph n gan bên ph i rãnh gi a gan, bao g m các h phân thùy V, VI, VII, VIII.

II. CH NH

- Các kh i u thu c các h phân thùy gan ph i
- ánh giá Child-Pugh A ho c B
- Không có huy t kh i t nh m ch c a

III. CH NG CH NH

- X gan n ng có suy ch c n ng gan
- Huy t kh i t nh m ch c a ho c t nh m ch ch
- Phân lo i Child-Pugh C
- B nh toàn thân n ng

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

Bác s chuyên khoa có kinh nghi m: 3 bác s , 1 k thu t viên đ ng c .

2. Ph ng tí n

- Phòng m vô trùng
- u trang thi t b v t t h i s c c p c u
- D ng c ph u thu t gan, dao i n, dao siêu âm...

3. Ng i b nh

- T v n và gi i thích cho ng i b nh và gia ình ng i b nh s c n thi t b t bu c ph i ph u thu t

- Ngày hôm tr c m : ng i b nh ph i c v sinh s ch s , th t tháo và chu n b v i tràng.

- Ngày m

+ Ng i b nh nh n n, nh n u ng sáng hôm m .

+ M c qu áo vô trùng.

+ Không mang trang s c...

4. H s b nh án

- Ki m tra th t c hành chính
- Ki m tra ch nh
- H i ch n tiêu b n, thông qua m
- Các xét nghi m c b n

Khoa Ung B u

- Các xét nghi m chuyên sâu

H s b nh án y theo qui nh B Y t

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. Vô c m

- Ti n mê: a ng i b nh vào phòng m b ng cáng chuyên d ng.

- Gây mê, t sonde bàng quang t t th ng i b nh.

2. T th

T th ng i b nh:

- Ng i b nh c t nghiêng trái 45 (bàn m có th nghiêng theo hai bên tùy theo thùy m).

- Sát khu n vùng b ng, tr i toan vô trùng che kín ng i b nh ch h vùng m b ng.

T th ng i m :

- Ph u thu t viên ng bên ph i ng i b nh.

- Ng i ph m th nh t ng tr c m t bên trái ng i b nh.

- Ng i ph m th hai ng bên trái ph u thu t viên, bên ph i ng i b nh.

3. K thu t

ng r ch hình ch V ng c m t c nh dài song song v i b s n ph i nh ch V n m trên hõm c và c nh ng n i xu ng song song v i b s n trái.

3.1. Gi i phóng thùy ph i

3.1.1. dây ch ng vành ph i tìm t nh m ch ch d i

- Tìm ph n uôi c a thùy Spiegel.

- C t dây ch ng tam giác ph i.

- M lá tr c c a dây ch ng ph i.

- M m t sau gan i n t nh m ch ch d i.

3.1.2. C t dây ch ng tròn

Kéo dây ch ng tròn ra tr c và c t dây treo gan t tr c ra sau.

3.1.3. Ti p c n b ph i c a t nh m ch ch d i và gi i phóng túi m t

Khi t t c các dây treo gan ã c c t m lá trên c a dây ch ng vành ph i, t ph i sang trái i n b ph i c a t nh m ch ch d i. Gi i phóng túi m t kh i gi ng túi m t hay c t nó i.

3.2. Chu n b cu ng gan

t m t ng thông m m, nh làm dây th t xung quanh cu ng gan. K p th t cu ng gan kho ng 10 phút trong th i gian ph u tích gan ph i.

3.3. C t gan

Khoa Ung B u

- R ch bao Glisson trên m t gan i t t nh m ch ch d i n i m gi a c a gi ng túi m t. phía d i theo m t ng t i m gi a gi ng túi m t n bên ph i c a rãnh cu ng và uôi c a thùy Spiegel r i t i n n phía tr c t nh m ch ch d i.

- C p cu ng gan
- Bu c m ch máu
- M c p cu ng gan
- Ki m tra ch y máu
- C nh i tr ng góc gan vào c hoành sát v i m m gan ã c t.
- D n l u: t d n l u vào m m gan c t a ra thành b ng
- óng b ng

VI. THEO D I VÀ X TRÍ TAI BI N

1. Trong m

- Rách t nh m ch ch d i: khâu ch rách.
- Rách t nh m ch trên gan: khâu ch rách.
- Th ng t n cu ng gan trái.

2. Sau m

- Tr n n c và h i vào màng ph i: d n l u màng ph i.
- R m t qua màng ph i: ch ng viêm, d n l u n u c n thi t r a màng ph i.

- Viêm phúc m c hay áp xe d i c hoành: i u tr ch ng viêm ho c m l i d n l u áp xe.

- Nh ng tai bi n t c m ch máu.

3. Ch m sóc h u ph u

- Thay b ng, sát khu n v t m hàng ngày
- Ch m sóc d n l u
- Ch kháng sinh và nuôi d ng

C T B KH I U T Á T Y

Mã s : XII-240

I. I C NG

Ph u thu t c t kh i tá t y c Whipple x ư ng n m 1935. Là ph u thu t c t m t kh i bao g m: u t y, hang v d dày, tá tràng, quai u tiên h ư ng tràng, túi m t, o n th p ư ng m t ch và vết h ch vùng r n gan, vùng ư ng m ch thân t ư ng, vùng ư ng m ch m c treo tràng trên, vùng gi a ư ng m ch ch và t nh m ch c a. L p l i l u thông tiêu hóa b ư ng cách n i quai h ư ng tràng v i m m t y, ư ng m t ch và d dày (ph ư ng pháp Chid 1943) ho c n i m m t y v i m t sau d dày.

Theo ph ư ng pháp Chid

II. CH NH

Ph u thu t c t kh i tá t y c ch nh cho nh ư ng t n th ư ng ư ng th u t y, tá tràng, o n th p ư ng m t ch .

III. CH NG CH NH

- Ung th lan r ư ng t i ch : xâm l n r ư ng cu ư ng gan, t nh m ch c a, m ch m c treo tràng trên
- Ung th di c n xa: gan, ph i, não
- Th tr ư ng suy y u, b nh ph i h p n ư ng: hen ph qu n, ái ư ng, cao huy t áp, r i lo n ô ng máu.

IV. CHU N B

- 1. Ng i th c hi n:** Ph u thu t viên chuyên khoa tiêu hóa có kinh nghi m, có k n ư ng v ph u thu t m ch máu
- 2. Ph ư ng ti n:** b d ư ng c i ph u, có d ư ng c m ch máu kèm theo, trang thi t b gây mê h i s c t t
- 3. Ng i b nh:** m b o th tr ư ng t t, dinh d ư ng ư ng i b nh t 2000 calo/ngày tr lên, bù n c, i n gi i, máu, các y u t ô ng máu.

Th t tháo tr c m , kháng sinh d phòng

V. CÁC B C TI NHÀNH

1. Vô c m: gây mê n i khí qu n

2. K thu t

- **T th ư ng i b nh:** n m ng a, kê g i l ư ng

Khoa Ung B ư

- **Thì m b ng:** r ch da ng tr ng g a trên r n m thêm d i r n, có th m b ng theo ng d i s n hai bên, ánh giá tình tr ng b ng: gan, phúc m c, m c n i l n và các t ng khác

- **B c l u và thân t y:** gi i phóng m c n i l n kh i i tràng, h i tràng góc gan, b c l u t y, o n 3 tá tràng sau ó gi i phóng kh i tá t y v phía trái c a t nh m ch ch b ng

- **Ph u tích cu ng gan:** m phúc m c m t tr c cu ng gan, n o vét h ch cu ng gan t i vùng bó m ch thân t ng, ph u tích tách riêng t ng thành ph n cu ng gan: ng m t ch , ng m ch gan riêng, t nh m ch c a. Ti n hành c t túi m t, th t ng m ch môn v và ng m ch v tá tràng.

- **Ph u tích b d i c a t y:** gi i phóng b d i c a t y, th t t nh m ch v i tràng

- **Ph u tích m t sau u t y- tá tràng:** b ng t m bông t d i lên trên thông v i cu ng gan, t ph i qua trái l y bó m ch m c treo tràng trên làm m c n ch t nh m ch m c treo tràng trên vào t nh m ch c a

- **Ph u tích góc tá h ng tràng:** gi i phóng góc tá h ng tràng, c t dây ch ng Treitz, c t o n h ng tràng u tiên m c 15-20 cm d i góc tá h ng tràng , Ph u tích ti p o n 4 và o n 3 tá tràng.

- **C t hang v d dày:** c t 1/3 d i d dày và ph n m c n i l n t ng ng b ng máy GIA ho c ph ng pháp thông th ng.

- **C t u t y:** c t u t y m c eo t y theo tr c t nh m ch c a - m c treo tràng, c m máu di n c t t m b ng ch PDS 5.0- 6.0 và dao i n 2 c c, sinh thi t t c thì di n c t n u trong tr ng h p c t kh i tá t y do ung th .Tách toàn b u t y ra kh i t nh m ch c a và t ch c m t sau u t y, c t ng m t ch o n th p c a cu ng gan.

- **L p l i l u thông tiêu hóa: a quai h ng tràng u tiên lên**

+ N i m m t y v i quai h ng tràng: mi ng n i t n - t n ho c t n - bên m i r i ho c v t ch tiêu ch m (PDS) 4.0 (có th n i m m t y vào m t sau d dày)

+ N i ng gan v i quai h ng tràng: mi ng n i t n - bên cách mi ng n i t y 20-30 cm m i r i ho c v t ch tiêu ch m (PDS) 4.0

+ N i h ng tràng v i m m d dày qua m c treo i tràng ngang mi ng n i bên - t n cách mi ng n i ng gan chung 40 cm ch tiêu ch m (PDS) 3.0

- **Ki m tra l i:** mi ng n i, lau b ng, x p l i ru t, t 2 d n l u silicon d i gan ph i c nh mi ng n i t y và mi ng n i ng gan. óng b ng 2 l p phúc m c cân c b ng ch tiêu ch m ho c perlon, da ch nylon ho c ch lạnh.

VI. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BỊ N

1. Trong ph u thu t

Khoa Ung B u

- Ch y máu: xác nh v trí và buôc hay khôu c m máu
- Rách t nh m ch c a: khôu ch m ch máu 6.0
- T n th ng m ch máu i tràng gây tím i tràng: c t o n i tràng t ng ng.

2. Sau ph u thu t

- 48 gi u: theo dõi m ch, huy t áp, nh p th , ng d n l u, n c ti u hàng gi

- Kháng sinh: th ng ph i h p 2 kháng sinh trong ó có Metronidazol

- Thu c d phòng viêm tu c p sau m : Sandostatin 0,10 mg x 3 ng/ngày x 5 ngày

- Dinh d ng t nh m ch \square 2000/cal/ngày

- Ch y máu b ng th phát: m l i c m máu

- Ch y máu mi ng n i ru t: ph u thu t l i n u r a d dày và h i s c không k t qu

- Viêm phúc m c: ph u thu t l i n u rò mi ng n i ph i lau r a b ng hút liên t c t d n l u b ng, m thông h ng tràng nuôi d ng, ch m sóc toàn thân tích c c

- Áp xe t n d : có th ch c hút n l u d i siêu âm, kháng sinh k t h p theo kháng sinh n u không k t qu ph i ph u thu t l i

T c ru t: i u tr n i khoa tích c c nh n n, truy n d ch, sonde d dày n u không tỉ n tri n t t ph u thu t l i

C T LÁCH B NH LÝ, UNG TH , ÁP XE, X LÁCH

Mã s : XII-242

I. NH NGH A

C t lách là ph u thu t c t b toàn b lách (có th c lách ph n u có ch nh c a ph u thu t này) Ngo i tr c t lách do ch n th ng, ph u thu t này c ti n hành theo k hoach. C t lách c ch nh trong r t nhi u b nh.

II. CH NH

Vì là quy trình k thu t c t lách nên chúng tôi ch nêu các ch nh chung trong các chuyên ngành khác nhau a ra nh c t lách b nh lý (do b nh ch y m u gi m ti u c u t mi n, do s t rét, x gan giai o n còn bù, Hodgkin, Lymphom ác tính lách, do áp xe....

III. CH NG CH NH

- ASA 3 - 4 (ASA 2 c n xem xét: nh ch y máu do gi m ti n c u t mi n v n có ch nh

- R i lo n ông máu (tr gi m ti u c u t mi n gây ch y máu)

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- Ph u thu t viên tiêu hóa, gan m t: 1

- D ng c viên: 1; Bác s gây mê h i s c: 1; Bác s ph m : 2; ph gây mê h i s c

2. Ph ng ti n

- Phòng m vô trùng

- D ng c : B ph u thu t i ph u

- Ch Vicryl 3.0 (2.0)

3. Ng i b nh: c gi i thích k v ch nh tai bi n, bi n ch ng (cao th p tùy thu c vào ch nh th tr ng ng i b nh) và k thu t. Ng i b nh (ho c ng i i di n) ph i ký cam oan m .

4. H s b nh án: Ph i có h i ch n và duy t m theo qui nh

V. CÁC B C TI NHÀNH

- L n cu i bác s gây mê h i s c ki m tra h s b nh án và i chi u v i tên ng i b nh

- Th c hi n k thu t:

1. Thì 1: M b ng th m dò

M b ng ng th ng gi a trên r n t m i c t i ngang r n. Tr ng h p lách to 3,4 nên m ti p ng tr ng xu ng d i r n (có m t s ph u thu t viên m ng ngang sang t r n (ch L), m t s khác dùng ng Kehr). B c ng m , th m kehrödò b ng c bi t trong b nh lý ác tính (Hogkin hay không Hogkin, u Lymphoma) x gan lách to: ánh giá tình tr ng t ng áp l c t nh m ch c a, các m ch n i N u x gan teo, t ng áp l c t nh m ch c a rõ nên h i ch n d ng cu c m . Ki m tra xem lách có dính vào c hoành thành ng c trái và thành b ng sau hay không. N u có dính không nên g dính.

2. Thì 2: C t lách

Th t ng m ch và t nh m ch lách ch ng

M h u cung m c n i qua m c n i v i tràng. Th ng qua vùng v m ch, kéo d dày lên trên và ra tr c nh l t m t sau d dày t d i lên b c l thân và uôi t y. Ph l dùng van m m vén d dày ra tr c và lên trên b c l rõ b trên t y t ng. ng i b nh g y có th nhìn th y ng m ch lách ch y sát b trên thân và uôi t y. Dùng kéo ph u tích m phúc m c d c b trên thân và uôi t y 2 - 3cm. Nhìn rõ ng m ch và s rõ ng m ch p gi a ngón cái và ngón tr bàn tay trái c a ph u thu t viên. Qua ch m phúc m c dùng Disectorõph u tích và lu n ch quanh ng m ch lách (có th dùng s O Perlon) th t ch t. Phía sau d i ng m ch lách ph n thân uôi t y, n i v a th t ng m ch lách là t nh m ch lách. V n ngón tr và ngón cái bàn tay trái c a ph u thu t viên gi t nh m ch lách gi a, tay ph i ph u tích t nh m ch lách ra kh i t ch c t y theo chi u d c xu ng r n lách. Dùng Disetorõph u tích quanh chu vi t nh m ch lách (l u ý: T nh m ch lách r t m ng, d b t n th ng khi ph u tích, n u b rách, t nh m ch lách c k p ngay b i ngón tr và ngón cái tay trái ph u thu t viên) lu n ch và th t t nh m ch lách.

Sau khi th t ng m ch và t nh m ch lách nh trên, lách nh i áng k và nh t là lách có màu tím (ch ng t ã th t úng ng m ch và t nh m ch lách)

C t lách: Ph l kéo m nh b ng v t m sang trái. Tay ph i ph u thu t viên dùng c bàn tay g dính lách kh i thành b ng, thành ng c bên, c hoành, g lách kh i thành b ng sau. Sau khi g dính c lách và uôi t y t do kh i thành b ng. Tay trái ph u thu t viên lách lách n m trên lòng bàn tay, cu ng lách c kh ng ch b i phía sau là lòng bàn tay và phía tr c là ngón cái. Lách c a ra ngoài b ng. Ti n hành c p c t giây ch ng t - i tràng, giây ch ng v - t và th t c t các ng m ch ng n ngang (ng m ch t lách vào b cong d dày - phình v). Ph u tích uôi t y kh i r n lách, c p, c t, th t l n n a các ng m ch, t nh m ch lách sát n r n lách (n u ung th lách, vét các h ch xung quanh uôi t y). Th ng m t máu không áng k khi ã th t ng m ch, t nh m ch lách ch ng. Ki m tra c m máu v t m , c bi t ch lách dính vào c hoành và phúc m c thành sau n i lách tì è vào c c trên bao th n trái b ng các m i ch Vicryl 3.0. Ki m tra i tràng góc lách (m nh trên hi m khi i tràng b t n th ng) và phình v .

Khoa Ung B u

N u c t lách do b nh ch y máu do b nh gi m ti u c u t m i n c n ki m tra tìm lách ph . Lách ph th ng nh (ng kính kho ng 1cm) có màu nh màu lách, bình th ng và giây ch ng v - t , t - i tràng ôi khi c m c n i l n và c bi t vùng r n lách ch ti p giáp v i uôi t y, lách ph c c p, c t th t và l y i

3. Th 3: Ki m tra, óng b ng (ki m tra đ ng c g c, meche...) óng b ng 21 p.

VI. THEO D I VÀ X TRÍ TẠI BI N

1. Theo d i

Ngoài vi c theo d i nh sau m i ph u khác, sau c t lách c n theo d i ch y máu (ít g p), áp xe d (do d n l u không có hi u qu)

2. X trí tại bi n

- N u m c t lách do b nh ch y máu ti u c u t m i n tình tr ng ch y máu th ng c c thi n rõ ràng và th m trí ngay l p t c . ôi khi c t lách trong tr ng h p này g n nh là ch nh c p c u.

- Các b nh lý khác nh Hodgkin, Lymphoma ác tính không hodgkin... vi c i u tr sau c t lách là b t bu c và theo chuyên khoa.

PH U THU T C T U SAU PHÚC M C

Mã s : XII-216

I. I C NG

- Trong th c ti n lâm sàng, tr c m t ng i b nh có kh i u thu c khoang sau phúc m c, mà không th y liên h tr c ti p t i m t t ng r ng ho c t ng c c th nào thì c g i là u sau phúc m c. Các công c ch n oán hình nh nh siêu âm, CT. Scanner, MRI, ... s giúp ích cho ph u thu t viên trong vi c xác nh hình d ng, v trí, kích th c và m c xâm l n c a kh i u sau phúc m c, ng th i giúp ành giá kh n ng ph u thu t c t b kh i u.

- Ph u thu t có vai trò quan tr ng nh t trong vi c ki m soát các kh i u sau phúc m c, có th t m c ích i u tr kh i i v i các kh i u lành tính và các kh i u ác tính giai o n s m còn khu trú t i ch . Ho c giúp gi m chèn ép, gi m thi u u t i a, và ph i h p v i các ph ng pháp i u tr khác nh x tr và hóa tr li u.

- Hi n t i m m v n c coi là ph ng pháp c b n c dùng trong vi c c t b các kh i u sau phúc m c. M t s tr ng h p ch n l c, khi kh i u nh còn khu trú, kèm theo ê kíp ph u thu t viên giàu kinh nghi m có th ti n hành ph u thu t n i soi c t kh i u sau phúc m c.

II. CH NH

Các tr ng h p u sau phúc m c, th tr ng chung cho phép ng i b nh có th v t qua m t cu c i ph u thu t.

III. CH NG CH NH

- Các tr ng h p có ch ng ch nh chung c a ph u thu t và gây mê h i s c

- Ng i b nh và gia ình h không ch p nh n ph u thu t

- U xâm l n r ng không còn kh n ng c t b

IV. CHU N B

1. D ng c ph u thu t: b i ph u b ng

2. Ng i th c hi n: 1 ph u thu t viên chính, hai ph m , 1 kíp gây mê h i s c và d ng c viên

3. Ng i b nh

- Gi i thích cho ng i b nh và thân nhân c a h ho c ng i giám h (n u ng i b nh không n ng l c và hành vi ch u trách nhi m v quy t nh c a mình), v ch nh ph u thuât s c áp d ng i u tr b nh cho ng i b nh và các tai bi n, bi n ch ng có th x y ra trong và sau ph u thu t.

Khoa Ung B ư

- Hoàn thiện các thủ tục hồ sơ bệnh án, cho người bệnh và người nhà của họ ký giấy cam đoan chấp nhận gây mê hồi sức và phẫu thuật.

- Vệ sinh thân thể, chuẩn bị ruột bàng quang và thủ thuật i-tràng 2 ngày trước mổ

- Xét 1 và 2 máu cùng nhóm ABO và Rh, sẵn sàng truyền máu bổ sung nếu có mất máu nhiều trong mổ.

- Dùng kháng sinh dự phòng

V. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

1. Vô cảm: Người bệnh được gây mê toàn thân hoặc tê tủy sống có thể kết hợp làm giảm đau ngoài màng cứng khi mổ soát đau trong và sau mổ.

2. Thủ thuật

- Người bệnh nằm ngửa hai chân dang rộng hoặc duỗi thẳng, thủ thuật phẫu thuật khuỷu tay và khuỷu gối, gắn các cơ quan tiêu hóa và niệu sinh dục.

- Sát khuẩn rốn vùng mổ và bề mặt sinh dục bằng dung dịch Polyvidine 10 và cồn 70%.

- Phẫu thuật viên chính đứng bên phải, hoặc bên trái người bệnh, tùy thuộc vào vị trí nằm trên hay dưới mổ treo i-tràng ngang. Phẫu thuật viên 1 và phẫu thuật viên 2 đứng ở vị trí phẫu thuật viên chính. Vị trí phẫu thuật viên thuận tay trái thì ngược lại.

3. Kỹ thuật

- Đặt ống thở: thông khí áp dương áp lực trên đường thở, có thể mở rốn nếu nhiều lên trên hay dưới tùy thuộc vào vị trí u. Vị trí các trục khớp ở bên phải hay trái so với vị trí sống có thể khác nhau trong bên tay thuận hay ngoài phức tạp.

- Bọc kín khoang sau phúc mạc quanh khuỷu, phẫu tích khi mổ soát các nguy cơ chảy máu vào và ra khỏi khuỷu.

- Có thể phẫu thuật phần hoặc cắt bỏ khối u xâm lấn vào: cột sống, ruột, cơ, mạch, cơ tụy, thận...
- Kiểm tra cầm máu kỹ lưỡng ở khoang phúc mạc và trạng thái bệnh nhân.

- Đặt dẫn lưu vùng mổ, và đóng kín thành bụng theo các lớp giải phẫu.

- Dùng kháng sinh, giảm đau, chăm sóc vết mổ phù hợp.

VI. CHĂM SÓC VÀ THEO DÕI SAU MỔ

- Nuôi dưỡng sau mổ bằng đường tĩnh mạch, mổ bệnh nhân cần, nếu cần, cho ăn ngay vào ngày thứ 2 sau mổ hoặc khi có nhu cầu ruột trở lại.

- Dùng kháng sinh, giảm đau, chăm sóc vết mổ phù hợp.

Khoa Ung B u

- Theo dõi th tích n c ti u 24 gi , tính ch t d ch d n l u, kh i l ng d ch d n l u. Rút ng d n l u 3 n 4 ngày sau m n u d ch không còn.

VII. TAI BI N VÀ BI N CH NG

- M t máu trong m : th ng do th ng t n các m ch l n nh ng m ch ch b ng, các m ch m c treo tràng, m ch th n, m ch ch u...

- Th ng t ng r ng, ru t non, i tr c tràng

- Ho i t ru t do nh i máu ho c so n m c treo ru t

- Dò ho c b c mi ng n i tiêu hóa

- Các tai bi n, bi n ch ng c a gây mê h i s c...

- Tùy vào k t qu c a mô b nh h c mà quy t nh có hóa ho c x tr b tr không.

PH U THU T C TUM C TREO C Ó C TRU T

Mã s : XII-217

I. NH NGH A

- U m c treo là nh ng kh i u trong phức m c không xu t phát t các t ng c hay r ng

- c i m:

+ U l n t h u cung m c n i có th dính vào cu ng lách, t y, i tràng, d dày.

+ U xu t phát t phức m c, phát tri n lan ra m c treo ru t, thành ru t.

+ U xu t phát t lá thành sau phức m c phát tri n ra b ng

- Mô b nh h c:

+ Sarcôm, u trung bì u mô ác tính, GIST

+ U lympho ác tính hodgkin ho c không hodgkin

+ U di c n c a d dày, i tràng.

- Ph u thu t có giá tr trong ch n oán và i u tr u m c treo

II. CH NH

U phức m c, u lá thành phức m c, c ánh giá:

- Lâm sàng: theo trình t c a ch n oán u b ng; bao gi c ng ph i th m âm o, tr c tràng, tinh hoàn (lo i tr tinh hoàn l c ch)

- C n lâm sàng: siêu âm b ng, ch p CT b ng. Ch p m ch n u c n. Xét nghi m ch i m kh i u.

III. CH NG CH NH

- Ng i b nh th tr ng quá y u, không th th c hi n gây mê c.

- C s thi u các trang thi t b c n thi t cho ch n oán, ph u thu t b ng - tiêu hóa và ph u thu t viên thi u kinh nghi m

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

Nhóm gây mê h i s c và ph u thu t viên ngo i tiêu hóa - b ng có kinh nghi m.

2. Ph ng ti n

- B d ng c i ph u b ng

- Máy hút, dao i n, ...

3. Ng i b nh

- Các xét nghi m c b n ph c v cho ph u thu t: công th c máu, nhóm máu, ch c n ng ông máu, i n tâm , ch p ph i, ch p c t l p b ng, gi i ph u b nh (sinh thi t u, n u có th)

- Gi i thích cho ng i b nh và gia ình ng i b nh hi u, bi t tr c các nguy c b nh t t c ng cách ch m sóc v sau và ng ý ký gi y xin ph u thu t.

- Kháng sinh d phòng tr c ph u thu t.

- Chu n b k i tràng tr c m : th t tháo, u ng thu c t y (Fortrans)

- D trừ máu (v i u to, nguy c m t máu nhi u)

V. CÁC B C TI NHÀNH

1. T th : ng i b nh n m ng a, u h i cao.

2. Vô c m: gây mê n i khí qu n.

3. K thu t

- ng r ch: r ng rãi, b c v t m c n th n. ng r ch là ng tr ng gi a trên và d i r n (có th kéo dài khi c n, có th m thêm ng ngang hay d i b s n)

- Th m dò: ây là b c u tiên quan trong trong m ánh giá v trí xu t phát kh i u trên i th c ng nh tình tr ng xâm l n các t ng xung quanh mà quy t nh chỉ n l c ph u thu t.

- Ph u thu t:

+ Ph u thu t l y u trong v

+ Ph u thu t l y u n thu n

+ Ph u thu t l y u có ho c không kèm theo c t m t ph n c a ng tiêu hóa (d dày, i tràng, ru t non).

+ Khi u to, xâm l n vào thành ru t non hay i tràng, c n ph i c t u kèm theo c t o n ru t non b xâm l n (xem bài c t o n ru t, c t i tràng ph i hay trái, c t o n d dày) và tái l p l u thông tiêu hóa

- Xét nghi m trong m :

+ Sinh thi t t c thì trong m

+ Ch c hút th m dò kh i u: u nang, u máu, nang t y

VI. THEO D I VÀ X TRÍ TẠI B I N

1. Theo d i

- Theo d i ng i b nh sau ph u thu t

- Thay b ng hàng ngày.

Khoa Ung B u

- Cho n tr l i v i ng i b nh ph u thu t không kèm theo ph u thu t ng tiêu hóa khi ng i b nh có trung t i n. Các ng i b nh m có liên quan

- Chú ý: th ng t ng, nh i máu m c treo k p th i x trí

2. X trí

- Ch y máu: khâu k vùng sinh thi t, vùng m , th n tr ng v i kh i u l n, nhi u m ch t ng sinh.

- Vi c i u tr sau m nh x tr , hóa tr ph thu c vào mô b nh h c sau m

PH U THU T C T U M C TREO KHÔNG C T RU T

Mã s : XII-218

I. NH NGH A

- U m c treo là nh ng kh i u trong phức m c không xu t phát t các t ng c hay r ng

- c i m(i th):

+ U l n t h u cung m c n i có th d ́nh vào cu ng lách, t y, i tr ́ng, d dày.

+ U xu t phát t phức m c, phát tri n lan ra m c treo ru t, thành ru t.

+ U xu t phát t lá thành sau phức m c phát tri n ra b ng

- Mô b nh h c:

+ Sarcôm, u trung bì u mô ác tính, GIST

+ U lympho ác tính hodgkin ho c không hodgkin

+ U di c n c a d dày, i tr ́ng, bu ng tr ng, t y...

- Ph u thu t có vai trò trong ch n oán và i u tr u m c treo.

II. CH NH

U phức m c, u lá thành phức m c, c ánh giá:

- Lâm sàng: theo trình t c a ch n oán u b ng; bao gi c ng ph i th m âm o, tr c tr ́ng, tinh hoàn (lo i tr ́ng tinh hoàn l c ch)

- C n lâm sàng: siêu âm b ng, ch p CT b ng. Ch p m ch n u c n. Xét nghi m ch i m kh i u.

III. CH NG CH NH

- Ng i b nh th tr ng quá y u, không th th c hi n gây mê c.

- C s thi u các trang thi t b c n thi t cho ch n oán, ph u thu t b ng - tiêu hóa và ph u thu t viên thi u kinh nghi m

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

Nhóm gây mê h i s c và ph u thu t viên ngo i tiêu hóa - b ng có kinh nghi m.

2. Ph ng ti n

- B d ng c i ph u b ng

- Máy hút, dao i n, ...

3. Ng i b nh

- Các xét nghi m c b n ph c v cho ph u thu t: công th c máu, nhóm máu, ch c n ng ông máu, i n tâm , ch p ph i, ch p c t l p b ng, gi i ph u b nh (sinh thi t u, n u có th).

Khoa Ung B u

- Gi i thích cho ng i b nh và gia ình ng i b nh hi u, bi t tr c các nguy c b nh t t c ng cách ch m sóc v sau và ng ý ký gi y xin ph u thu t.

- Kháng sinh d phòng tr c ph u thu t.

- Chu n b k i tràng tr c m : th t tháo, u ng thu c t y (Fortrans)

- D trù máu (v i u to, nguy c m t máu nhi u).

V. CÁC B C TI NHÀNH

1. T th : ng i b nh n m ng a, u h i cao.

2. Vô c m: gây mê n i khí qu n.

3. K thu t

- ng r ch: r ng rãi, b c v t m c n th n. ng r ch là ng tr ng gi a trên và d i r n (có th kéo dài khi c n, có th m thêm ng ngang hay d i b s n).

- Th m dò: ây là b c u tiên quan trong trong m ánh giá v trí xu t phát kh i u trên i th c ng nh tình tr ng xâm l n các t ng xung quanh mà quy t nh chỉ n l c ph u thu t. Ph u thu t l y u tri t c n, công phá u t i a, ph u thu t l y u trong v hay ch sinh thi t.

- Ph u thu t:

+ Ph u thu t l y u n thu n

+ Ph u thu t l y u có ho c không kèm theo c t các b ph n c a ng tiêu hóa (d dày, i tràng, ru t non)

- Xét nghi m trong m :

+ Sinh thi t t c thì trong m

+ Ch c hút th m dò kh i u: u nang, u máu, nang t y

VI. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

1. Theo dõi

- Theo dõi ng i b nh sau ph u thu t

- Thay b ng hàng ngày.

- Cho n tr l i v i ng i b nh ph u thu t không kèm theo ph u thu t ng tiêu hóa khi ng i b nh có trung ti n. Các ng i b nh m có liên quan.

- Chú ý: th ng t ng, nh i máu m c treo k p th i x trí.

2. X trí

- Ch y máu: khâu k vùng sinh thi t, vùng m , th n tr ng v i kh i u l n, nhi u m ch t ng sinh.

- Vi c i u tr sau m nh x tr , hóa tr ph thu c vào mô b nh h c sau m

PH U THU T C T BU NG TR NG HAI BÊN, PH N PH TRONG I U TR UNG TH VÚ

Mã s : XII-276

I. I C NG

Ph u thu t c t bu ng tr ng hai bên trong ung th vú là m t trong nh ng ph ng pháp i u tr n i ti t ung th vú

II. CH NH

- Ng i b nh ung th vú còn kinh nguy t
- Có k t qu mô b nh h c v i th th n i ti t ERÕvà/ho c PRÕd ng tính
- Ng i b nh không m c các b nh n i khoa n ng khác không cho phép gây mê n i khí qu n ho c gây tê t y s ng

III. CH NG CH NH

- Ng i b nh ã mãn kinh nguy t
- Ng i b nh ung th ã có di c n xa t i não, ph i, gan, x ng
- Ng i b nh m c các b nh n i khoa n ng: tim m ch

IV. CHU N B

1. Ph ng ti n

- B ph u thu t ph khoa b ng
- Máy hút, dao i n, kim ch t t
- Các lo i d ch truy n thay máu và các thu c h i s c.
- Thu c ti n mê, gây mê, ng n i khí qu n.

2. Kíp ph u thu t

- Bác s chuyên khoa gây mê - h i s c;
- Bác s ph u thu t chuyên khoa ung th ho c chuyên khoa s n ph khoa.

3. Ng i b nh

- H s b nh án y có khai thác các b nh n i khoa, ngo i khoa ã ph u thu t t tr c c bi t là t i b ng, y các xét nghi m c n thi t và ch nh m rõ ràng.

- Gi i thích cho ng i b nh và ng i nhà c a ng i b nh lý do ph i ph u thu t. ng viên, an i ng i b nh.

- Kháng sinh d phòng

Khoa Ung B u

- Thu c ng bu i t i tr c ngày ph u thu t
- Th t tháo tr c khi ph u thu t

V. CÁC B C TI NHÀNH

1. Chu n b ph u thu t

- Vô c m: n i khí qu n ho c t t y s ng tùy thu c vào tình tr ng ng i b nh mà có ch nh chuyên môn c a gây mê.
- T th : ng i b nh n m ng a, bàn ph u thu t h i th p v phía u
- V trí ph u thu t viên: bên trái ng i b nh, tr th viên ng i di n, t t nh t là có hai tr th viên.

2. K thu t

- Sát khu n da vùng ph u thu t
- Tr i toan m vô khu n
- Kíp ph u thu t: r a tay, m c áo, i g ng vô khu n
- R ch ng gi a d i r n ho c ng ngang ngay trên mu
- Ki m tra b ng:
 - + Có d ch: màu s c, s l ng
 - + Ki m tra gan, th n
 - + Ki m tra ti u khung: t cung, hai vòi tr ng và hai bu ng tr ng
 - + Chèn g c to xung quanh y ru t lên cao
 - + Ph u tích b c l bó m ch bu ng tr ng
 - + K p c t th t bó m ch bu ng tr ng hai bên
 - + K p c t th t bu ng tr ng và vòi tr ng kh i t cung
 - + Bu c c m máu m m c t
 - + Khâu vùi m m c t
 - + Ki m tra c m máu k
 - + Lau s ch b ng
- óng thành b ng theo t ng l p

VI. THEO DÕI VÀ X TRÍ TAI BI N

- Toàn tr ng: m ch, huy t áp, nh p th , nhi t .
- V t m
- Tình tr ng trung, i ti n. Ch y máu sau m qua ng

PH U THU T C T KH I U VÚ ÁC TÍNH KÈM VẾT H CH NÁCH

Mã s : XII-270

I. I C NG

- Ph u thu t c t tụy n vú vét h ch nách là m t ph ng pháp không ch kh i u t i ch , ki m soát vét b h ch vùng i v i nh ng ng i b nh ung th vú. Ph u thu t c t tụy n vú là ph ng pháp u tiên, c i n trong l ch s i u tr ung th vú. Ngày nay v i nh ng ti n b trong i u tr ung th , ph u thu t c t tụy n vú, vét h ch nách v n óng m t vai trò quan tr ng trong i u tr ung th vú.

- K thu t ph u thu t c t tụy n vú vét h ch nách d i ây th c ch t là ph u thu t c t tụy n vú c i biên (modified radical mastectomy) có b o t n c ng c bé, th n kinh ng c gi a, th n kinh ng c l ng. K thu t c mô t b i Patey và Dyson n m 1948.

II. CH NH

Ch nh c a ph u thu t c t tụy n vú vét h ch nách c thay i r t nhi u. Dù sao ph u thu t c t tụy n vú vét h ch nách là m t ph ng pháp kh ng ch kh i u t i ch , ki m soát h ch vùng v i nh ng ung th vú giai o n 0, I, II. Ph u thu t c t tụy n vú vét h ch nách c ng quan tr ng nh i u tr tia x hay hoá ch t b tr cho nh ng ng i b nh ung th vú giai o n III và IV do kh n ng ki m soát kh i u t i ch nh ng không nên coi vì c ó là ph ng pháp ch y u. Ph u thu t c ch nh trong nh ng tr ng h p c th sau:

- Ung th vú giai o n 0, I v i nh ng ng i b nh nhi u tu i không có nhu c u b o t n vú ho c u v trí trung tâm.

- Ung th vú giai o n II, IIIA, IIIB.

- Ung th vú giai o n IIIB, IV sau i u tr tân h tr .

III. CH NG CH NH

- Ung th vú giai o n IIIB, IV ch a i u tr tân h tr .

- Ung th vú th viêm

- Ng i b nh ang m c các b nh n i khoa nh ái tháo ng, huy t áp cao, tim m ch..., có ch ng ch nh v i gây mê h i s c.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- 1 ph u thu t viên ung th

- 1 n 2 tr th viên

Khoa Ung B u

- 1 k thu t viên d ng c

2. Ph ng ti n: bao g m nh ng d ng c dùng trong ngo i khoa chung nh dao th ng, dao i n, kéo ph u tích, k p c m máu, k p ph u tích, Farabeuf... có th chu n b thêm m t s clip c n quan ánh d u.

3. Ng i b nh

- c chu n b y chu áo v tình th n, gi i thích cho ng i b nh hi u c cách th c ti n hành ph u thu t.

- V sinh s ch s , c o lông nách (n u có)

4. H s b nh án: theo quy nh c a B Y t

IV. CÁC B C TI NHÀNH

1. Ng i b nh: c gây mê n i khí qu n là t t nh t, c ng có th gây mê b ng ng t nh m ch.

2. T th

- Ng i b nh n m ng a, cánh tay cùng bên dang r ng b ng vai, h n ch vì c thay i v trí.

- M t m nh c t d c d i vai ng i b nh nâng vùng nách kh i bàn ph u thu t. Sát trùng toàn b vú và cánh tay cùng bên. N u có k ho ch t o hình vú m t thì, di n ph u thu t ph i bao g m c vú i bên ph u thu t viên th m m có th so sánh s i x ng gi a hai bên vú.

- Cánh tay cùng bên ph i c qu n bi t l p v i tr ng ph u thu t, khi c n ph u thu t viên có th nâng cánh tay lên vét h ch nách ho c ki m soát ch y máu.

3. ng r ch

- Thông th ng m t ng r ch da hình múi cam n m ngang bao quanh chu vi vú s a l i k t qu t t nh t v m t th m m .

- R ch da hình elip, ng r ch bao g m c v t m l y u c khi làm sinh thi t ho c v trí ch c hút t bào cùng v i núm vú.

4. K thu t

4.1. C t tuy n vú

- Hai v t da c bóc tách b ng dao i n lên phía trên, phía d i và xung quanh gi i h n. M c dù vì c bóc tách v t da càng m ng càng t t nh ng v n b o t n các m ch máu nuôi d ng nh ng v t da là c c k c n thi t. M t ph ng ph u tích kho ng 5mm d i v t da là h p lý.

- Bóc tách th n tr ng không i vào vùng nhu mô ã l y i khi làm sinh thi t.

Khoa Ung B ư

- Tuy n vú sau ó c bóc tách t i t n cân c ng c l n. N u kh i u sâu dính, có th l y b m t ph n c ng c l n cùng v i kh i u và tuy n vú thành m t kh i. N u kh i u không dính vào c ng c, vi c l i cân c ng c l n giúp cho vi c t o hình vú sau này c thu n l i h n.

- Bóc tách, l t b tuy n vú ra kh i c ng c c i t phía trong ra ngoài sau khi ph u tích v t da phía trên, d i, trong và ngoài. Khi tuy n vú c ph u tích n b ngoài c ng c l n ph n uôi nách, b c vào thì th 2 vét h ch nách.

4.2. Vét h ch nách

- B c l b ngoài c l ng to, ph u tích sát b ngoài c l ng to vào h nách, phía ngoài ph u tích d c theo d i gân c l ng to n khi nhìn th y rõ t nh m ch nách. M cân c a nách n m ngay gi a b tr c c a c l ng to b c l bó m ch ng c l ng. C t b lá cân m t bên thân ng c l ng cho m ch và th n kinh ng c l ng l ra ngoài khi kéo b nh ph m vào trong. M t nhánh vuông góc xu t phát t b trong c a các m ch ng c l ng th ng ch vào v trí c a th n kinh ng c dài. R ch cân phía tr c th n kinh ng c dài cho phép kéo thêm b nh ph m vào phía trong.

- Nh n bi t than ng c l ng và th n kinh ng c dài n u x y ra bi n ch ng ch y máu thì có th l y b b nh ph m mà không làm t n h i n các thành ph n quan tr ng này.

- Sau khi b nh ph m c l y b kh i m t bên c a c ng c l n, b c l c ng c bé n m d i. R ch bao cân c ng c l n, th n tr ng tránh làm t n th ng bó m ch th n kinh c ng c bé. B o t n nhánh th n kinh i qua bó này n c ng c l n có th ch ng c s teo nh c a 1/3 bên c ng c l n.

- T ch c b nh ph m h ch c l y ra kh i t nh m ch nách theo ng t ngoài vào trong. Ph u tích b nh ph m h ch kh i t nh m ch nách, t b d i c a t nh m ch nách xu ng, h n ch m r ng lên phía trên tránh làm t n th ng ng m ch nách và ám r i th n kinh cánh tay, gi m t l phù tay sau ph u thu t.

- C p và bu c các nhánh l n t t nh m ch nách i vào b nh ph m, t i m t trong c a tr ng ph u thu t, dung m t đ ng c nâng c ng c bé b c l ch ng 2 c a h m ch nách. Vi c vét b ch ng 2 hi m khi ph i c t b c ng c bé. C g ng b o t n các nhánh th n kinh liên s n da, n u c n b nh ph m ph i c chia ôi n i các s i th n kinh da chui vào thành ng c.

- B nh ph m c l y kh i thành ng c l ra lá cân nguyên v n ph lên c r ng tr c.

- R a v t th ng b ng n c mu i sinh lý, c m máu k càng. t m t đ n l u bao g m c khu v c tuy n vú ã c t và h nách ho c 2 đ n l u l h nách, l thành ng c, a ra ngoài da ph n th p c a di n ph u tích. Không nên ng đ n l u ti p xúc tr c ti p v i t nh m ch nách. L u ý các l g n nh t c a ng đ n l u không c quá g n có th t t ra ngoài da gây hi n t ng rò khí. C

Khoa Ung B u

nh d n l u, nút khâu c nh không nên quá l ng làm cho ng d n l u thò ra th t vào gây nhi m khu n.

- óng v t da b ng ch tiêu t ng h p 3.0 ho c 4.0 l p sâu và ch tiêu 4.0 ho c 5.0 l p nông b ng m i khâu v t ho c m i r i. L u d n l u kho ng 7 ngày ho c h n tu theo l ng d ch ch y ra.

- t g c vô trùng lên trên v t m và m t mi ng g c 10cm x 10cm chân d n l u có bôi m t l p m ch ng nhi m khu n.

- Không nên b ng ép tránh chèn ép các m ch nuôi d ng v t da.

VI. THEO D I

Sau ph u thu t, ngoài v n theo d i nh ng tai bi n sau gây mê, c n theo d i tình tr ng ch y máu, tính ch t, s l ng d ch qua d n l u, tình tr ng nuôi d ng các v t da và nhi m khu n v t m .

VII. X TRÍ TAI BI N

Bi n ch ng s m sau ph u thu t c t tụy n vú theo m t s tác gi n c ngoài chi m kho ng 15 .

1. Ch y máu: do c m máu không k trong quá trình ph u tích - có th b ng ép ho c hút liên t c, n u c n ph i m l y máu ng và c m máu.

2. Nhi m khu n: liên quan t i k thu t vết h ch rách là v n th ng g p nh t. Có th kh c ph c b ng thay i kháng sinh k p th i và các c i ti n k thu t vết h ch rách.

3. Ho i t v t da, thi u d ng: do ph u tích quá m ng ho c t n th ng nhi u m ch nuôi d ng.

4. ng d ch: th ng v trí thành ng c hay h rách. Kh c ph c i u này b ng nh ng bài t p tay t i thi u ngay khi rút d n l u hay th m chí sau ph u thu t 4 tu n, n u c n thi t v n ph i l u ng thông.

5. Bi n ch ng mu n th ng g p nh t là phù tay sau vết h ch rách: T l này theo m t s tác gi kho ng 10 i v i nh ng ng i b nh ã c vết h ch rách nhóm I, II. Nh ng nói chung có th kh c ph c b ng cách nâng cao tay khi ng . Nh ng y u t liên quan n phù tay là bi n ch ng c a v t m ng d ch, tia x sau ph u thu t và vết h ch quá sâu.

PH U THU T C T M T PH N TUY N VÚ

Mã s : XII-269`

I. I C NG

- Khái ni m c t m t ph n tuy n vú trong ung th vú bao g m c t b u r ng rãi cùng v i vùng mô lành t 1 - 2 cm quanh kh i u, tu theo t ng tr ng h p c th ph u thu t c t b u r ng rãi và c t ¼ tuy n vú c g i m t t chung là ph u thu t b o t n vú.

- Hi n nay, ph u thu t b o t n vú k t h p v i i u tr tia x (kh ng ch kh i u t i ch , t i vùng) th m chí c v i i u tr hoá ch t tu t ng tr ng h p i v i ung th vú giai o n s m là m t l a ch n c ch p nh n r ng rãi các n c phát tri n.

- Ph ng pháp c t m t ph n tuy n vú, vết h ch nách l n u tiên c ti n hành Châu âu và Canada vào nh ng n m 30 và 40 c a Th k XX. Tuy nhiên cho n nh ng n m 80 c a th k này ph ng pháp i u tr ph u thu t b o t n m i c áp d ng r ng rãi qua nghiên c u th nghi m lâm sang c a v i n nghiên c u ung th Hoa Kỳ và Italia trên m t s l ng ng i b nh cho th y t l tái phát và th i gian s ng thêm là t ng ng nhau gi a 2 nhóm ph u thu t b o t n và ph u thu t Patey.

II. CH NH

Nh ng ng i b nh n c ch n oán là ung th vú trên th m khám lâm sàng, xét nghi m t bào, phim ch p vú, có kh ng nh b ng mô b nh h c.

- Kích th c u 3cm
- M t
- H ch vùng c ánh giá là N0, N1
- Ch a có di c n xa (theo phân lo i TNM c a UICC2002).
- Canxi hoá khu trú trên phim ch p vú.

III. CH NG CH NH

1. Ch ng ch nh tuy t i

- Có nhi u u (a)
- Canxi hoá lan to trên phim ch p vú
- U v trí trung tâm ho c sát v i qu ng vú
- Có ti n s chi u x vào vùng vú
- Có thai

2. Ch ng ch nh t ng i

- U vú l n trên tuy n vú nh
- Vú l n thông xu ng quá nhi u s gây khó kh n cho x tr

Khoa Ung B u

- Có ti n s b nh collagen m ch máu vì có th ph i bi n ch ng x hoá và ho i t mô

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- 1 ph u thu t viên ung th
- 1 n 2 tr th viên
- 1 k thu t viên d ng c

2. Ph ng ti n

Bao g m nh ng d ng c dung trong ngo i khoa chung nh : dao, dao i n, kéo ph u tích, k p c m máu, k p ph u tích, Farabent... Có th chu n b thêm m t s ch p c n quang ánh d u n u c n.

3. Ng i b nh

- c chu n b chu áo, y v tinh th n, gi i thích cho ng i b nh hi u v cách th c ti n hành ph u thu t.
- Th t tháo, an th n.
- V sinh s ch s vùng m , c o lông nách (n u có).

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. Ng i b nh: c gây mê n i khí qu n ho c mass khí qu n theo ch nh c a bác s gây mê h i s c.

2. T th

- Ng i b nh n m ng a, cánh tay vùng b nh dang r ng b ng vai, h n ch vi c thay i v trí.
- M t m nh c t d i vai ng i b nh nâng vùng nách kh i bàn ph u thu t.
- Sát trùng toàn b vú và 1/3 trên cánh tay cùng bên. N u có k ho ch t o hình vú che l p khuy t h ng sau ph u thu t r ng u thì đi n ph u thu t ph i bao g m c vú i bên ph u thu t viên có th d dàng so sánh cân i gi a 2 vú.
- Cánh tay cùng bên c qu n bi t l p v i tr ng ph u thu t, khi c n ph u thu t viên có th nâng cánh tay lên vét h ch nách ho c ki m soát ch y máu

3. ng r ch: Có th là:

- M t ng r ch cùng v i ng m r ng vét h ch nách n u v trí u ¼ trên ngoài c a tuy n vú
- N u v trí c a u n m xa v i v trí c a h nách th ng ng r ch l y u và ng r ch vét h ch nách riêng bi t nhau
- nh ng ng i b nh ã l y u ho c ã làm th thu t sinh thi t ng r ch ph i bao g m c v trí l y u ho c sinh thi t c

4. K thu t

4.1. L y b r ng t n th ng

- Nh v t n th ng trên lâm sang quy t nh ng r ch da
- Bóc tách 2 v t da b ng dao i n. C t u kèm theo mô lành xung quanh kho ng 2cm cùng m t kh i. Không nên l y quá nhi u tuy n vú lành vì c ng không làm t ng t l s ng thêm mà còn nh h ng t i th m m
- i v i nh ng kh i u ã c l y sinh thi t ch n oán b ng kim sinh thi t ho c sinh thi t m , ng r ch da ph i bao trùm ng r ch sinh thi t t l - 2cm
- Ph u thu t viên nên nh h ng cho nhà gi i ph u b nh xét nghi m t ng phía c a b nh ph m và yêu c u ki m tra b ng sinh thi t t c thì các di n c t m b o ã l y h t t n th ng ung th .
- Trong nh ng tr ng h p ti p c n nên t các clip ánh d u v trí u giúp cho vi c x tr sau m .
- Ki m tra c m máu k sau khi l y b r ng t n th ng
- Vi c che l p khuy t h ng có th dùng nh ng v t da t i ch ho c vùng lân cn v i tuy n vú. S t v n c a bác s ph u thu t n và s tính toán k r t h u ích tr c khi c t m t ph n tuy n vú
- Tóm l i vi c l y r ng u m t cách m b o k t h p v i tính th m m ph i c cân nh c và l a ch n k c àng.

4.2. Vét h ch nách

- B c l b ngoài c l ng to, ph u tích sát b ngoài c l ng to vào h nách, phía ngoài ph u tích d c theo d i gân c l ng to n khi nhìn th y rõ nh m ch nách. M cân c a nách n m ngay gi a b tr c c a c l ng to b c l bó m ch ng c l ng. C t b lá cân m t bên thân ng c l ng cho m ch và th n kinh ng c l ng l ra ngoài khi kéo b nh ph m vào trong. M t nhánh vuông góc xu t phát t b trong c a các m ch ng c l ng th ng ch vào v trí c a th n kinh ng c dài. R ch cân phía tr c th n kinh ng c dài cho phép kéo thêm b nh ph m vào phía trong.
- Nh n bi t thân ng c l ng và th n kinh ng c dài n u x y ra bi n ch ng ch y máu thì có th l y b b nh ph m mà không làm t n h i n các thành ph n quan tr ng này.
- Sau khi b nh ph m c l y b kh i m t bên c a c ng c l n, b c l c ng c bé n m d i. R ch bao cân c ng c l n, th n tr ng tránh làm t n th ng bó m ch th n kinh c ng c bé. B o t n nhánh th n kinh i qua bó này n c ng c l n có th ch ng c s teo nh c a 1/3 bên c ng c l n.
- T ch c b nh ph m h ch c l y ra kh i t nh m ch nách theo h ng t ngoài vào trong. Ph u tích b nh ph m h ch kh i t nh m ch nách t b d i c a t nh m ch nách xu ng, h n ch m r ng lên phía trên c a t nh m ch tránh làm t n th ng ng m ch nách và ám r i th n kinh cánh tay, gi m t l ph tay sau ph u thu t.

Khoa Ung B ư

- C p và bu c các nhánh l n t t nh m ch nách i vào b nh ph m b ng ch 3/0. T i m t trong c a tr ng ph u thu t, dùng m t d ng c nâng c ng c bé b c l ch ng 2 c a h m ch nách. Vi c vết b h ch ch ng 2 hi m khi c n ph i c t c ng c bé. C g ng b o t n b t k nhánh th n kinh liên s n da. N u c n b nh ph m ph i c chia ôi n i các s i th n kinh da chui vào thành ng c.

- B nh ph m c l y kh i thành ng c l ra lá cân nguyên v n ph lên c r ng tr c.

- R a v t th ng b ng n c mu i sinh lý, c m k c àng. t m t d n l u bao g m c khu v c tuy n v ú ã c t và h nách ho c 2 d n l u l h nách, l thành ng c, a ra ngoài da ph n th p c a di n ph u tích. Không nên ng d n l u ti p xúc tr c ti p v i t nh m ch nách. L u ý các l g n nh t c a ng d n l u không c quá g n có th t t ra ngoài da gây hi n t ng rò khí. C nh d n l u, nút khâu c nh không nên quá l ng làm cho ng d n l u thò ra th t vào gây nhi m khu n.

- óng v t da b ng ch tiêu t ng h p 3.0 ho c 4.0 l p sâu và ch tiêu 4.0 ho c 5.0 l p nông b ng m i khâu v t ho c m i r i. L u d n l u kho ng 7 ngày ho c h n tuy theo l ng d ch ch y ra.

- t g c vô trùng lên trên v t m và m t mi ng g c 10cm x 10cm chân d n l u có bôi m t l p m ch ng nhi m khu n.

- Không nên b ng ép tránh chèn ép các m ch nuôi d ng v t da.

VI. THEO DÕI

Sau ph u thu t, ngoài v n theo dõi nh ng tai bi n sau gây mê, c n theo dõi tình tr ng ch y máu, tính ch t, s l ng d ch qua d n l u, tình tr ng nuôi d ng các v t da và nhi m khu n v t m .

VII. X TRÍ TAI BI N

1. Ch y máu: do c m máu không k trong quá trình ph u tích - có th b ng ép ho c hút liên t c, n u c n ph i m l y máu ng và c m máu.

2. Nhi m khu n: liên quan t i k thu t vết h ch nách là v n th ng g p nh t. Có th kh c ph c b ng thay i kháng sinh k p th i và các c i ti n k thu t vết h ch nách.

3. Ho i t v t da, thi u d ng: do ph u tích quá m ng ho c t n th ng nhi u m ch nuôi d ng.

4. ng d ch: th ng v trí thành ng c hay h nách. Kh c ph c i u này b ng nh ng bài t p tay t i thi u ngay khi rút d n l u hay th m chí sau ph u thu t 4 tu n, n u c n thi t v n ph i l u ng thông.

5. Bi n ch ng mu n th ng g p nh t là phù tay sau vết h ch nách. T l này theo m t s tác gi kho ng 10 i v i nh ng ng i b nh ã c vết h ch nách nhóm I, II. Nh ng nói chung có th kh c ph c b ng cách nâng cao tay khi ng . Nh ng y u t liên quan n phù tay là bi n ch ng c a v t m ng d ch, tia x sau ph u thu t và vết h ch quá sâu.

M BÓC NHÂN X TUY N VÚ

Mã s : XII-268

I. NH NGH A

U x tuy n vú là u c lành tính. Hay g p nh t nh ng ph n tr tu i, b t ut khi có kinh l n u n kho ng 40 tu i.

U x tuy n có ngu ng c t thùy tuy n, bao g m 2 thành ph n ch y u: t bào bi u mô và t ch c liên k t, theo 1 s gi thuy t thì nó c t o ra khi b lo n s n b i l ho c nhi u thùy tuy n vú.

Hay g p h n v i nhóm ng i thu c ch ng t c da en. U x tuy n vú th ng ti n tri n ch m nh ng có th phát tri n thành u r t l n. Có th là 1 u ho c nhi u u c gi là b nh a u x tuy n.

Ph u thu t l y u là 1 a ch n chính i u tr u x tuy n vú. B nh ph m gi làm xét nghi m gi i ph u b nh là b t bu c i v i m i u x .

II. CH NH

Ph u thu t khi có ch n oán xác nh là u x tuy n vú: d a vào

- Lâm sàng
- Ch n oán hình nh: siêu âm, ch p vú...
- Ch c hút t bào

III. CH NG CH NH

- Khi có ít nh t m t trong ba y u t nghi ng ung th : lâm sàng và/ho c ch n oán hình nh và/ho c ch c hút t bào.

- ang m c các b nh c p tính khác ho c m c các b nh r i lo n các y u t ông máu...

- D ng v i các thu c gây tê, gây mê...
- Làm n ng thêm các b nh c ho c e d a tính m ng c a ng i b nh...

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- M t bác s ngo i khoa chuyên khoa
- M t bác s ph m
- M t i u d ng d ng c

2. Ph ng ti n

- B d ng c ti u ph u chuyên khoa
- S ng, toan vô trùng
- D ng c sát khu n
- Thu c sát khu n, thu c tê
- G ng tay vô trùng, áo m m kh u trang vô trùng

Khoa Ung B u

- ền m , bàn m

c th c hi n t i phòng m có h th ng c p c u t i ch

3. Ng i b nh: nh chu n b cho ng i b nh làm t i u ph u thu t . Kí gi y cam k t m , làm h s b nh án, làm các xét nghi m c b n ánh giá toàn tr ng c ng nh lo i tr các b nh ph i h p.

V. CÁC B C TI NHÀNH

- t ng i b nh n m ng a, 2 tay xuôi theo c th ho c 2 tay a ngang
- Thày thu c ng và sát trùng r ng bên c n ph u thu t
- Tr i s ng, toan vô trùng
- Gây tê t i ch b ng lidocain 1 ho c novocain 3
- ng r ch da: theo ng qu ng vú ho c n p l n vú, tùy theo v trí c a kh i u x
- Dùng kéo ph u tích b c l u x tụy n vú, bác s ph m kéo farabeuf b c l r u h n
- L y g n u x (c v)
- C m máu th t k b ng dao i n ho c bu c ch ho c khâu c m máu
- Khâu ph c h i tụy n vú b ng ch t tiêu 3.0 ho c 4.0
- N u đi n bóc tách tụy n vú r ng có th t d n l u cho thoát d ch.
- Khâu da: khâu m i r i ho c lu n trong da b ng ch không tiêu 6.0 m b o th m m , c t ch sau 1 tu n.

VI. X TRÍ TAI BI N

1. Lo l ng h t ho ng

- Gi i thích k tr c khi làm th thu t
- ng viên, tr n an, nói chuy n...

2. Ch y máu sau m

- M l i v t m và c m máu l i
- B ng ép sau khi k t thúc ph u thu t

3. au, choáng do au

Dùng gi m au ng tiêm truy n perfalgan 1g x 2 l cho ng i b nh. N u không h t au, có th dùng t i n mê b ng dolargan, th oxy...

4. S c do thu c tê: x trí nh s c ph n v

C T B UNG TH TH N C HO C KHÔNG VÉT H CH

Mã s : XII-259

I. I C NG

C t b m t bên th n b t n th ng ung th có ho c không vét h ch

II. CH NH

Ung th th n

III. CH NG CH NH

- Ng i có m t th n
- Ng i có th n i di n không còn ch c n ng

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- 4 bác s
- 1 i u d ng
- 1 k thu t viên

2. Ph ng ti n

- Bàn m : bàn m trong phòng m
- Bàn d ng c vô khu n:
 - + Dao i n
 - + Dao m
 - + Pince
 - + K p ph u tích
 - + Kìm k p kim
 - + B m b ng
 - + Harman
 - + Toan vô khu n
 - + G ng tay ph u thu t vô khu n
- Máy th
- Thu c gây mê
- Máy duy trì thu c mê
- Máy ghi i n tim

3. Ng i b nh

- T v n và gi i thích cho ng i b nh
- + Tình tr ng b nh
- + S c n thi t ph i ph u thu t
- + Các b c th c hi n
- + Các bi n ch ng có th x y ra
- + Th i gian ph u thu t
- + Chi phí (B o hi m y t , ng i b nh t chi tr ...)

- Ki m tra

- + H i ti n s ng i b nh v các b nh m n tính m c ph i
- + Các b nh r i lo n ông máu
- + H i ti n s các b nh d ng
- + Tình tr ng n u ng tr c khi làm ph u thu t

4. Chu n b h s

- Ki m tra ch nh c a bác s ph u thu t
- Ki m tra các xét nghi m c b n và các xét nghi m chuyên sâu, các th m dò ánh giá ch c n ng th n còn l i.

- Ki m tra các b c chu n b m

V. CÁC B C TI NHÀNH

1. Ch n n i th c hi n ph u thu t

Phòng m

2. Ng i b nh

- Thay qu n áo s ch s c a b nh vi n, không mang v t d ng cá nhân, tháo b r ng gi , nh n ho c vòng..

- Ti n mê chuy n ng i b nh vào bàn m

- Gây mê n i khí qu n

- T th c a ng i b nh: Tùy theo ph ng pháp m t t th cho phù h p.

+ Ng i b nh n m ng a trong tr ng h p i ng m qua phúc m c

+ Ng i b nh n m nghiêng trong tr ng h p ng m không qua phúc m c

+ Nghiêng v bên th n không m , phía th n t n th ng trên

Khoa Ung B u

- + t Bio nâng m ng s n i di n
- + C nh ng i b nh
- C i qu n áo, b c l và sát khu n vùng m

3. Ng i th c hi n

- i m , eo kh u trang, r a tay vô khu n, m c áo ph u thu t, i g ng ph u thu t vô khu n
- Ph u thu t viên chính ng bên ph i ng i b nh
- Ph u thu t viên ph ng i di n
- i u đ ng ng cùng phía v i ph u thu t viên chính

4. K thu t

Có nhi u ng vào th n tùy vào t ng ph u thu t, nh ng có 3 lo i ng chính:

- ng khe liên s n XI - XII h ng n r n
- ng th ng ng l ng - th t l ng
- ng qua phúc m c:
- + M b ng theo ng vòng cung song song v i b s n
- + ng tr ng bên
- + ng tr ng gi a

VI. CÁCH TH C PH U THU T

Th ng dùng ng qua phúc m c tránh t bào ung th vào m ch nên th ng c t m ch tr c khi c t th n. l y tri t t ch c quanh th n, bao th n, h ch r n th n và nh ng h ch quanh ng m ch, t nh m ch ch b ng.

1. C t b th n Ph i

- ng vào: r ch da đ i b s n Ph i c t ngang c vào phúc m c, c t m phúc m c, b c l i tràng ph i và tá tràng.
- B c l m t tr c bên t nh m ch ch b ng, th t và c t t nh m ch bu ng tr ng (ho c t nh m ch tinh).
- Th t, c t t nh m ch th n r i n ng m ch th n. N u t ch c th n ung th ã lan vào t nh m ch th n, thì c n c t t nh m ch th n sát g c.
- Th t, c t t nh m ch th ng th n và các m ch nhánh khác.
- L y b h t t ch c m quanh th n, đ i c hoành, trong h th n.
- Th t, c t ni u qu n, t ch c m quanh ni u qu n càng xa th n càng t t.
- D n l u h th n

Khoa Ung B u

- Khâu ph c h i thành b ng

2. C t th n Trái: Gi ng nh c t th n Ph i

VII. THEO DÕI

- Ng i b nh ph i n m t i bu ng h u ph u, có ch ch m sóc h u ph u
- Theo dõi m ch huy t áp và toàn tr ng
- Theo dõi d n l u, s l ng d ch và màu s c
- Theo dõi d n l u bằng quang: s l ng n c ti u
- Thay b ng m i ngày 2 l n
- C t ch sau 14 ngày.

VIII. X TRÍ TAI BI N

1. Ch y máu sau m

- o m ch huy t áp
- Truy n d ch
- Thu c c m máu
- Xét nghi m công th c máu, n u thi u màu nhi u ph i truy n máu
- Theo dõi n u ti p t c ch y máu v i s l ng t ng h n ph i m c p c u c m máu

2. Nhi m trùng v t m

- C t ch , h v t m
- Làm kháng sinh
- Thay kháng sinh cho phù h p.

C T ÂM V T, VẾT H CH B N HAI BÊN DO UNG TH

Mã s : XII-254

I. I C NG

Ph u thu t ung th âm h âm v t nh m l y b r ng rãi ung th kèm vết h ch b n 2 bên, có th b o t n ho c không b o t n c t nh m ch hi n. Tr ng h p t n th ng nh , m c xâm l n d i 1mm theo chi u sâu c ch nh l y u r ng rãi, n thu n. Ph u thu t ung th âm h , âm v t i n hình ph i:

- Vết h ch b n 2 bên
- C t âm h toàn b

II. CH NH

Ung th âm h giai o n I n giai o n IVA có th m c

III. CH NG CH NH

- Ng i b nh quá già, y u có các b nh ph i h p
- Ung th âm h âm v t giai o n IVB

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- Bác s chuyên khoa ph u thu t ung th ho c bác s chuyên khoa ph u thu t ngo i s n

- Bác s chuyên khoa ph u thu t - gây mê h i s c

2. Ph ng ti n

- B i ph u thu t vùng b ng
- Dao i n

3. Ng i b nh

- H s b nh án có khai thác nh ng b nh n i khoa, các xét nghi m liên quan n ph u thu t và gây mê h i s c

- Gi i thích k cho ng i b nh và gia ình ng i b nh hi u v tình tr ng b nh, tiên l ng, phác i u tr , tai bi n, bi n ch ng có th x y ra và kí gi y cam oan ph u thu t

- Kháng sinh d phòng
- Thu c ng bu i t i tr c ngày ph u thu t
- U ng thu c t y ru t Fortrans, 2 gói vào bu i t i hôm tr c

V. CÁC B C TI HÀNH

1. Chu n b ph u thu t

1.1. Vô c m: gây tê t y s ng ho c mê n i khí qu n

1.2. T th

Ng i b nh n m ng a, t th ph khoa

Ph u thu t viên:

Thì vết h ch: ng cùng bên b n c n vết h ch

Thì c t âm h : ng i di n t n th ng, gi a 2 chân c a ng i b nh. Có th ng i b ng gh xoay c i u ch nh v a t m

Tr th viên ng i di n ph u thu t viên thì vết h ch và ng bên trái ph u thu t viên thì c t âm h

2. K thu t

Thì 1: Vết h ch b n 2 bên

- ng r ch dài 10 - 12cm theo n p l n b n
- Ph u tích t ch c d i da r ng rãi lên trên và xu ng d i
- V t trên ph u tích sâu n cân c chéo l n i xu ng cung ùi, l y h t t ch c m và h ch gi a cân Camperõ và cân sàng (h ch b n nông), qua l m c a cân sàng l y h t t ch c m , h ch quanh bó m ch ùi (h ch b n sâu)
- V t d i: Ph u tích và b c l t nh m ch hi n, c g ng b o t n, theo t nh m ch hi n i d c lên tìm v trí vào t nh m ch b n.

- Sau khi vết h ch ph i ki m tra k c m máu b ng dao i n

- t d n l u di n m

- Khâu ph c h i v t da

Thì 2: C t toàn b âm h

- ng r ch da t chính gi a phía trên kh p mu vòng quanh chu vi môi l n 2 bên n mép d i n áy ch u. ng r ch phía trong vòng quanh l âm o t i phía trên l sáo ni u o.

- C g ng l y xa t n th ng ung th , tr ng h p ung th lan vào l sáo ni u o c t l ph n d i ni u o, tr ng h p không cho phép l y u r ng rãi ph i l y u ti p c n ph i ghi rõ vào h s ph u thu t i u tr tia x ph i h p sau ph u thu t.

- Ki m tra c m máu

- t d n l u gò mu

- Khâu ph c h i v t da

- t sonde ti u

VI. THEO DÕI VÀ X Ử TRÍ TẠI BỊ N

1. Th ỉ vết h ấ

- Chú ý: ung th ỉ xâm l ậ và dính vào m ớ máu, ph ỉ th ỉ n tr ườ tránh làm t ỉn th ườ ng m ớ và t ỉn m ớ ùi. C ớ máu k ể các m ớ máu ch ể qua cân sàng ỉ lên, đ ể gây ch ể máu trong và sau ph ỉ u thu ỉ. Tr ườ h ể p ể không th ể b ể t ỉn c ể t ỉn m ớ hi ể n có th ể th ể t.

- Ch ể máu do t ỉn th ườ ng m ớ máu khi vết h ấ, do không c ớ máu t ỉ: ph ỉ ph ỉ u thu ỉ và c ớ máu l ể, theo dõi đ ể ch ể qua đ ể n l ể u

- đ ể ch ể do đ ể n l ể u b ể t ể, b ể g ể p

- Toác v ể t ể m ể do nhi ể m khu ể n ho ể c do đ ể ch ể: ph ỉ ch ể m sóc v ể t ể m ể, khi s ể ch ể có th ể kh ể u th ể 2

2. Th ỉ c ể t ể âm h ể toàn b ể

- T ể n th ườ ng các t ể ng l ể n c ể n do u xâm l ậ bàng quang, vách tr ể c tr ể ng - âm ể o, th ể ng tr ể c tr ể ng. ể u quan tr ể ng là ph ỉ ể ánh giá ể úng t ể n th ườ ng và m ể c ể xâm l ậ c ể a u trong ph ỉ u thu ỉ k ể p ể th ể ỉ x ể trí nh ể ng tại bị n, nh ể : kh ể u ph ể ch ể ỉ, n ể ng: ph ỉ m ể h ể u môn nh ể n t ể o, m ể thông bàng quang.

- Ch ể máu do c ớ máu không t ỉ: kh ể u c ớ máu l ể.

- Toác v ể t ể m ể th ể ng do nhi ể m khu ể n, ch ể m sóc và kh ể u th ể 2.

- D ể tr ể c tr ể ng - âm ể o: ch ể m sóc và ph ể c h ể ỉ l ể dò, khi c ể n ph ể ỉ làm h ể u môn nh ể n t ể o.

- Ph ể n ể v ể t ể m ể do nhi ể m khu ể n: ph ể ỉ dùng kháng sinh theo kháng sinh ể, corticoid, ch ể m sóc v ể t ể m ể hàng ngày.

PH U THU T U X TUY N VÚ

Mã s : XII-268

I. NH NGH A

U x tuy n vú là u c lành tính. Hay g p nh t nh ng ph n tr tu i, b t u t khi có kinh l n u n kho ng 40 tu i.

U x tuy n có ngu ng c t thù y tuy n, bao g m 2 thành ph n ch y u: t bào bi u mô và t ch c liên k t, theo l s gi thuy t thì nó c t o ra khi b lo n s n b i l ho c nhi u thù y tuy n vú.

Hay g p h n v i nhóm ng i thu c ch ng t c da en. U x tuy n vú th ng ti n tri n ch m nh ng có th phát tri n thành u r t l n. Có th là l u ho c nhi u u c g i là b nh a u x tuy n.

Ph u thu t l y u là l a ch n chính i u tr u x tuy n vú. B nh ph m g i làm xét nghi m gi i ph u b nh là b t bu c i v i m i u x .

II. CH NH

Ph u thu t khi có ch n oán xác nh là u x tuy n vú: d a vào

- Lâm sàng
- Ch n oán hình nh: siêu âm, ch p vú...
- Ch c hút t bào

III. CH NG CH NH

- Khi có ít nh t m t trong ba y u t nghi ng ung th : lâm sàng và/ho c ch n oán hình nh và/ho c ch c hút t bào.

- ang m c các b nh c p tính khác ho c m c các b nh r i lo n các y u t ông máu...

- D ng v i các thu c gây tê, gây mê...
- Làm n ng thêm các b nh c ho c e d a tính m ng c a ng i b nh...

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- M t bác s ngo i khoa chuyên khoa
- M t bác s ph m
- M t i u d ng d ng c

2. Ph ng ti n

- B d ng c ti u ph u chuyên khoa

Khoa Ung B u

- S ng, toan vô trùng
- D ng c sát khu n
- Thu c sát khu n, thu c tê
- G ng tay vô trùng, áo m m kh u trang vô trùng
- ền m , bàn m

c th c hi n t i phòng m có h th ng c p c u t i ch

3. Ng i b nh: nh chu n b cho ng i b nh làm ti u ph u thu t . Kí gi y cam k t m , làm h s b nh án, làm các xét nghi m c b n ánh giá toàn tr ng c ng nh lo i tr các b nh ph i h p.

V. CÁC B C TI NHÀNH

- t ng i b nh n m ng a, 2 tay xuôi theo c th ho c 2 tay a ngang
- Thày thu c ng và sát trùng r ng bên c n ph u thu t
- Tr i s ng, toan vô trùng
- Gây tê t i ch b ng lidocain 1 ho c novocain 3
- ng r ch da: theo ng qu ng vú ho c n p l n vú, tùy theo v trí c a kh i u x
- Dùng kéo ph u tích b c l u x tuy n vú, bác s ph m kéo farabeuf b c l r u h n
- L y g n u x (c v)
- C m máu th t k b ng dao i n ho c bu c ch ho c khâu c m máu
- Khâu ph c h i tuy n vú b ng ch t tiêu 3.0 ho c 4.0
- N u di n bóc tách tuy n vú r ng có th t d n l u cho thoát d ch.
- Khâu da: khâu m i r i ho c lu n trong da b ng ch không tiêu 6.0 m b o th m m , c t ch sau 1 tu n.

VI. X TRÍ TẠI B I N

1. Lo l ng h t ho ng

- Gi i thích k tr c khi làm th thu t
- ng viên, tr n an, nói chuy n...

2. Ch y máu sau m

- M l i v t m và c m máu l i
- B ng ép sau khi k t thúc ph u thu t

3. au, choáng do au

Khoa Ung B ư

Dùng gi m ầu ừng tiêm truy n perfalgan 1g x 2 l cho ng i b nh.
N u không h t ầu, có th dùng tỉ n mê b ng dolargan, th oxy...

4. S c đo thu c tê: x trí nh s c ph n v

**PH U THU T WERTHEIM MEIGS
I U TR UNG TH C T CUNG**

Mã s : XII-293

I. I C NG

Ph u thu t ung th c t cung nh m l y b r ng rãi ung th t i c t cung kèm vết h ch ch u 2 bên, ph u thu t Wertheim Meigs g m 2 ph n:

- C t t cung m r ng ng b ng

- Vết h ch ch u 2 bên

C t t cung m r ng ng b ng là:

+ C t t cung toàn b .

+ C t n n dây ch ng r ng (Ligament cardinal) hay parametre.

+ C t dây ch ng t cung cùng (Ligament recto utérin).

+ C t âm o.

II. CH NH

Ung th c t cung giai o n IA2 ph n nhi u tu i, giai o n IB v i kích th c u = 2cm. Ph u thu t Wertheim typ III.

Ung th c t cung giai o n IB (u > 2cm) - giai o n IIB proximal ã x tr ti n ph u. Ph u thu t Wertheim typ II.

III. CH NG CH NH

- Ng i b nh quá già, y u có các b nh ph i h p.

- Ung th c t cung giai o n IIB xâm l n xa (IIB distal), giai o n III, giai o n IV.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- Bác s chuyên khoa ph u thu t ung th ho c bác s chuyên khoa ph u thu t ngo i s n.

- Bác s chuyên khoa gây mê h i s c.

2. Ph ng ti n

- B i ph u thu t ung th ph khoa.

- Dao i n.

3. Ng i b nh

Khoa Ung B u

- H s b nh án có khai thác nh ng b nh n i khoa, các xét nghi m liên quan n ph u thu t và gây mê h i s c.

- Gi i thích k cho ng i b nh và gia ình ng i b nh hi u v tình tr ng b nh, tiên l ng, phác i u tr , tai bi n, bi n ch ng có th x y ra và kí gi y cam oan ph u thu t.

- Kháng sinh d phòng.

- Thu c ng bu i t i tr c ngày ph u thu t.

- U ng thu c t y ru t Fortrans, 2 gói vào bu i t i hôm tr c.

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. Vô c m: gây mê n i khí qu n

2. T th

Ng i b nh n m ng a, bàn ph u thu t h i th p v phía u, ph u thu t viên ng bên trái ng i b nh, 2 tr th viên ng i di n ph u thu t viên

3. K thu t

Thì 1: M b ng

R ch da theo ng tr ng gi a d i r n, m r ng trên r n 2 - 3cm

Thì 2: Th m dò

- Ki m tra b ng tìm:

+ Di c n phúc m c, di c n gan, xâm l n t ng

+ Tình tr ng h ch: H ch ch u, h ch ch b ng s th y hay không, tính ch t h ch c ng, g gh , hay m m. N u nghi ng h ch ch b ng, h ch ch u g c di c n làm sinh thi t t c thì ch n oán xác nh.

+ Tình tr ng parametrium 2 bên

- ánh giá kích th c t cung, bu ng tr ng 2 bên

- ng tác ph i nh nhàng, chính xác

Thì 3:

- Khâu l v trí t i áy t cung kéo t cung

- Th t c t cao bó m ch t cung - bu ng tr ng

- Th t, c t dây c ng tròn

- M phúc m c, bóc tách t cung, âm o kh i bàng quang

Thì 4: Vét h ch ch u

- Vét các h ch t phía trên ch chia ôi c a ng m ch ch u g c 1,5 - 2cm.

Khoa Ung B u

- Vết h ch theo ng m ch ch u ngoài n sát cung ùi.
- Vết nhóm h ch ch u trong hay h b t. Gi i h n nhóm h ch, phía tr c: cung ùi, phía sau: t nh m ch ch u g c, phía trong: ng m ch r n, phía đ i là âm r i h v , th n kinh b t i xuyên qua t ch c ch a h ch h b t.

H ch ch b ng nghi ng di c n.

- N u sinh thì t t c thì h ch ch b ng nghi ng có k t qu (+). Có th :
- + Vết h ch ch b ng n t nh m ch th n trái.
- + Vết h ch ch u g c, h ch tr c nhô ho c l y các h ch l n nguy c di c n cao.

Thì 5: Th t ng m ch t cung

Thì 6: C t parametre

- Wertheim - Meig typ II:
- + Bóc tách ni u qu n kh i parametre
- + C t parametre t i v trí c ni u qu n
- Wertheim - Meig typ III
- + M h c nh bàng quang
- + M h c nh tr c tràng
- + C t parametre t i v trí ngoài ni u qu n

Thì 7:

- M túi cùng Douglas.
- C t dây ch ng t cung - cùng càng sát x ng cùng càng t t.

Thì 8:

- C t sâu âm o t 2 - 3cm t i t ch c lành.
- Ph u thu t h phức m c, tránh nguy c hình thành nang b ch huy t sau phức m c.

- t ng d n l u túi cùng Douglas a ra h ch u ph i theo dõi sau ph u thu t nh m phát hi n k p th i nh ng tai bi n ch y máu, b c mi ng n i...

Thì 9: Ki m tra, x p ru t, óng b ng theo các l p gi i ph u.

VI. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

- Trong ph u thu t: thì vết h ch có th làm rách t nh m ch, c t ph i th n kinh b t do h ch xâm l n và dính, thì c t r ng parametrium có th c t vào ni u qu n, do v y ph i ánh giá chính xác, h n ch nh ng tai bi n có th x y ra, x trí k p th i khâu v t rách t nh m ch, khâu n i l i th n kinh b t, n i l i ni u qu n ho c c m ni u qu n - bàng quang.

Khoa Ung B ư

- Ch y máu trong: theo dõi d ch d n l u Douglas, khi c n ph i ph u thu t l i c m máu.

- Dò ni u qu n - âm o: vì dò o n cu i c a ni u qu n nên có th s a ch a b ng c m ni u qu n vào bàng quang.

- H p ni u qu n.

- Dò bàng quang - âm o.

- R i lo n ch c n ng bàng quang - ni u o: R i lo n này có xu h ng kh i d n sau l n 2 tu n.

- Hình thành nang b ch huy t vùng ti u khung: dùng kháng sinh, corticoid, ch c hút nang đ i h ng đ n c a siêu âm.

- T c ru t: do dính ho c do dây ch ng.

- Áp xe t n đ : ph i tách và d n l u theo ng âm o.

**PH U THU T C T B D NG V TUNG TH
CÓ VẾT H CH**

Mã s : XII-266

I. I C NG

C t b m t o n h o c t o à n b d ng v t có t n th ng và vết h ch b n 2
bên trong i u tr b nh ung th d ng v t.

II. CH NH

Các tr ng h p ung th d ng v t có gi i ph u b nh d ng tính

III. CH NG CH NH

Ung th d ng v t di c n lan tràn ra da

Ung th d ng v t di c n xa kèm th tr ng suy ki t n ng

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- 2-3 bác s (1 bác s m chính, 1-2 bác s ph)

- 1 i u d ng a d ng c

2. Vô c m: gây mê toàn thân h o c gây tê t y s ng (theo quy trình c a gây
mê h o c gây tê t y s ng).

3. Ph ng ti n

- Bàn m : bàn m trong phòng m

- Thu c gây mê t y s ng h o c gây mê n i khí qu n

- Bàn d ng c :

+ Dao m

+ Dao i n

+ Pince

+ Kìm k p kim

+ Bóng hút áp l c âm

+ Sonde Foley: c 16 - 18

+ Toan vô khu n

+ G c vô khu n

+ G ng tay ph u thu t vô khu n.

4. Ng i b nh

Khoa Ung B u

- T v n và gi i thích cho ng i b nh
- + Tình tr ng b nh
- + S c n thi t ph i ph u thu t
- + Các b c th c hi n
- + Các bi n ch ng có th x y ra
- + Th i gian ph u thu t
- + Chi phí (B o hi m y t , ng i b nh t chi tr ...)
- Ki m tra
- + H i ti n s ng i b nh v các b nh mãn tính m c ph i
- + Các b nh r i lo n ông máu
- + H i ti n s các b nh đ ng
- + Tình tr ng n u ng tr c khi làm ph u thu t

5. H s b nh án

- Ki m tra ch nh c a bác s ph u thu t
- Ki m tra các xét nghi m c b n và các xét nghi m chuyên sâu, gi i ph u b nh
- Ki m tra các b c chu n b m

V. CÁC B C TI NHÀNH

1. Ng i b nh

- Thay qu n áo s ch s c a b nh vi n, không mang v t đ ng cá nhân, tháo b r ng gi , nh n ho c vòng...
- Ti n mê chuy n ng i b nh vào bàn m
- Gây tê t y s ng ho c gây mê n i khí qu n
- T th c a ng i b nh: n m ng a
- C i qu n áo, b c l và sát khu n vùng m , cô l p t n th ng ung th u đ ng v t b ng g ng vô khu n.

2. Ng i th c hi n

- i m , eo kh u trang, r a tay vô khu n, m c áo ph u thu t, i g ng ph u thu t vô khu n
- Ph u thu t viên chính ng bên ph i ng i b nh
- Ph u thu t viên ph ng i di n
- i u đ ng ng cùng phía v i ph u thu t viên chính

3. Cách th c ph u thu t

- Ph u thu t c t c t d ng v t g m nhi u m c khác nhau, tùy theo m c lan t a và xâm l n c a kh i u.

- Ph i m b o di n c t không còn t ch c ung th

3.1. K thu t c t d ng v t

- Ng i b nh n m ng a, chân du i th ng h i d ng, sát trùng và cô l p kh i u b ng g ng vô khu n. Kéo u d ng v t v phía tr c d i, r ch m t ng vòng tròn da thân d ng v t cách rìa t n th ng ít nh t 2 cm, r ch sâu n cân Buck, c m máu các m ch máu d i da, sau ó r ch cân Buck cùng v i m c r ch da.

- Bóc tách v t x p m t o n kho ng 2 cm, dùng k p r ng chu t k p ô m l y v t x p r i c t ngang qua v t x p th p h n m c da co l cm, sau ó k p c t v t hang cùng m c da co. Khâu c m máu v t hang b ng nh ng m i ch u. R ch d c ni u o m t trên ho c d i và khâu loe niêm m c ni u o ra da m m c t d ng v t.

- t d n l u bàng quang qua ni u o m m c t d ng v t b ng Sonde Foley.

3.2. K thu t vét h ch b n

- R ch da hình vòng cung ch ch xiên theo b d i dây cung ùi b t u t i m gai ch u tr c trên v phía trong và kéo dài xu ng nh c a tam giác Scarpa thì kéo th ng xu ng d i theo h ng ng i c a bó m ch ùi. Bóc tách các v t da v hai phía t o m t tr ng m hình thoi vùng b n.

- T n a trên c a hình thoi, n o vét các t ch c m và h ch thành kh i cho n cân c chéo to r i i xu ng d i mép cung ùi bao g m h ch c vùng trên x ng mu, sát g c d ng v t.

- n a d i hình thoi, b t u n o vét t i m d i c a tr ng m b c l t nh m ch Hi n, l y t nh m ch Hi n làm g c l y toàn b t ch c m và h ch lên n ch vào c a t nh m ch Hi n vào t nh m ch ùi.

- R ch cân sàng n o vét cách h ch b n sâu n m sát ng t nh m ch ùi.

- t d n l u áp l c âm vùng m b n, khâu ph c h i da.

3.3. K thu t l y h ch ch u

Ch nh trong nh ng tr ng h p s th y h ch ch u. M c ích ch l y các h ch nhóm h ch ch u ngoài, tách cân c chéo to, chéo bé và y phức m c lên trên, vào trong, lúc này s th y bó m ch ch u n m trên dây cung ùi, th y các h ch ch u ngoài n m xung quanh.

VI. THEO D I VÀ X TRÍ TẠI BI N

1. Theo d i

Khoa Ung B u

- Ng i b nh ph i c theo dõi sau ph u thu t
- Theo dõi m ch huy t áp và toàn tr ng
- Theo dõi d n l u, s l ng d ch và màu s c, rút d n l u sau 10 ngày
- Theo dõi d n l u bàng quang: s l ng n c ti u, rút d n l u sau 2 - 3 ngày.
- Thay b ng m i ngày 2 l n
- C t ch sau 14 ngày.

2. X trí tai bi n

2.1. Ch y máu sau m

N u theo dõi d n l u b n hai bên d ch có máu s l ng t ng d n ho c v t m c ng tím và au ph i chuy n m c p c u c m máu.

2.2. Nhi m trùng v t m

- C t ch , h v t m
- Làm kháng sinh
- Thay kháng sinh cho phù h p.

**PH Ụ TH Ụ T C Ụ T C Ụ T Ọ ÀN B
B PH Ụ N SINH D Ụ C NGO ÀI DO UNG TH Ụ**

Mã s : XII-252

I. M Ụ C Đ ỊCH

C ụ t ọ àn b ư b ộ ph ụ n sinh d ụ c ngo ài c ả nam gi ới do ung th ụ là m ột i
ph ụ th ụ t, c ử d ụng t ừ c m c ích i ử tr ả các tr ờ ng h ộ p ung th ụ
đ ể đ ể ng v ậ t xâm l ậ n r ộ ng vào g ộ c đ ể ng v ậ t và tinh hoàn, ho ặ c các ung th ụ khác
c ả b ộ ph ụ n sinh d ụ c ngo ài xâm l ậ n g ộ c đ ể ng v ậ t. K ết th ụ t này bao g ộ m c ụ t b
ọ àn b ư đ ể ng v ậ t kèm theo hai tinh hoàn và ph ụ n l ậ n da bìu.

II. CH Ụ NH

- Các tr ờ ng h ộ p ung th ụ đ ể ng v ậ t xâm l ậ n g ộ c đ ể ng và tinh hoàn
- Ung th ụ đ ể ng v ậ t tái phát t ừ i ch ả sau c ụ t c ụ t đ ể ng v ậ t, di c ậ n k ể u v
tinh vào da b ư và tinh hoàn, ho ặ c gay ph ụ n bì n đ ể ng ho ặ c ho ậ t bìu và tinh
hoàn.

- Ung th ụ da bìu xâm l ậ n r ộ ng

- Ung th ụ ni ử o xâm l ậ n r ộ ng vào g ộ c đ ể ng v ậ t và da bìu

III. CH Ụ NG CH Ụ NH

- Các tr ờ ng h ộ p có ch ộ ng ch ộ nh chung c ả ph ụ th ụ t và gây mê h ậ i
s ậ c

- Ng ộ i b ộ nh và gia ộ ình h ộ không ch ộ p nh ộ n ph ụ th ụ t

IV. CH Ụ N B

1. Ng ộ i th ộ c h ộ i n

- 1 ph ụ th ụ t viên chính

- 2 ph ộ m

- 1 k ộ p gây mê h ậ i s ậ c và đ ể ng c ộ viên

2. Ph ộ ng t ộ i n: b ộ i ph ộ u ph ộ n m m

3. Ng ộ i b ộ nh

- Gi ộ i thích cho ng ộ i b ộ nh và thân nh ậ n c ả h ộ ho ặ c ng ộ i gi ộ m h ộ (n ử
ng ộ i b ộ nh không ộ n ng ộ l ậ c và hành vi ch ộ u trách nhi ộ m v ộ quy t ộ nh c ả
m ộ ình), v ộ ch ộ nh ph ộ u th ộ t s ộ c ộ áp đ ể ng i ử tr ộ b ộ nh cho ng ộ i b ộ nh
và các tai bi ộ n, bi ộ n ch ộ ng có th ộ x ộ y ra trong và sau ph ộ u th ộ t.

- Hoàn thi ộ n các th ộ t c ộ h ộ s ộ b ộ nh ộ n, cho ng ộ i b ộ nh và ng ộ i nh ộ c ả
h ộ ký gi ộ y cam ộ o n ch ộ p nh ộ n gây mê h ậ i s ậ c và ph ộ u th ộ t.

Khoa Ung B u

- Làm s ch ru t b ng ng u ng ho c th t tháo i tràng 1 ngày tr c m

- Dùng khàng sinh d phòng

V. CÁC B C TI NHÀNH

- Ng i b nh c gây mê toàn thân ho c tê t y s ng có th k t h p làm gi m au ngoài màng c ng ki m soát au trong và sau m .

- T th ng i b nh: n m ng a, t th s n khoa, g i kê cao mông.

- Sát khu n r ng vùng m và b ph n sinh d c bàng dung d ch Polyvidine 10 và c n 70 .

- Phẫu thu t viên chính ng i d i gi a hai ùi ng i b nh, ph 1 và ph 2 ng i di n nhau 2 bên ng i b nh.

- ng m : th ng áp d ng ng vòng quanh g c d ng và kéo xu ng bìu theo hình chi c v t ho c hình s tám, v i di n c t da cách rìa u t 2 n 5 cm tùy theo tình ch t th ng t n.

- Ph u tích l y t i a t ch c liên k t tr c x ng mu, k p và c t cao th ng tinh 2 bên sát l b n ngoài.

- Ph u tích l y b toàn b hai v t hang và v t x p kèm theo da bìu và hai tinh hoàn

- Ni u o c chuy n v ra da t ng sinh môn.

- t d n l u vùng m .

- Lóc v t da và s d ng ph n da bìu còn l i che kín di n m .

VI. THEO DÕI

- Nuôi d ng sau m b ng ng t nh m ch 1 n 2 ngày, m b o câm b ng n c, i n gi i. cho n nh ngay vào ngày th 2 sau m .

- Dùng khàng sinh, gi m au, ch ng viêm gi m phù n .

- Theo dõi tính ch t d ch d n l u và tình tr ng ch y c a ng d n l u. Rút ng d n l u 3 n 5 ngày sau m .

VII. X TRÍ TAI BI N

- M t máu trong m : th ng do di n ph u tích và lóc da r ng

- Nhi m trùng v t m

- Các tai bi n, bi n ch ng c a gây mê h i s c...

**PH Ụ TH Ụ T C T C T T O À N B Ộ PH Ụ N SINH D Ộ C NGOÀI
DO UNG TH Ẫ VÀ VẾT H Ẫ CH Ộ N HAI BÊN**

Mã s : XII-253

I. I C Ộ NG

C t toàn b ộ b ộ ph ụ n sinh d ộ c ngoài c a nam gi ới do ung th Ẫ và vết h Ẫ ch ộ n hai bên là m t ừ i ph ụ thu t, c ùng t ừ c m c ích i u tr các tr ờ ng h p ung th Ẫ d ộ ng v t xâm l n r ng vào g c d ộ ng v t và tinh hoàn, ho c các ung th Ẫ khác c a b ộ ph ụ n sinh d ộ c ngoài xâm l n g c d ộ ng v t. K ộ thu t này bao g m, c t b ộ toàn b ộ d ộ ng v t kèm theo hai tinh hoàn, ph ụ n l n da bìu và vết s ch t ch c liên k t, kèm theo h ch b n nông và h ch b n sâu hai bên.

II. CH Ộ NH

- Các tr ờ ng h p ung th Ẫ d ộ ng v t xâm l n g c d ộ ng và tinh hoàn
- Ung th Ẫ d ộ ng v t tái phát t i ch ộ sau c t c t d ộ ng v t n thu n, di c n ki u v ộ tinh vào da bìu và tinh hoàn, ho c gây phù n bì n d ộ ng ho c ho i t bìu và tinh hoàn.
- Ung th Ẫ da bìu xâm l n r ng.
- Ung th Ẫ ni u o xâm l n r ng vào g c d ộ ng v t và da bìu.

III. CH Ộ NG CH Ộ NH

- Các tr ờ ng h p có ch ộ ng ch ộ nh chung c a ph ụ thu t và gây mê h i s c.
- Ng ộ i b nh và gia ình h ộ không ch p nh n ph ụ thu t.

IV. CH Ộ N B

1. Ng ộ i th c hi n

- 1 ph ụ thu t viên chính.
- 2 ph ộ m .
- 1 kíp gây mê h i s c và d ộ ng c ộ viên.

2. Ph ộ ng t i n: b ộ i ph ụ ph n m m

3. Ng ộ i b nh

- Gi ộ i thích cho ng ộ i b nh và thân nhân c a h ộ ho c ng ộ i giám h ộ (n u ng ộ i b nh không n ng l c và hành vi ch ộ trách nhi m v ộ quy t ộ nh c a mình), v ch ộ nh ph ụ thu t s ộ c áp d ộ ng ộ i u tr b nh cho ng ộ i b nh và các tai bi n, bi n ch ộ ng có th ộ x y ra trong và sau ph ụ thu t.

- Hoàn thi n các th ộ t ch ộ s b nh án, cho ng ộ i b nh và ng ộ i nhà c a h ộ ký gi y cam o n ch p nh n gây mê h i s c và ph ụ thu t.

- Làm s ch ru t b ng ộ ng u ng ho c th ộ t tháo ộ i tràng 1 ngày tr ộ c m .

Khoa Ung B u

- Dùng kháng sinh d phòng.

V. CÁC B C TI NHÀNH

- Ng i b nh c gây mê toàn thân ho c tê t y s ng có th k t h p làm gi m au ngoài màng c ng ki m soát au trong và sau m .

- T th ng i b nh: n m ng a, t th s n khoa, g i kê cao mông.

- Sát khu n r ng vùng m và b ph n sinh d c bằng dung d ch Polyvidine 10 và c n 70 .

- Phẫu thu t viên chính ng i d i gi a hai ùi ng i b nh, ph 1 và ph 2 ng i di n nhau 2 bên ng i b nh.

- Ng m : th ng áp d ng ng vòng quanh g c d ng và kéo xu ng bìu theo hình chi c v t ho c hình s tám, v i di n c t da cách rìa u t 2 n 5 cm tùy theo tình ch t th ng t n.

- Ph u tích l y t i a t ch c liên k t tr c x ng mu, k p và c t cao th ng tinh 2 bên sát l b n ngoài.

- Ph u tích l y b toàn b hai v t hang và v t x p kèm theo da bìu và hai tinh hoàn

- Vết h ch b n:

+ R ch da theo hình ch S t b n b ng, ngang m c ng liên mào ch u t i nh c a tam giác Scarpa (cung ùi trên, c may tr c ngoài, c khép sau trong), ho c m r ng ng r ch c t quanh g c d ng v t, hình cán v t, t i nh tam giác Scarpa

+ Lóc hai v t da, b c l và vết toàn b t ch c liên k t và h ch tr c cân sàng. Ti p t c m ng ùi và vết h ch b n sâu d c theo bó m ch ùi trong gi i h n tam giác Scarpa.

- Ni u o c chuy n v ra da t ng sinh môn

- t d n l u vùng m , và b n hai bên

- Lóc v t da và s d ng ph n da bìu còn l i che kín di n m .

VI. THEO D I

- Nuôi d ng sau m b ng ng t nh m ch 1 n 2 ngày, m b o cân b ng n c, i n gi i. cho n nh ngay vào ngày th 2 sau m .

- Dùng kháng sinh, gi m au, ch ng viêm gi m phù n

- Theo dõi tính ch t d ch d n l u và tình tr ng ch y c a các ng d n l u. Rút ng d n l u vùng m sau 3 n 5 ngày, d n l u di n vết h ch b n 2 bên rút mu n h n, th ng 9 n 12 ngày sau m , khi l ng d ch gi m xu ng d i 10ml trong 24 gi .

Tùy t ng tr ng h p c th có th cân nh c b ng ép nh di n m vết h ch b n sau rút d n l u giúp làm gi m nguy c ng d ch b ch huy t sau m .

VII. X TRÍ TẠI B I N

Khoa Ung B u

- M t máu trong m : th ng do di n ph u tích và lóc da r ng, do t n th ng bó m ch ùi.

- ng d ch, nhi m trùng v t m .

- Phù b ch m ch 2 chi d i.

- Các tai bi n, bi n ch ng c a gây mê h i s c...

TRUY N HOÁ CH T T NH M CH NGO I VI

Mã s : XII-368

I. NH NGH A

Truy n hoá ch t t nh m ch ngo i vi là ph ́ng pháp i u tr ́a các thu c gây c t bào vào c th ng i b nh qua ́ng t nh m ch ngo i vi.

II. CH NH

- Các tr ́ng h p có ch nh i u tr hoá ch t. Ch nh c th s do bác s chuyên khoa cân nh c theo lo i b nh, giai o n b nh, m c ích i u tr , th tr ng ng i b nh, các b nh kèm theo, ch c n ng các c quan, b ph n, các hoá ch t ấ i u tr tr c ó.v.v

- Các ng i b nh ung th c n có ch n oán xác nh b ng mô b nh h c (ho c t bào h c trong m t s tr ́ng h p không th xác nh c b ng mô b nh h c).

III. CH NG CH NH

- Ng i b nh có ti n s quá m n c m v i b t k lo i thu c nào s d ng trong phác i u tr .

- Suy gi m nghiêm tr ng ch c n ng các c quan quan tr ng (tim, gan, th n, tu x ́ng, não).

- ấ s d ng n li u t i a cho phép các thu c hoá ch t (thu c gây c t bào) có c tính mang tính ch t tích lu v i các c quan, b ph n c a c th .

I. CHU N B

1. Ng i th c hi n

i u d ́ng viên i m , m c áo choàng, eo kính, eo kh u trang b o h và r a tay.

2. Ph ́ng ti n

- Xe y ́ng d ́ng c .
- Khay ́ng d ́ng c vô khu n.
- Các d ́ng c c n thi t cho tiêm truy n.
- Thu c hoá ch t và các thu c h tr .
- B ch ng s c ph n v .
- Các túi, h p ́ng rác th i theo phân lo i.

3. Ng i b nh

Khoa Ung B u

- Gi i thích v th thu t, các công vi c, các b c ti n hành và các bi n ch ng có th x y ra ng i b nh bi t và chu n b tâm lý.

- H ng d n ng i b nh các vi c c n thi t ph i h p th c hi n.

- Ng i b nh ngh ng i t i gi ng ho c gh truy n

- Ng i b nh nên u ng y , i i ti u ti n tr c khi truy n

4. H s b nh án

B nh án c n c làm y th t c hành chính, ghi nh n xét trong quá trình khám, i u tr và ghi y l nh y theo quy ch b nh án.

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. N i ti n hành

Ti n hành t i bu ng b nh s ch s .

2. Ki m tra h s

Ki m tra h s v ch n oán, ch nh thu c, li u dùng, ng dùng. Tuân th 3 ki m tra, 5 i chi u trong su t th i gian th c hi n y l nh.

3. Ki m tra ng i b nh

- H i ti n s b nh t t, ti n s d ng c a ng i b nh.

- o m ch, nhi t huy t áp, nh p th

- Phát hi n các b t th ng và báo cho bác s

4. Chu n b tr c truy n

- Sát khu n nút chai dung d ch, nút các l thu c n u các nút này h .

- Pha thu c hoá ch t trong bu ng pha thu c, tránh gây ô nhi m môi tr ng.

- Các thu c thông th ng có th pha bên ngoài ho c trong bu ng pha thu c.

- C n pha úng l ng thu c v i úng lo i d ch và s l ng d ch ghi trong y l nh.

- Ghi và dán nhãn vào chai thu c ã pha: trên nh n ghi: h và tên ng i b nh, tu i, s b nh án, s gi ng, bu ng, tên thu c, l ng d ch, s gi t (ho c s mL) m i phút, gi b t u, gi k t thúc, h và tên bác s cho thu c, h và tên i u d ng th c hi n.

- Các thu c hoá ch t c n che ánh sáng c n có túi ho c v i che l thu c thích h p.

- M b dây truy n c m vào chai dung d ch ng tr ng (Natri clorua 0,9 ho c Glucose 5), u i khí, c m kim thông khí (n u c n). Chai d ch này dùng t ng truy n tr c khi a các thu c vào c th . ng i b nh.

5. t ng truy n

- y xe ng các d ng c n gi ng b nh.
- Treo chai d ch ã chu n b lên tr và khoá.
- L p dây truy n vào máy tiêm truy n (n u có)
- Ch n các t nh m ch l n, ít di ng và tránh nh ng t nh m ch kh p
- Bu c dây ga-rô
- Sát khu n da vùng tiêm truy n: sát khu n hai l n, r ng d n t trong ra ngoài.

- âm kim vào t nh m ch, khi th y máu vào dây thì m ga-rô, m khoá cho d ch ch y vào t nh m ch. N u có th , t kim lu n tránh ch ch kim ra ngoài t nh m ch trong khi truy n.

- Dùng b ng dính c nh kim và dây truy n vào da
- Dùng g c che kim
- i u ch nh s gi t theo y l nh ho c i u ch nh t c truy n trên máy
- C nh tay ho c chân v i n p và bu c n p vào gi ng (n u c n)
- Cho ng i b nh n m tho i máu.

6. Truy n hoá ch t

- Tiêm các thu c h tr (ch ng nôn, kháng histamine, corticoid) theo y l nh.

- Chuy n t chai d ch sang các chai có hoá ch t ã pha theo y l nh. Thay chai l n l t theo th t ghi trong y l nh. Tuân th 3 ki m tra, 5 i chi u.

- Thông th ng, sau truy n hoá ch t c n truy n d ch ng tr ng tráng ven. S l ng c th s do bác s ch nh.

7. K t thúc truy n

Khoá dây truy n và rút kim, dùng bông vô khu n t lên ch tiêm, gi bông m t lúc cho máu h t ch y.

8. D n d p, b o qu n d ng c

- D n d p d ng c vào úng n i qui nh.
- R a s ch các d ng c , lau khô, ti t khu n.
- Ghi h s : ngày, gi tiêm truy n: gi b t u và gi k t thúc. Các ph n ng c a ng i b nh, các bi n ch ng (n u có). Tên i u d ng th c hi n.

VI. THEO D I VÀ X TRÍ TẠI BỊ N

1. Theo d i

Khoa Ung B u

ì u d ng c n n quan sát ng ì b nh và ng truy n 15 phút m t l n
phòng các tai bi n có th x y ra.

2. X trí tai bi n

- N u ng ì b nh b ph n ng v i b t k thu c nào, ph i ng ng tiêm,
truy n ngay và báo cáo v i bác s

- ì v i choáng ph n v : x trí nh choáng ph n v v i các thu c khác.

- N u có hi n t ng thoát m ch, c n khoá ng truy n, báo cáo bác s .

TRUY N HÓA CH T NG M CH

Mã s : XII-367

I. I C NG

í u tr hóa ch t là ph ́ng pháp dùng các thu c tiêu di t các t bào ung th . Có nhi u cách ́a thu c hóa ch t vào trong c th nh : truy n ng m ch, u ng, truy n t nh m ch, tiêm b p, tiêm d ́i da, dùng t i ch (ví d : b m hóa ch t màng ph i, màng b ng, bàng quang...) ho c tiêm tr c ti p vào kh i u. Trong ó, truy n ng m ch là í u tr trong m t s b nh b nh ung th giai o n mu n, ây là ph ́ng pháp ́a tr c ti p các thu c vào trong dòng máu ng m ch tr c khi thu c í n kh p n i trong c th .

Trong bài này, chúng tôi c p ch y u n k thu t truy n hóa ch t ng m ch

II. CH NH

- Ung th gan nguyên phát giai o n mu n khi không còn kh n ng ph u thu t

- Ung th vú có di c n gan

- Ung th i tr c tràng có di c n gan

- Ung th l i

III. CH NG CH NH

- R i lo n ông máu

- Ung th giai o n mu n ã di c n gan nhi u

IV. CHU N B

1. Ph ́ng ti n: Thu c ph i c pha trong m t bu ng riêng, t t nh t là có t pha thu c v i kính ch n b o v cho ng i pha thu c. T ph i tuân theo các nguyên t c vô trùng, khô, thoáng, y ánh sáng, nhi t thích h p nh t là 20-250C. Thu c ch ng ôn, ch ng s c, máy b m tiêm i n

2. Ng i th c hi n

- Bác s chuyên khoa

- í u d ng í u d ng trang b b o h : í m , eo kh u trang, r a tay, í g ng.

- Tr c khi pha thu c, ph i n m ch c y l nh c a bác s v tên thu c, lí u thu c, lo i d ch pha (th ng là huy t thanh ng t ng tr ng 5 ho c m n 0,9), s l ng d ch, ch t l ng thu c (xem có vón c c, v n c hay có í màu sau khi pha không). Không bao gi pha hai lo i thu c hóa ch t trong m t chai huy t thanh. Trong khâu này ph i có chính xác cao vì ây là lo i thu c có nhi u tác

Khoa Ung B ư

d ng ph , li u l ng thu c c bác s tính toán n t ng miligam, không th tùy ti n t ng hay gi m li u, i u này s nh h ng n tính m ng ng i b nh và k t qu i u tr . Thu c sau khi pha nên tiêm truy n ngay trong vòng vài gi . N u ph i ch i, nên chai thu c n i thoáng mát, vô trùng. M t s lo i còn ph i tránh ánh sáng (ví d : 5FU). S d ng dây truy n d ch thông th ng ho c d ng c có nút (ho c b m) có th cài t t c ch y chính xác.

3. Ng i b nh

H s b nh án c a ng i b nh làm y các xét nghi m th ng quy c b n.

V. CÁC B C TI NHÀNH

1. Ng i b nh

- T th : cho ng i b nh t th n m th t tho i máu

- Tùy theo t ng lo i ung th mà t Catheter ở các v trí khác nhau

* M t s ung th vùng u m t l bên ho c các ung th ph n m m chi.

* Ung th l i t catheter ở ng m ch l i ti n hành trong quá trình ph u thu t,

- T t ng: an i, ng viên ng i b nh yên tâm, tin t ng, không quá lo l ng s hãi các tác d ng ph c a thu c. N u có i u ki n trang b các ph ng ti n gi i trí nh ti vi, ài, báo,...trong phòng truy n c a ng i b nh.

- Các lo i hóa ch t ng m ch

- Cisplatin, Mytomycin C, 5FU, Doxorubicin. Tùy c th m i lo i b nh mà có ch nh hóa ch t và b m s ngày phù h p.

- Th i gian tiêm hóa ch t ng m ch thro ch nh c a bác s

- Cán b chu n b hóa ch t

- S d ng 5000 n v heparin hàng ngày b m vào catheter ở ch ng ông vón ti u c u trong th i gian b m hóa ch t

2. Theo dõi ng i b nh trong và sau khi truy n thu c

Trong quá trình b m hóa ch t v n ti p t c theo dõi sát các ch s trên, s l u thông c a thu c, t c truy n, tác d ng ph (nôn, bu n nôn, au b ng...).

3. S d ng thu c ch ng nôn tr c khi truy n hóa ch t ng m ch

Thu c ch ng nôn c tiêm qua ng t nh m ch tr c khi b m hóa ch t ng m ch 30 phút, tùy theo hóa ch t mà nh c l i thuộc ch ng nôn

VI. TAI BI N VÀ X TRÍ

1. V ng m ch máu khi ang truy n gây thoát hóa ch t ra mô xung quanh

Khoa Ung B ư

1.1. Tri u ch ng

- Th ng lúc ư ng i b nh không th y ư u nên đ b qua.
- Sau m t th i gian đ ch truy n ti p t c thoát ra ngoài, ng i b nh th y ư u và trên i m ch c kim th y ph ng lên hay m n .

1.2. i u tr

- Khi nghi ng có t n th ng m ch máu:
 - + Ng ng truy n.
 - + ánh đ u vùng ó b ng bút đ .
 - + Rút ra t 3-5ml máu.
 - + R a b ng 5ml dung đ ch bicarbonat 8,4 .
 - + Làm gi m s viêm nhi m b ng cách tiêm dexamethasol pha loãng 4mg/ml, tiêm 2ml đ i đ a t i 4 i m quanh vùng t n th ng
 - + Tùy lo i thu c mà ch m nóng ho c l nh lên vùng b thoát m ch.
- Tr ng h p ho i t :
 - + R a ho i t b ng dung đ ch sát trùng pha loãng (oxy già, huy t thanh m n 0,9%, betadin...).

2. i v i i u đ ng tiêm truy n và pha thu c

- Trong lúc thao tác, s s u t thu c b n vào m t, vào da hay vào niêm m c gây nên m t trong các tri u ch ng sau, tùy theo m c b n vào nhi u hay ít và tu c th : ng a, ph ng r p da, n da, ho i t t i ch .

- Các bi n pháp phòng: i g ng tay vô trùng, i m , eo kính, eo kh u trang, m c áo choàng dài tay, r a tay tr c và sau khi i g ng, không làm rách g ng.

- X trí:

- + N u thu c b n vào da: ph i r a s ch b ng n c và xà phòng, ho c r a n c mu i sinh ly và xà phòng. Bôi kem, thu c.
- + N u thu c b n vào m t: r a m t b ng n c s ch, t t nh t b ng n c mu i sinh ly, sau ó nh m t b ng dung đ ch thiosylfate 3 .

TIÊM TRUY N HÓA CH T KHOANG MÀNG B NG

Mã s : XII-369

I. I C NG

Tiêm truy n hóa ch t màng b ng cho phép t c n ng hóa ch t trong khoang màng b ng cao h n nhi u l n so v i truy n hóa ch t t nh m ch. Ngày nay có nhi u b ng ch ng cho th y truy n hóa ch t màng b ng k t h p v i ph u thu t công phá u t i a giúp c i thi n th i gian s ng thêm m t s b nh ung th lan tràn phúc m c, nh t là ung th bu ng tr ng. Tuy nhiên ph ng pháp này ch a c ph bi n r ng rãi do tác đ ng ph c a nó.

II. CH NH: Sau ph u thu t l y u t i a c a:

Ung th bu ng tr ng giai o n III (t n th ng còn l i ≤ 1 cm).

III. CH NG CH NH

- Viêm phúc m c
- Dính trong b ng

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- Bác s n i khoa i u tr ung th .
- i u đ ng.

2. Ph ng ti n

- Xe y ng đ ng c
- Khay ng đ ng c vô khu n, g c vô khu n, c c và bông t m c n
- Quang treo, c c treo, b ng dính, kéo, k p Kocherõ
- B dây truy n, kim l y thu c
- Kim l n (kim Huber) c m vào túi c ng.
- Bu ng pha thu c cách ly
- Thu c, hoá ch t
- Các dung d ch pha thu c hoá ch t
- H p thu c c p c u
- Nhi t k , máy o huy t áp
- M t túi c ng: c t đ i da vùng đ i l ng ng c
- M t ng thông màng b ng b ng silicon: ng thông xuyên vào khoang màng b ng bên c nh r n và g n v i túi c ng.

Khoa Ung B ư

* Túi c ng và ng thông màng b ng th ng c l p t trong l n ph u thu t công phá u. N u ch a ch c ch n ch n oán ho c ph u thu t x y ra b t th ng trong b ng không m b m an toàn thì nên trì hoãn vì c l p t.

3. Ng i b nh

- Gi i thích v th thu t, các công vi c, các b c ti n hành và các bi n ch ng có th x y ra ng i b nh bi t và chu n b tâm lý.

- H ng d n ng i b nh các vi c c n thi t ph i h p th c hi n.

- Ng i b nh ngh ng i t i gi ng

- Ng i b nh nên u ng y , i i ti u ti n tr c khi truy n

4. H s b nh án

Bác s khám ng i b nh, ghi vào b nh án, ki m tra các xét nghi m, vi t y l nh.

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. Ki m tra ng i b nh

- H i ti n s b nh t t, ti n s d ng c a ng i b nh.

- o m ch, nhi t huy t áp, nh p th

- Ng i b nh n m t i gi ng

2. Th i gian ti n hành

- Tiêm truy n hóa ch t màng b ng có th b t u ngay sau khi ph u thu t công phá u t i a ho c i n khi v t m lành và l u thông tiêu hóa ph c h i. Th i gian trì hoãn trung bình là 21 ngày sau ph u thu t.

- Th ng s d ng phác 21 ngày cùng v i hóa ch t toàn thân.

3. Trình t ti n hành

- Tiêm truy n thu c ch ng nôn: ondansetron và dexamethason

- Truy n t nh m ch 1 lít n c mu i ng tr ng tr c khi b m màng b ng Cisplatin tránh c tính trên th n.

- Ng i b nh n m ng a ho c u cao h n m t gi ng d i 300.

- Gây tê t i ch b ng lidocain tr c truy n 30 phút.

- Cisplatin 50-100mg pha trong 1 lít n c mu i ng tr ng m (370C) truy n vào khoang màng b ng. Sau ó truy n ti p 1 lít n c mu i ng tr ng n a giúp thu c phân b u, n u ng i b nh quá khó ch u thì d ng l i.

- Khi k t thúc tráng ng thông và túi c ng v i 10ml heparin 100UI/ml và rút kim ra.

Khoa Ung B ư

- Sau khi truy n, ng ỉ b nh thay ỉ t th , nghiêng t ỉn này sang ỉn kia m ỉ ỉn 15 phút trong v ỉng 1 gi .

VI. X Ỉ TRÍ TẠI BỈ N VÀ BỈ N CH ỈNG

C ỉn ỉnh giá th ỉng xuyên các d ỉ u hi u: ỉu b ỉng, các v ỉn ỉn quan n ỉng truy n, nhi m tr ỉng, ỉc th ỉn kinh, t ỉn th ỉng th ỉn và ỉc ch ỉ t y.

- ỉu b ỉng: D ỉng truy n lít n ỉc mu ỉ th ỉ hai và d ỉng thu ỉc gi m ỉu không opioid. ỉu b ỉng 2 th ỉ gi m li u. ỉu b ỉng 3 th ỉ chuy n sang d ỉng hóa ch ỉ t truy n t nh m ch.

- Nhi m tr ỉng (vi ỉm ph ỉc m c, ỉp xe): s t, ti ỉu ch y, n ỉn, b ch c u t ỉng. Khi ó ỉ u tr kh ỉng sinh và ng ỉng truy n m ỉng b ỉng

- T ỉn th ỉng ru t (t c ru t, th ỉng ru t): có th ỉ do thu ỉc ho c do th ỉ t b ti ỉm truy n. C ỉn ph ỉt hi n s m (th ỉng qua d ỉ u hi u ỉu b ỉng và chup XQ b ỉng) x ỉ trí k p th ỉ.

- R ỉ d ch truy n qua v t m : c ỉn tr ỉ hoãn truy n m ỉng b ỉng ỉn khi l ỉnh v t th ỉng.

- T c ỉng th ỉng: do t ỉnh tr ỉng đ ỉnh trong kho ỉng ph ỉc m c ho c do ung th ỉ ph ỉt tr ỉn. B ỉ u hi n: d ch ch y ng ỉc ra t ỉc c ỉng ho c d ch không ch y vào c.

- N ỉn mu n: c ỉn ỉ u tr ph ỉc ch ỉng n ỉn y tr ỉnh l ỉm t ỉng c t ỉnh tr ỉn th ỉn

TIÊM HOÁ CH ́ T VÀO MÀNG B ́NG I U TR ́NG TH

Mã s : XII-373

I. I C ́NG

Tiêm hóa ch ́ t vào màng b ́ng cho phép t ́ c n ́ng hóa ch ́ t trong khoang màng b ́ng cao h ́n nhi ́u l ́n so v ́i truy n hóa ch ́ t t nh ́m ch. Ngày nay có nhi ́u b ́ng ch ́ng cho th ́y truy n hóa ch ́ t màng b ́ng k ́t h ́p v ́i ph ́u thu t công phá u t ́ i ́a giúp c ́i thi ́n th ́i gian s ́ng thêm ́m t s ́ b nh ́ng th ́ lan tràn phúc m ́c, nh ́t là ung th ́ bu ́ng tr ́ng. Tuy nhiên ph ́ng pháp này ch ́a ́c ph ́ bi ́n r ́ng rãi do tác đ ́ng ph ́c ́a nó.

II. CH ́NH: Sau ph ́u thu t l ́y u t ́ i ́a c ́a:

Ung th ́ bu ́ng tr ́ng giai ́o n III (t ́n th ́ng còn l ́i ≤ 1 cm).

III. CH ́NG CH ́NH

- Viêm phúc m ́c
- Đính trong ́ b ́ng

IV. CH ́NB

1. Ng ́i th ́c hi ́n

- Bác s ́ n ́i khoa ́i u tr ́ng th ́.
- ́i u đ ́ng.

2. Ph ́ng ti ́n

- Xe ́y ́ng đ ́ng c
- Khay ́ng đ ́ng c ́o v ́o khu ́n, g ́c v ́o khu ́n, c ́c và bông t ́m c ́n
- Quang treo, c ́c treo, b ́ng dính, kéo, k ́p Kocher ́o
- B ́ dây truy n, kim l ́y thu ́c
- Kim l ́n (kim Huber) ́c m vào túi c ́ng.
- Bu ́ng pha thu ́c cách ly
- Thu ́c, hoá ch ́ t
- Các dung đ ́ch ́pha thu ́c hoá ch ́ t
- H ́p thu ́c c ́p c ́u
- Nhi ́t k ́, máy ́o huy ́t áp
- M ́t túi c ́ng: ́c t ́ đ ́i da vùng đ ́i l ́ng ng ́c

- M ́t ́ng thông màng b ́ng b ́ng silicon: ́ng thông xuyên vào khoang màng b ́ng bên c ́nh r ́n và g ́n v ́i túi c ́ng.

Khoa Ung B ư

* Túi c ng và ng thông màng b ng th ng c l p t trong l n ph u thu t công phá u. N u ch a ch c ch n ch n oán ho c ph u thu t x y ra b t th ng trong b ng không m b m an toàn thì nên trì hoãn vì c l p t.

3. Ng i b nh

- Gi i thích v th thu t, các công vi c, các b c ti n hành và các bi n ch ng có th x y ra ng i b nh bi t và chu n b tâm lý.

- H ng d n ng i b nh các vi c c n thi t ph i h p th c hi n.

- Ng i b nh ngh ng i t i gi ng

- Ng i b nh nên u ng y , i i ti u ti n tr c khi truy n

4. H s b nh án

Bác s khám ng i b nh, ghi vào b nh án, ki m tra các xét nghi m, vi t y l nh.

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. Ki m tra ng i b nh

- H i ti n s b nh t t, ti n s d ng c a ng i b nh.

- o m ch, nhi t huy t áp, nh p th

- Ng i b nh n m t i gi ng

2. Th i gian ti n hành

- Tiêm truy n hóa ch t màng b ng có th b t u ngay sau khi ph u thu t công phá u t i a ho c i n khi v t m lành và l u thông tiêu hóa ph c h i. Th i gian trì hoãn trung bình là 21 ngày sau ph u thu t.

- Th ng s d ng phác 21 ngày cùng v i hóa ch t toàn thân.

3. Trình t ti n hành

- Tiêm truy n thu c ch ng nôn: ondansetron và dexamethason

- Truy n t nh m ch 1 lít n c mu i ng tr ng tr c khi b m màng b ng Cisplatin tránh c tính trên th n.

- Ng i b nh n m ng a ho c u cao h n m t gi ng d i 300.

- Gây tê t i ch b ng lidocain tr c truy n 30 phút.

- Cisplatin 50-100mg pha trong 1 lít n c mu i ng tr ng m (370C) truy n vào khoang màng b ng. Sau ó truy n ti p 1 lít n c mu i ng tr ng n a giúp thu c phân b u, n u ng i b nh quá khó ch u thì d ng l i.

- Khi k t thúc tráng ng thông và túi c ng v i 10ml heparin 100UI/ml và rút kim ra.

Khoa Ung B ư

- Sau khi truy n, ng ỉ b nh thay ỉ t th , nghiêng t ỉn này sang ỉn kia m ỉ ỉn 15 phút trong v ỉng 1 gi .

VI. X Ỉ TRÍ TẠI BỈ N VÀ BỈ N CH ỈNG

C ỉn ỉn ỉn giá th ỉng xuyên các d ỉ u ỉ u: au b ỉng, các v ỉn ỉn ỉn quan n ỉn ỉn truy n, nhi ỉm trùng, ỉc th ỉn kinh, t ỉn th ỉng th ỉn và ỉc ch ỉ t y.

- au b ỉng: D ỉng truy n ỉt n ỉc mu ỉ th ỉ hai và d ỉng thu ỉc gi ỉ m ỉ au không opioid. au b ỉng 2 th ỉ gi ỉ m ỉ u. au b ỉng 3 th ỉ chuy ỉn sang d ỉng hóa ch ỉ t truy n t ỉn m ỉ ch.

- Nhi ỉm trùng (vi ỉm phức m ỉc, ỉp xe): s ỉt, ti ỉu ch ỉ y, n ỉn, b ỉ ch ỉ c u t ỉng. Khi ó ỉ u tr ỉ kháng sinh và ng ỉng truy n m ỉng b ỉng

- T ỉn th ỉng ru t (t ỉc ru t, th ỉng ru t): có th ỉ do thu ỉc ho ỉc do th ỉ t b ỉi ỉm truy n. C ỉn ph ỉt ỉn s ỉm (th ỉng qua d ỉ u ỉ u au b ỉng và chup XQ b ỉng) x ỉ trí k p th ỉ.

- R ỉ d ch truy n qua v ỉ t m ỉ: c ỉn tr ỉ hoãn truy n m ỉng b ỉng ỉn khi l ỉnh v ỉ t th ỉng.

- T ỉc ỉng th ỉng: do t ỉnh tr ỉng đ ỉnh trong khoang phức m ỉc ho ỉc do ung th ỉ ph ỉt tr ỉn. B ỉ u ỉn: d ỉ ch ch ỉ y ng ỉc ra t ỉc ỉng ho ỉc d ỉ ch không ch ỉ y vào c.

- N ỉn mu ỉn: c ỉn ỉ u tr ỉ ph ỉc ỉ ch ỉng n ỉn y ỉn tr ỉnh l ỉm t ỉng ỉc t ỉnh tr ỉn th ỉn

I U TR ÍCH TRONG UNG TH

Mã s : XII-377

I. NH NGH A

i u tr ích là m t ph ng pháp i u tr hóa ch t nh m trúng ích, hi n t i a s thu c trúng ích u c dùng qua ng mi ng, b ng các lo i thu c viên ho c h n d ch tiêu di t t bào ung th . Thu c có th c h p thu qua niêm m c mi ng (ng m d i l i), ho c qua d dày, ru t thâm nh p vào h tu n hoàn sau ó i n tiêu di t, kìm hãm các t bào ung th . Hóa ch t b ng ng u ng có th s d ng n thu n ho c ph i h p v i hóa ch t qua ng truy n, tùy theo phác i u tr .

II. CH NH

- U lympho ác tính không Hodgkin
- B nh hodgkin
- Ung th i tr c tràng
- Ung th ph i không ph i t bào nh
- Ung th d dày
- Ung th vú
- Ung th mô m ng tiêu hóa
- Ung th th c qu n

III. CH NG CH NH

- Ng i b nh không nu t c
- D ng thu c
- Thu c kích ng niêm m c ng tiêu hóa (i v i ng i b nh có viêm loét d dày tá tràng).
- Có b nh ng tiêu hóa không h p th c.

IV. CHU N B

Ng i b nh c hóa tr ph i c giám sát b i bác s n i khoa ung th . Bác s c n ph i hi u rõ c ch tác d ng, hi u qu , các c tính c a các thu c trong công th c hóa tr s p c ch nh cho ng i b nh.

- Ng i b nh ánh giá bilan: tu i, toàn tr ng, các b nh kèm theo tính li u thu c cho phù h p
- Kì m tra tình tr ng sinh t y, ch c n ng gan th n, tu n hoàn.
- Tính di n tích da tính li u thu c chính xác

Khoa Ung B ư

- Chú n b s n thu c ch ng n ư vi ưn, thu c h tr c n thi t.
- Gi i thích cho ng i b nh v ưnh tr ng b nh, cách th c i u tr ng i b nh ph i h p v i th y thu c có hi u qu , các tác đ ng ph có th x y ra sau khi u ng thu c ng i b nh chu n b v m t tâm lý.
- H ưng đ n ng i b nh cách u ng thu c an toàn hi u qu , có thu c u ng sau khi n, có thu c u ng xa b a n, có thu c u ng trong b a n có thu c u ng ph i h p v i tia x thì ch c u ng khi b t u tia x , chia li u thu c trong ngày cho phù h p ...
- H ưng đ n ng i b nh cách phát hi n, theo dõi các tác đ ng ph c a thu c phòng tránh, gi m thi u nh ng tai bi n có th x y ra.
- H ưng đ n cách b o qu n thu c sao cho an toàn, không làm nh h ưng n ho t ch t có trong thu c.

V. CÁC B C TI NHÀNH

- U ng các thu c ch ng n ư tr c 30 phút-60 phút tr c khi u ng các lo i thu c hóa ch t có tác đ ng ph gây n ư
- U ng hóa ch t viên ph i m b o úng theo h ưng đ n, không c b , nghi n nát viên thu c, ho c bóc v ngoài c a viên thu c.
- U ng thu c ph i tuân th v th i gian, g n, hay xa b a n.
- Có th chia li u, ho c u ng m t l n trong ngày, tu n tùy theo ch nh t ng thu c ph thu c chu k c a phác i u tr .

VI. THEO D ỜI VÀ KI M SOÁT CÁC TÁC Đ NG PH

- Gây n ư, bu n n ư: s đ ng các thu c ch ng n ư
- Gây a ch y ho c táo bón: s đ ng thu c b o v ni ưm m c ng tiêu hóa n u ng i b nh a ch : dùng các thu c làm m m phân n u ng i b nh b táo bón.
- Gây đ ng tóc: s đ ng tóc gi
- Gây gi m các dòng t bào máu: s đ ng các thu c t ng h ng c u, b ch c u
- Gây viêm mi ng: gi v sinh r ng mi ng, gi m au...
- Gây kích c đ dày: s đ ng thu c gi m ti t acids

VII. M T S PHÁC S Đ NG THU C U NG TRONG I U TR

- Phác CVP trong i u tr u lympho không hodgkin: thu c viên c s đ ng bao g m prednisolon và endoxan.
- Phác ECX-EOX trong i u tr ung th đ dày, th c qu n: thu c viên c s đ ng là capecitabine

Khoa Ung B u

- Phác Gleevec trong b nh u mô m ng tiêu hóa và b nh b ch c u
mãn th t y: thu c u ng c s d ng là gleevec.

- Phác CAF trong i u tr ung th vú: thu c viên c s d ng là
Endoxan.

- Phác Tarceva trong i u tr ung th tuy n ph i không ph i t bào
nh : thu c s d ng là tarceva.

- Phác Navelbine+cisplatin trong i u tr ung th ph i không ph i t
bào nh : thu c u ng c s d ng là navelbine

- Phác hóa x tr ng th i trong ung th tr c tràng: thu c c s
d ng ph i h p trong quá trình tia x là capeciabine.

- Phác Capox trong i u tr ung th i tr c tràng: s d ng thu c u ng
capecitabine.